

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Leto XXXV
35 letGLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

Izobraževanje približati potrebam

Ljubljana - V torek je slovenska skupščina skupaj s skupščino izobraževalne skupnosti obravnavala poročilo o uresničevanju zakona o usmerjenem izobraževanju s poučkom na pripravah programov visokošolskega izobraževanja.

Delegati so zlasti kritično ocenili dosedanje delo posebnih izobraževalnih skupnosti in njihovo nepovezanost. Opozorili so tudi na preveč razdrobljeno šolsko mrežo in programe. V zvezi s tem je Nada Mihajlovič iz Kranja predlagala, da bi morali preveriti številne ozke razdrobljene programe ter usposobiti učence za širše delovne naloge. Slovenija je po številu študentov pod jugoslovanskim povprečjem, zato je vprašala, ali je to skladno s kadrovskimi potrebami.

Organizirali smo drag in nesmotrn sistem odločanja v okviru osemnajstih posebnih izobraževalnih skupnosti, pa še naprej razmišljamo o temeljnih enotah in skupnostih. S takim delom povečujemo družbeno režijo in stroške, je dejala Nada Mihajlovič. Tudi Marjan Gantar iz Kranja je menil, da se je močno uveljavila težnja po številnih in razdrobljenih ter hkrati vsebinsko ozkih programih. Zato bi bilo umestno ponovno preverjanje vseh programov in pri določanju števila programov izhajati iz potreb združenega dela.

Delegati so kritično spregovorili tudi o upadanju izobraževanja ob delu in o izobraževanju iz dela, ki se še ni uveljavilo, o pomenu kadrovskih služb, predvsem pa so menili, da se je treba tudi ob pripravi pro-

gramov za visokošolsko izobraževanje trdno opreti na dolgoročne potrebe združenega dela. Manjkalo ni niti kritičnih razmišljanj o tem, da se družbenoekonomski odnosi v usmerjenem izobraževanju še niso uveljavili in da bi ob tem kazalo opredeliti odgovornost.

Zaradi nekaterih ne povsem razrešenih vprašanj delegati slovenske skupščine in skupščine izobraževalne skupnosti niso sprejeli predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usmerjenem izobraževanju. Odločili so se le za osnutek, ki omogoča nadaljnjo razpravo.

V kratkem začetek gradnje avtoceste

Kranj - V kratkem naj bi se delovna organizacija Slovenija ceste lotila zemeljskih del na trasi avtoceste Naklo-Ljubljana. Ta delovna organizacija je bila namreč na mednarodni licitaciji, na katero pa se ni prijavil noben tuj izvajalec, izbrana za gradnjo prve faze bodoče štiriposovnice v dolžini 29,1 kilometra. Pričetek del je predviden najprej na drugem in petem odseku ceste, to sta odseka pri zahodnem priključku Kranja do vzhodnega priključka Kranj-Brnik ter odseka od priključka Brdo pri Ljubljani do Celovške ceste.

Delegati kranjske občinske skupščine so na zadnji seji obvestili o pripravah na skorajšnji začetek gradnje, ki jo za sedaj kakšni večji problemi zaenkrat še ne ovirajo. Zlasti zemljišč, preko katerih bo speljana avtocesta, je sklenjenih 373 pogodb in 10 pogodb z organizacijami združenega dela, sporazum pa še ni dosežen s šestimi lastniki zemljišč, vendar pa gre le za 420 kvadratnih metrov.

Na območju kranjske občine se predvidevajo na avtocesto, ki bo v prvi fazi imela le dva pasova, sicer širša kot je bilo prvotno predvideno, tri priključke, vseh skupaj pa naj bi bilo sedem. Prvi nadvoz od predvidenih je opušen nadvoz pri Polici, zato pa bo zgrajen priključek v Naklem, sicer pa bodo nadvozi tudi v Bistrici, na Zlatem polju, v Gorenjah in pri Senčurju.

Predvideno je, da bi bila cestninska postaja ob priključku avtoceste na sedanjo dvopasovnico na Črnicu in pa pri Brodeh pri Ljubljani, notranji promet pa bi tako potekal brez plačevanja cestnine. L. M.

Ponovno izlet za naročnike in bralce

Po izrednem uspelem izletu v Kumrovec smo se odločili, da vam letos pripravimo še en izlet. Pri izbiri cilja in prevoznega sredstva smo upoštevali rezultate ankete, ki smo jo izvedli med udeleženci prejšnjega izleta. Skupaj s Turistično delovno organizacijo KOMPAS JUGOSLAVIJA vas vabimo na MARTINOVA-NJE V DOLENJSKE BENEKE. Izlet z avtobusom bo v soboto, 13. novembra, vse podrobnosti o njem preberite na 12. strani.

Ukinili vlak za Trst

Ljubljana - Zaradi občutnega zmanjšanja števila potnikov za Trst je Železniško gospodarstvo Ljubljana v soglasju z italijanskimi železnicami s 26. oktobrom ukinilo direktni vlak, ki je vozil na progi Ljubljana-Trst in nazaj. Odhajal je zjutraj ob 5.20 in se vrnil v Ljubljano ob 18. uri. Uvedli so ga julija letos, da je razbremenil druge vlake na tej progi. Novi ukrepi so torej vendarle prispevali k zmanjšanju naše nakupovalne ihte v Trstu.

Veliko zanimanja za blok tarifo

Veliko bralcev nas je zadnje dni klicalo in spraševalo o podrobnostih novega načina plačevanja porabljene električne energije, o takoimenovanem blok tarifnem sistemu. Tudi pri Elektru Kranj je telefon nenehno brnel.

Nov način plačevanja porabljene električne energije ni uveden, kakor so nekateri narobe razumeli. Takšen je le predlog, ena od možnih oblik varčevanja z električno energijo. Zvezni izvršni svet je med ukrepi varčevanja z energijo sprejel tudi uvedbo druge stopnje redukcije električne energije, kar pomeni, da bo morala široka potrošnja za 10 odstotkov zmanjšati porabo. Ob tem velja poudariti, da v Sloveniji že nekaj let velja prva stopnja redukcije električne energije, ki je javno razsvetljavo omejila za polovico, prepovedala prižiganje svetlobnih reklam in prepovedala uporabo električnih peči za dodatno ogrevanje prostorov.

Nov način plačevanja električne energije ni moč uvesti čez noč. Posebej v Sloveniji ne, kjer imamo zdaj letni obračun porabljene električne energije. Pri letnem obračunu varčevalni učinek blok tarifnega sistema zbledi, saj je moč večjo zimsko porabo izravnati z manjšo poletno. Blok tarifni sistem namreč pomeni, da bi do določene količine plačevali porabljeno električno energijo po prvi ceni, od tu naprej pa bi se cena stopnjevala. Kdor bi porabil več, bi tudi plačal več.

Uvedba novega načina plačevanja porabljene električne energije seveda zahteva temeljit premislek, o njem se morajo izreči tudi v elektrogospodarstvu.

Blok tarifni sistem bi torej najbolj prizadel tiste, ki porabijo veliko električne energije, ki jim je na primer električna energija edini vir ogrevanja. Oglašali pa so se nam predvsem bralci, ki imajo na eni električni števec priključenih več gospodinjstev. Sami zase v hiši porabo merijo s takoimenovanimi odštevalnimi števci, ki jih ob doslednem spoštovanju predpisov ne bi smeli imeti. Elektro ima seveda popisana le odjemna mesta; glavne števce, če bi dejali upoštevač odštevalne. Blok tarifni sistem bi seveda takšna, v pogledu porabe električne energije, skupna gospodinjstva krepko prizadel, saj bi določeno količino kaj hitro preseglja. Če bi se hoteli izogniti tem posledicam, bi morali namestiti nove števce, odjemna mesta, kakor jih imenujejo pri Elektru.

Veliko zanimanja za nov način plačevanja električne energije je po eni strani brez dvoma odsev zavesti o nujnosti varčevanja z energijo, po drugi strani pa dejstva, da bi prav omejevanje porabe električne energije široke množice najbolj prizadelo. Mnogi upokojenci in ljudje z nizkimi dohodki nimajo avtomobilov in si ne belijo las z bencinskimi boni. Znatno dražja električna pa bi bil zanje huda udarec.

Omejena poraba bencina nas je prestavila pet, deset let nazaj. Malo več bomo hodili peš, morda bomo zavoljo tega postali spet malo bolj družabni. Omejena poraba električne energije pa bi nas prestavila sto let nazaj, saj bi ugasnila luč in ustavili bi se vsi električni gospodinjstvi stroji. Zavoljo tega bi kazalo malce bolj ceniti tudi sedanje napore elektrogospodarstva, da nas nemoteno oskrbuje z električno energijo.

M. Volčjak

V domače šole

Vse več učencev se odloča za šolanje v domači občini - Prisluhniti potrebam združenega dela

Jesenice - Lani je v jeseniški občini začela s srednjim usmerjenim izobraževanjem prva generacija. Na Jesenicah imajo štiri programe v matičnih šolah: družboslovni jezikovni, zdravstveni, kovinskopredelovalni in metalurški. Razen teh je še elektroenergetski in naravoslovno-matematični program v dislociranih enotah Železarsko izobraževalnega centra.

Lani je prišlo do velikega neskladja med potrebami združenega dela in interesi in odločitvami učencev. Bilo je občutno predvsem pri vpisu v kovinsko-predelovalno in metalurško usmeritvijo, saj je bilo za to premalo zanimanja. Zato so odprli dva oddelka manj kot na načrtovali. Uspeh letnikov usmerjenega izobraževanja je bil zadovoljiv, tudi zato, ker so med letom precej učencev preusmerili v Železarsko izobraževalni center so preusmerili kar 24 učencev, v center srednjih šol 13 učencev, v zdravstveni šoli pa 14 učencev.

Kongres - akcijski mejnik

Kranj - Te dni sta zasedala predsedstvo in občinski svet zveze sindikatov Kranj. Njunji člani so se pogovarjali zlasti o odmevih na nedavni sindikalni kongres in o nalogah, ki se jih kaže lotiti na podlagi kongresnih sklepov. Kongres je kot temeljne postavil štiri naloge: razpolaganje z dohodkom in odločanje o osebnem dohodku, delitev po delu, ustalitev ekonomskih odnosov s tujino in čvrstejše delovanje samoupravnih delavskih kontrol.

Naloge sindikata so tako le načelno opredeljene, zato bodo morale sindikalne organizacije v združenem delu kmalu sklepati o njihovi konkretizaciji. Sindikat bo v ta namen imenoval delovne skupine, ki bodo izdelale do konca leta programe, kako se lotiti uresničevanja načel, sprejetih na kongresu. Po najvišjem zboru slovenskih delavcev so si namreč vsi edini, naj sklepi ne bodo sami sebi namen, saj že resno gospodarsko in družbeno stanje ne dopušča, da vse ostane le na papirju. D. Z.

učencev. Precej je bilo odvisno tudi od dopolnilnega pouka.

Glede na dejanske potrebe združenega dela so pri zdravstveni šoli za letošnje leto zmanjšali en oddelek, vendar je pazno, da vse več učencev ostaja v domačih šolah. Potrebno pa bo še veliko truda, da se bodo preusmerili v deficitarne poklice.

V šole izven matične občine se je vpisalo 173 učencev, kar predstavlja 48 odstotkov šolske populacije. 70 odstotkov se šola v proizvodnih dejavnostih, če upoštevajo tudi trgovsko usmeritev.

Jeseniške srednje šole so pristopile k vsebinskim in organizacijskim spremembam v izobraževalnem sistemu. Uvedli so proizvodno delo kot obvezno sestavino vzgojnoizobraževalnega dela. Delne težave so se pojavile le pri organizaciji proizvodnega dela za učence drugega letnika družboslovno-jezikovne usmeritve, ker je v jeseniški in v radovljiski občini le malo takšnih organizacij, ki bi ustrezale dejanskemu programu.

V občini potekajo tudi priprave za ustanovitev enotnega centra, priprave, ki temeljijo na sklepu komiteja občinske konference ZKS Jesenice. V okviru enotnega centra bi lahko opuščali stare programe, lažje preporočili predavatelje, radi pa bi med drugim tudi večjo skrb posvetili organizacijskim in nasploh vsebinskim spremembam v srednjem usmerjenem izobraževanju in zasledovali potrebe in razvoj združenega dela v občini in na Gorenjskem. D. Sedej

Naslednja številka Glasa bo izšla v petek, 5. novembra

Konvertibilni izvoz na prvem mestu

Pogoji gospodarjenja bodo prihodnje leto še bolj zaostreni. To je UPOŠTEVANO pri smotranju razvojne politike za leto 1983, kjer je SPODBUJANJE proizvodnje za KONVERTIBILNI izvoz še vedno prva naloga. To je nujno, ker se bomo tudi prihodnje leto soočili z visokimi odplačili dolgov v tujini, ki jih bomo lahko odplačali le s povečanim izvozom. Naše obveznosti do tujine so prihodnje leto namreč še nekaj VEČJE kot letos. Izražene v dinarjih pa se bodo povečale tudi zaradi devalvacije.

Tak bo tudi položaj zaradi zmanjšanja likvidnosti ter pri pregovoru težav zaradi izpada v gospodarstvu. Večje težave bomo imeli z nesorazmernimi cenami, ki bodo morale biti tudi prihodnje leto še nekaj mesecev na ledu, sicer se zna zgoditi, da SE bodo učinki devalvacije STALILI.

Ukrepi, ki so bili sprejeti v zadnjih štirinajstih dneh, so

lahko le pogoj, da bomo vse te težave lažje premagovali. Ker so jih podprli v vsem združenem delu, je upravičeno pričakovati, da so se delovni ljudje povsod pripravili pri zavedanju, da sedanje težave premagamo in postavimo naše gospodarstvo na trdnije temelje. Hkrati pa so kažipot za snovanje ekonomske politike v prihodnjem letu. Ta bo morala zagotoviti predvsem izboljšanje rezultatov zunanjetrgovinske menjave s konvertibilnim področjem in na tej osnovi zagotoviti hitrejšo rast proizvodnje.

Še ostreje in še bolj selektivno bo treba omejiti vse oblike porabe, kar naj bi zagotovilo dovolj blaga za izvoz, hkrati pa z ustrežno politiko cen preprečilo izničenje pravic sprejetih stabilizacijskih ukrepov. Posebno pozornost bo seveda treba posvetiti oskrbi domačega trga s ključnimi proizvodi POMEMBNI-MI za življenje delovnih ljudi in občanov. L. B.

Obisk iz Stuttgarta — V ponedeljek so v Ljubljanski banki, Temeljini banki Gorenjske v Kranju, sprejeli otroke slovenskih zdomcev iz Stuttgarta. V imenu kolektiva banke je otroke zdomcev pozdravil član poslovodnega odbora Franc Cuznar, nato pa so jim razkazali banko. — Foto: F. Perdan

Sindikati o varčevanju

Kranj — V dneh, ko se skušamo prilagoditi novim varčevalnim ukrepom, se je tudi sindikat znašel pred odgovorno nalogo. Čeprav delavec terja zaščito svojega današnjega standarda, bo treba misliti tudi na njegov jutri. Ukrepi so po mnenju sindikata očitno neobhodni za gospodarsko ustalitev, za delo in dohodek, za delavcev kruh. To je tudi razlog, da je sindikat ukrepe sprejel z več upanja kot kritičnosti.

Priprave na praznovanja

Podnart — 21. oktobra je bila v domu AMD v Podnartu seja predsedstva in koordinacijsko-kadrovskega odbora pri KK SZDL Podnart. Na seji so dokončno potrdili načrt za zaključno vajo NNNP 82 in ugotovili, da so nanjo dobro pripravljene. Dogovorili so se tudi za programsko konferenco KK SZDL.

Največ pa so na seji govorili o pripravah na praznovanje krajevnega praznika in 29. novembra. V Podnartu namreč vsako leto praznujejo krajevni praznik v spomin na prve volitve v krajevne vaške odbore, ki so jih na območju Podnarta izvolili novembra 1944. Tudi letos bodo praznovanje krajevnega praznika in 29. novembra združili in s kulturno prireditvijo svečano zaključili. V novembru bo v Podnartu tudi več športnih prireditev. V soboto, 27. novembra zvečer, pa bo v domu kulture v Podnartu svečanost, na kateri bodo sodelovali moški pevski zbor, pionirji pionirskega odreda Alojza Rakovca, slavnostni govornik pa bo podpredsednik sveta KS Podnart Marjan Štupnikar. Ta dan bodo tudi sprejeli cibabane v pionirsko organizacijo in razvili prapor krajevnega organizacije ZRVS Podnart. Podelili bodo tudi nekaj priznanj.

C. Rozman

Člani kranjskega občinskega sindikalnega sveta so se pogovarjali o nalogah, ki se jih mora sindikat nemudoma lotiti. Potem ko bodo ocenili 9-mesečne rezultate gospodarjenja, si bodo zastavili splet načrtov, kako naj sindikat spremlja uresničevanje prihodnjih gospodarskih načrtov. Osebnih dohodkov, pravijo, bo moralo v prihodnje krojiti gospodarnejše in produktivnejše delo. V administraciji se ne bo smel povečevati, razen če bodo v redu gospodarili in ostajali v pametnih resolucijskih mejah. Ob izgubah bodo strožje povpraševali po odgovornosti. Izvozu kajpak še naprej pripisujejo nesporno prednost. Ob 20-odstotni devalvaciji se bo uspel marsikak izvoznik izogniti izgubi.

Sindikati mora čimprej oceniti resnične možnosti pridobivanja in razporejanja dohodka v delovnih organizacijah v prihodnjem letu, ko bodo še trše razmere in z zidanjem cen ne bo več moč povečevati dohodka. Tudi osebni dohodki bodo deležni stroge presoje. Zlasti v družbenih dejavnostih bodo neizprosnosti do prekoračitev. Vprašljiva je tudi prihodnost tistih organizacij, kjer so sredstva za izplačilo osebnih dohodkov doslej črpali iz bančnih kreditov. Poslej namreč na ta način ne bo več šlo. Rast dohodka v združenem delu na rovaš cen in raznih špekulacij tudi ne bo več mogoča, kajti takim nameravajo odločno stopiti na prste. Da bodo omejene vse oblike porabe, tudi ni dvomiti. Odslej bodo namreč odvisne samo od čistega dohodka.

Ko so pri sindikatu opredeljevali naloge v obdobju varčevalne »mrzlice«, so znova pribili, da se bo treba dosledno držati resolucijskih meril. Gospodarske razmere so namreč tako resne, da bi tem aktom upravičeno pripadla teža zakona. Seveda pa je treba poprej razloziti razumno sestaviti, upoštevaje ekonomske zakonitosti, in njenih določil ne razveljavljati z nenehnim spreminjanjem.

D. Ž.

Urejanje spomenikov

Delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti bodo obravnavali letošnji program urejanja in vzdrževanja spomenikov in spominskih obeležij ter grobišč NOV, ki ga je pripravil odbor podpisnikov družbenega dogovora.

Program obsega tri vrste nalog. Prva je podpis samoupravnega sporazuma o prevzemu nalog, navedenih v družbenem dogovoru med odborom in krajevnimi skupnostmi, ter prenos nalog na posamezne delovne organizacije. Druga je urejanje in vzdrževanje obstoječih spomenikov in naloga je v programu podrobno razdelana. Tretja pa je postavljanje novih spomenikov, njihova predstavitev ali prenova. Tu so zajete obnova pokopališča borcev NOB na pokopališču v Bohinjski Bistrici, dokončanje in oprema barake ambulante E nad Konjsko dolino, preureditev spominskega parka padlemu 3. bataljonu Prešernove brigade na Pokljuki in priprave za ureditev spominskih obeležij na Mežakli.

Krvodajalska akcija

Radovljica — Občinska organizacija Rdečega križa Radovljica tudi letos pripravlja redno letno krvodajalsko akcijo, ki bo med 8. in 16. novembrom. Pri tem že vrsto let pomaga tudi občinski sindikalni svet Radovljica.

Od 8. do 11. novembra, v ponedeljek, torek, sredo in četrtek torej, bo krvodajalska akcija potekala na Bledu, v spodnjih prostorih zdravstvenega doma, v petek, 12. novembra bo v zdravstvenem domu v Bohinjski Bistrici in v torek, 16. novembra v prostorih sindikalnega doma tovarne Plamen v Kropi. Vse dni se bo krvodajalska akcija začela ob 7. uri zjutraj.

Občinski sindikalni svet je o krvodajalski akciji obvestil vse osnovne organizacije sindikata in razposlal tudi prijave, da bodo lažje naredili razpored, s čimer bodo olajšali potek akcije in se izognili predolgemu čakalju.

Sindikalni posvet

Radovljica — Radovljiški občinski sindikalni svet je danes ob 12. uri pripravil posvet predsednikov osnovnih organizacij sindikata, ki je namenjen dogovoru o najpomembnejših nalogah osnovnih organizacij po 10. kongresu slovenskih sindikatov in o nalogah, ki zadevajo sedanji težki položaj v našem gospodarstvu ter o najnovejših ukrepih zveznega izvršnega sveta. Razpravo bodo usmerili predvsem v oceno politične situacije v organizacijah združenega dela v pogledu težav v gospodarjenju in preskrbi prebivalstva, v pripravljenosti na varčevanje na vseh ravneh, spremembo delovnega časa, aktivnosti v tekočem gospodarjenju, naloge na področju priprav planskih dokumentov za prihodnje leto, priprave na obravnavo devetmesečnega obračuna poslovanja, motivacija za boljše delo, učinkovitost sistemov delitve po delu in rezultate dela, delovanje samoupravnih delavskih kontrol. Pogovor bo tekel tudi o problemih dela osnovnih organizacij sindikata, o položaju in pomenu, ki ga imajo v organizacijah združenega dela.

Žalne svečanosti

KRANJ

Centralna komemoracija v Kranju bo v petek, 29. oktobra ob 16. uri na Trgu revolucije v Kranju
 Brniki — v nedeljo, 31. oktobra ob 9. uri
 Velesovo — v nedeljo, 31. oktobra ob 9. uri
 Goriče — v nedeljo, 31. oktobra ob 10. uri
 Trstenik — v soboto, 30. oktobra ob 16.30
 Primskovo — v petek, 29. oktobra ob 17. uri in ne ob 16. uri, kot je bilo prvotno objavljeno

SKOFJA LOKA

Centralna žalna komemoracija bo v Skofji Loki v ponedeljek, 1. novembra, ob 9. uri pred Domom zveze borcev v Skofji Loki
 Žiri — v ponedeljek, 1. novembra ob 9.15 pred osrednjim spomenikom padlim v NOB, pred osnovno šolo »Padlih borcev«

RADOLJICA

Centralna komemoracija bo v ponedeljek, 1. novembra v Begunjah: ob 10. uri na grobišču talcev v Dragi, ob 11. uri na grobišču talcev v graščinskem vrstu v Begunjah

TRŽIČ

Centralna komemoracija bo v ponedeljek, 1. novembra ob 10. uri na centralnem pokopališču v Trziču
 Križe — v ponedeljek, 1. novembra, ob 8.30 v Križah pri centralnem spomeniku in pri spomeniku talcem v Retnjah

JESENICE

Plavž, Sava, Podmežaklja — v petek, 29. oktobra, ob 16. uri v spominskem parku na Plavžu
 Planina pod Golico — v ponedeljek, 1. novembra, ob 15. uri pred osrednjim spomenikom NOB v Planini pod Golico
 Žirovnica — v ponedeljek, 1. novembra, ob 14. uri na grobišču padlih borcev na pokopališču na Breznici
 Javornik, Koroška Bela — v ponedeljek, 1. novembra, ob 10. uri v spominskem parku na Koroški Beli
 Kranjska gora — v ponedeljek, 1. novembra, ob 15.30 na pokopališču v Kranjski gori
 Dovje-Mojstrana — v nedeljo, 31. oktobra, ob 16. uri pri spomeniku padlim borcem na Dovjem

Odkritje spominske plošče

V petek, 5. novembra, ob 16. uri bodo na rojstni hiši dr. Janeza Bleiweisa na Tavčarjevi 25 v Kranju odkrili spominsko ploščo v spomin na tega znanega zdravnika, živinozdravnika, organizatorja kmetijstva, veterinarstva in veterinarskega šolstva na Kranjskem, pisca, časnikarja in politika

Kranj — Lani 29. novembra je minilo sto let od smrti dr. Janeza Bleiweisa, ki je javnosti bolj znan po narodnopolitičnem delu in po prispevku k slovenski kulturi. Slavnemu možju je zapustil neizbrisen pečat tudi v slovenskem veterinarstvu in kmetijstvu. Bil je profesor živinozdravništva v medicinsko kirurškem zavodu v Ljubljani, vodja živinozdravniške šole in deželni živinozdravnik, tajnik Kmetijske družbe na Kranjskem. Za razvoj veterinarstva in kmetijstva so pomembna številna njegova dela in prevodi. Veliko je prispeval tudi k razvoju širše zdravstvene kulture pri nas.

Na področju veterinarstva je pomemben njegov prispevek k ustanovitvi in delovanju podkovske in živinozdravniške šole v Ljubljani. To je bila prva popolnoma slovenska strokovna šola s slovenskimi učbeniki. Dr. Janez Bleiweis in dr. Janez Strupnik sta namreč napisala več knjig s

skupnim naslovom »Živinozdravništvo«, Bleiweis pa je tudi avtor prvega izvirnega slovenskega veterinarskega živinozdravniškega dela »Bela za kmete«. Skupaj s Strupnikom kot deželna zdravnik širila strokovno znanje v slovenskem kmetijstvu sta se približala slovenskemu kmetu in precej pripomogla k razvoju živinoreje.

Na pobudo Društva veterinarstva in veterinarskih tehnikov Gorenjske je slovenska veterinarska zveza v Kranju pripravila svečano praznovanje rojstni hiši dr. Janeza Bleiweisa. Sedanji hiši številka 25 v Tavčarjevi ulici v Kranju. Predlog je podprli tudi kulturna skupnost območja Kranj. Svečano odkritje plošče bo v petek, 5. novembra, ob 16. uri, ob 17. uri pa bo strokovno srečanje skupščini občine Kranj, namenjeno problematiki bolezni vimena.

Predsedniki gorenjskih izvršnih svetov Manj gradenj, več izvoza

Kranjsko gospodarstvo trenutno sicer pesti nelikvidnost, pomanjkanje repromaterialov tako uvoženih kot domačih, zato proizvodnja povsod ne teče brez zatikanj — Tudi možnosti razvoja v prihodnjih letih so zdaj z dokumenti spremenjene, ostaja in povečuje pa se naloga usmeritve proizvodnje za izvoz

Kranj — Čeprav gospodarski rezultati zadnjih mesecev v kranjski občini niso ravno sijajni, pa jih ni treba ocenjevati ravno za slabe, posebno še v primerjavi z rezultati, ki jih dosegajo druge gorenjske občine, pa tudi v primerjavi z republiški. Vsaj tako meni predsednik kranjskega izvršnega sveta ing. Franc Hočevar. Pri tej oceni pa velja dodati, da pa bi bili rezultati gospodarjenja lahko nekaj boljši, če bi pospeševali izvoz še bolj kot doslej. Prav izvoz je kot kaže postal ključna točka, okoli katere se — glede na zadnje gospodarske ukrepe — vrtil odvisnost vseh ostalih področij.

»Kranj ni pri tem nobena izjema«, meni predsednik Hočevar. »V zadnjih devetih mesecih so sicer organizacije združenega dela v občini izvozile za 7,4 odstotka več kot lani v enakem obdobju na konvertibilno področje, ob prejšnjem skoraj 15-odstotnem zmanjšanem uvozu. Ven-

dar pa je primerjava povprečnega konvertibilnega izvoza v devetih mesecih lani in letos celo padla za okoli 6 odstotkov. Treba pa je upoštevati, da so sem zajeti še poletni dopustniški meseci, tako da je upati, da bodo izvozni rezultati do konca leta boljši.«

Ali bodo novi ukrepi spodbudili izvozna prizadevanja kranjskega gospodarstva?

»Po prvih ocenah v združenem delu predvidevajo večji izvoz, vendar pa pri tem tudi omenjajo, da bo manj blaga za domače tržišče. Predvsem veljajo izvozna prizadevanja za konvertibilno področje, saj doseganje pokrivanja izvoza z uvozom s tega področja ne zagotavlja normalne oskrbe z repromaterialom v pretežno predelovalni kranjski industriji. Akcija za pospeševanje izvoza v kranjskem gospodarstvu teče že nekaj časa, zlasti zadolžitve pa

Ing. Franc HOČEVAR, predsednik kranjskega izvršnega sveta

bomo vnesli tudi v spremembe srednjeročnega plana razvoja 1981-85; tako se izvozne obveznosti na konvertibilno področje zvišujejo na letno stopnjo rasti 15,3 odstotka, celokupen izvoz pa ostaja na okoli 14 odstotkov letno. Pokrivanje izvoza z uvozom pa naj bi za konvertibilno področje v naslednjih letih s sedanjega nivoja, ki je pod 100, poraslo na 104 odstotke.«

Katero so še poglobitve značilnosti sprememb in dopolnitev planskih dokumentov za srednjeročno obdobje?

»Možnosti razvoja v prihodnjem obdobju bodo takšne, da bodo do-

voljevale polovično rast družbenega proizvoda, namesto šeststodotno v celotnem obdobju, predvidevamo le triodstotno, v naslednjih treh letih srednjeročnega obdobja pa še nekaj nižje, od treh odstotkov letno. Manjše bodo tudi možnosti zaposlovanja, zato planiramo le 1,2 odstotno rast zaposlenosti. Treba pa je povedati, da že letos predvidene rasti zaposlovanja novih delavcev v občini ne dosegamo. Podobno se načrtuje tudi na drugih področjih, na primer pri investicijah. Že doslej, v zadnjih dveh letih, se obseg investicij zmanjšuje, prav tako pa v prihodnje ne predvidevamo v občini kakšnih večjih investicijskih vlaganj. V nekaterih delovnih organizacijah sicer širijo delovne programe proizvodov za izvoz kot na primer v Savi, Iskri, Eksotermu in Planiki, medtem ko tekstilna industrija načrtuje le modernizacijo strojne opreme.«

Verjetno so spremembe predvidene tudi v stanovanjsko-komunalnem gospodarstvu?

»Prav gotovo se bo za stanovanjsko izgradnjo v prihodnjih letih zbralo nekaj manj denarja, zato se nam zdi, da je sedanji planirani obseg stanovanjske gradnje do leta 1985 morda le nekoliko prevelik. Ob tem, da se družbene dejavnosti ne bodo širile v prihodnjih letih, je razumljivo, da tudi novogradnja ne bo kaj dosti več. Izjema je le osnovna šola na Planini, medtem ko zaradi intervencijskega zakona še naprej ni mogoče začeti gradnje tako potreb-

ne centra za usmerjeno izobraževanje. Krčenje velja tudi za vsa komunalna dejavnost, kjer bodo morale počakati ceste. Sredstev bo le malo, prednostne naloge, to pa so železniška naprava, ki naj bi začela delovati na začetku 1986, ko bodo stekli prvi lovati v elektrarni Mavčiče. Prednostna naloga je tudi obnova vodnega omrežja predvsem za planirane stanovanjske soseske Planina III, medtem ko kanalizacijsko omrežje, tako kot je bilo v načrtu, ne bo še mogoče dokončati. Naloge bo mogoče izpolniti ob normalnem dotoku sredstev in dodatnega obremenjevanja gospodarstva, vse drugo pa bo moralo čakati.«

V kranjski občini je bilo do zdaj že veliko prizadevanj za pospeševanje kmetijstva, kako pa v prihodnje?

»Že v teh mesecih do konca leta se bolj pa v prihodnjem letu, je treba za pospeševanje kmetijstva v občini še nekaj več narediti, predvsem mislim na tržno proizvodnjo, kjer moramo imeti večjo vlogo prav kmetijske zadruge, predvsem pri povečanju kmetov. Vsekakor pa je treba zagotoviti doslednejšo rabo intervencijskih skladov pri pospeševanju pridelave hrane za trg. V Kranju se pridela hrane za enotno leto, kar še posebej zavzemamo za enotno kmetijsko politiko v gorenjski regiji predvsem pri tržni proizvodnji hrane. Predlagali smo že tudi gradnjo gorenjske hladilnice za meso, kjer naj bi bile rezerve za meso, ki je manj zakola.«

L. M.

Izhod skrajno varčevanje

Občinska skupščina je podprla varčevalne ukrepe, po katerih naj bi v Kranju privarčevali okoli 25 odstotkov energije — Dele-gati so se zavzeli za racionalizirano trošenje energije, ob tem pa naj bi hitro in učinkovito rešili še probleme prevozov na delo iz najbolj oddaljenih krajev

Kranj — Osrednja tema sredine-ga zasedanja zborov občinske skup-šine Kranj je bila oskrba z energijo. Čeprav delegati niso izgubljali besed o tem, kako smo doslej živeli v raz-koju energije in da bo posledaj treba mnogo varčevanje, to so med drugim na priporočilo izvršnega sveta obči-ne tudi sprejeli, pač pa so kritično obravnavali nekatera področja, na katerih se prav zdaj kažejo največji problemi.

Medtem ko se je večina občanov le oskrbela z bencinskimi boni, do-vede je bilo razdeljenih okoli 90 od-stotkov vseh bonov, pa se zdaj kažejo nesorazmerja pri bonih za plinsko olje. Delegat Gorenjske kmetijske zadruge je povedal, da kmetje, ki imajo tržno proizvodnjo, se bodo mogli obdelovati zemlje le s sedanjo količino plinskega olja, ki

je sicer za kmetije z manjšim obse-gom zemlje povsem zadostna. Še posebej kritično je zaradi motornega bencina v najbolj oddaljenih krajih, kjer ni do avtobusov manj kot pet kilometrov, ponekde kot na Senturš-ki gori, na Joštu pa tudi 10 do 12 kilometrov. Za te kraje niti ni možna takojen kolektivna uporaba osebnih avtomobilov, saj jih vsak delavec, ki se vozi v Kranj niti niti nima, dodeljena količina bencina pa ne zadošča niti za vožnjo na delo niti za druge nujne vožnje k zdravniku ipd.

Že od sredine septembra za gospo-dinjstva ni plina, dobivajo ga le pri-oritetni porabniki, kot so bolnišnice, vrtci in drugi. Za november je sicer iz uvoza obljubljena določena količi-na plina, ki pa je verjetno za vse ne

bo dovolj. Občinski sindikalni svet je zato predlagal, naj bi poleg uporab-nikov plina, ki imajo prednost že sedaj, dobila plin le gospodinjstva, ki nimajo možnosti drugačne uporabe energije za kuhanje in ogrevanje. Čeprav bo v Kranju več možnosti uporabe druge energije šele v letu 1984, ko bo stekel po plinovodu zemeljski plin, pa se verjetno vse dotlej preskrba s te vrste energijo ne bo uredila. Zato je bil vsekakor ume-sten predlog delegacije iz krajevne skupnosti Primskovo, naj bi predla-gali republiškem izvršnemu svetu boljše organiziranje glede bodoče oskrbe z energijo in nekaterimi žil-jenjskimi artikli. Če je predvidena skromnejša oskrba dlje časa, je naj-pravičnejša racionalizirana poraba, ki naj bi prihranila občanom tudi čas in živce. Ob tem so delegati načeli tudi ogrevanje stanovanjske soseske na Planina največjega po-rabnika mazuta v Kranju, ki zaradi svojega sistema, ki ga ima neracio-nalno ogreva ne glede na zunanje temperature. O tem naj bi v Domplanu do prihodnje seje skup-ščine pripravili obrazložitev z mož-nostmi uvedbe boljše regulacije ogrevanja.

Zbori skupščine občine so med drugim razpravljali tudi o izvajanju družbenega plana občine in uresni-čevanju resolucije za letoš. Skupšči-na bo o tem razpravljala še na naslednjih dveh sejah do konca leta, saj se naloge iz resolucije ne uresni-čujejo, kot je bilo predvideno. To-krat skupščina še ni razpravljala o devetmesečnem gospodarjenju, izgu-bah v združenem delu, pač pa bo skupaj s podatki o uresničevanju izvoznih rezultatov o tem spregovo-rila na naslednjih dveh zasedanjih. Do konca leta sicer ni več dolgo, vendar pa bo izvršni svet spet spod-budil delovne organizacije, ki s pre-malo vključujejo v izvoz, naj posku-sajo doprinesiti svoj delež, saj veči-noma vsa teža izvoza v kranjski občini leži le na nekaterih delovnih organizacijah. V poročilu o uresniče-vanju plana so navedene tudi nekatere naloge, ki doslej še niso bile izpolnjene.

Skupščina občine Kranj je bila seznanjena tudi z odredbo kranj-skega izvršnega sveta o novem delovnem času v občinskih upravnih organih. Z dnevnega reda je bil namreč umaknjen odlok o novem poslovnem času v dejavnostih posebnega pomena v občini, glede na nove ukrepe, republiški izvršni svet pa je priporočil izvršnim svetom pre-mik delovnega časa kot tudi dru-gim službam. Prihodnji mesec (delovni čas bo začel veljati po objavi v uradnem vestniku Go-renjske) bodo upravni organi za-čeli delati od 8. do 16. ure, seveda ob upoštevanju premakljivega delovnega časa. Uradne ure pa bodo od 8. do 15.30, ob sredah pa od 8. do 17.30.

L. M.

Kakšni naj bodo naši sestanki Pogovarjali smo se

Ko dobivamo v roke in prebiramo raznorazna poročila in delovne načrte za prihodnje, poročila organov in organizacij, skupnosti in in-stitutiv, potem se neredko zgodi, da iz vseh teh poročil sploh ni razvidno, kaj so hoteli sestavljalci povedati.

Vse prepogosto se dogaja, da v sestavkih takšne vrste kar mrgoli raznoraznih: pogovarjali smo se, dogovorili smo se ali se bomo, v načrtu imamo, radi bi, če bomo in tako dalje. Brez konkretnih ob-veznosti in zadalžitev, brez finančne osnove, brez realnih možnosti, kot danes pravimo. Skratka, prazen papir ali dogovor brez dogovora na praznih in nič izvenetih sestankih, ali še huje: pokažimo, da vendarle nekaj delamo, čeprav v bistvu nič ne delamo.

Pravzaprav zapisnikarji sploh niso ničesar krivi, če pišejo prazne besede in prazne obljube. Takšni so bili najbrž sami sestanki, ki jih kljub stabilizaciji še vedno mrgoli. Ne mislim na prave, koristne dogo-vore in sestanke, v mislih imam čisto nepotrebna besedičenja domala poklicnih govornikov, ki na slehernem sestanku menijo, da morajo spre-govoriti in povedati vse tisto, kar želijo izustiti. Medtem ko se ostali »sestankovalci« na smrt dolgočasijo, pogledujejo na uro in komaj čakajo, da se neplodni sestane sklene, posamezni govorniki besedičijo in besedičijo in resnično prav nikogar ni, ki bi na takšen ali drugačen način preprečil govorance brez pomena.

Vsekakor je precej in kar največ odvisno seveda od tistega, ki sejo vodi. V zamero moških »voditeljev« se sem in tja sliši, da so ženske veliko bolj praktične, kratke in jedrate, medtem ko so moški priprav-ljeni sestankovati po ure in ure. A včasih je tudi obratno, se pravi, da se tudi moški znajo izkazati, tisti, ki imajo obilo drugega dela in ki so znani po svoji racionalnosti. Prav gotovo ni nujno, da bi trajala seja izvršnega sveta, ki je prav gotovo najbolj nujna seja v občini, po ure in ure. Vsaj v jeseniški občini so te seje za zglede: čeprav obravnavajo ključne probleme in čeprav so odločitve nadvse odgovorne, so seje racio-nalne, razprave kratke, gradiva tehtna in alternativna. Za nepo-membne malenkosti ni ne časa in ne prostora, po zaslugi predsednika in vseh članov — zato so tudi vse pomembne odločitve sprejete tekoče, aktualno in učinkovito.

Še najmanj je pri tem pomembno to, da so teh sej najbolj veseli poklicni spremljevalci odločitev, novinarji, ki se običajno selijo iz ene dolgovzne seje na drugo...

D. Sedej

Varčevanje ob primanjkljaju

Jeseniška zdravstvena skupnost ima za 29 milijonov dinarjev primanjkljaja do konca leta — Skrajno varčevanje, a obenem tu-di preprečiti prevelik odliv v Ljubljano

Jesenice — Problematika zdrav-stvenega varstva se v zadnjih letih pogosto pojavlja v razpravah zdu-žbenega dela in samoupravnih orga-nov zdravstvene skupnosti. Omeje-vanje skupne porabe, inflacija, viso-ki materialni stroški so navkljub varčevalnim ukrepom zdravstvenih delavcev povzročili, da ima jeseniško zdravstvo za 29 milijonov dinarjev izgub. To izgubo načrtujejo za konec poslovnega leta.

Zbor združenega dela je že sprejel predlog valorizacije sredstev samo-upravnih interesnih skupnosti, po kateri zdravstveni skupnosti Jeseni-ce in skupnosti otroškega varstva v zdravstvu niso bila valorizirana, ob-veststva pa se mora problematika finan-čnega zdravstva zaradi obsega pro-blematike ločeno obravnavati.

Predvidoma se bo dohodek gospo-darstva občine do konca leta zvišal za 30 odstotkov in tako se skupna poraba v občini lahko poveča za 22,5 odstotkov.

Osnova za izračun dogovorjenega obsega skupne porabe je bila lani za 12.872 tisoč dinarjev pod dovoljeno, kar pomeni, da je obseg dovoljenih stroškov za zadovoljevanje skupnih potreb za 15.354 tisoč dinarjev večji od dogovorjenega in znaša 710.389 od tisoč dinarjev. Zato, ker obstaja še nezaključeni 12.872 tisoč dinarjev.

je zbor združenega dela jeseniške občine na zadnji seji sprejel sklep, da se zdravstveni skupnosti dovoli obseg sredstev za dosedanjih 356.591 tisoč dinarjev na 376.591 tisoč di-narjev, za 20 milijonov ali za 5 od-stotkov.

Ta valorizacija pa ne rešuje problem izgube, saj ostane primanj-kljaja za 9 milijonov dinarjev. Vsekakor bo treba poiskati ustrezne rešitve ob skrajni racionalizaciji gospodarjenja v vsej zdravstveni skupnosti. Predvidevajo, da se bo zdravstveni skupnosti zaradi povečane mase osebnih dohodkov nateklo okoli 19 milijonov dinarjev več od dogovorjenih zbranih sred-stev.

Na Jesenicah so se domenili, da bo treba v zdravstveni skupnosti skraj-no varčevati, tako uporabniki kot izvajalci, čeprav so že do zdaj izvajalci sprejeli in tudi uresničevali stabilizacijske in varčevalne progra-me. Na Gorenjskem nasploh pa naj bi poskrbeli, da bi bil odliv v bolnice v Ljubljano manjši, saj je zdravlje-nje neprimerno dražje kot v bolnici na Jesenicah. Prav tako pa se bo treba pomeniti o odlivu sredstev za republiško solidarnost, saj name-njajo gorenjske zdravstvene skupno-sti za solidarnost veliko denarja, medtem ko so same v primanjkljaju.

D. Sedej

Končani Ziherlovi dnevi

SKOFJA LOKA — V petek se je z zasedanjem po skupinah in s ple-narnim zasedanjem končalo četrto tradicionalno znanstvenostrokovno srečanje Ziherlovi dnevi. Srečanje, ki je bilo v prostorih Šolskega centra Boris Ziherl v Škofji Loki, vsako leto prireja Fakulteta za sociologijo, poli-tične vede in novinarstvo, Center za družbenopolitično izobraževanje. Delo je potekalo v šestih skupinah, razpravljali pa so obravnavali teo-retične in metodološke osnove za proučevanje krize v Jugoslaviji, družbenoekonomski razvoj, politični sistem in njegovo usmerjanje, me-dnacionalne in medrepubliške odnose, krizo vrednot in množično komuni-ciranje. Strokovnjaki iz teh področij so pripravili konkretne predloge, kako prispevati k reševanju družbe-nih in ekonomskih problemov, o nji-hovih predlogih bodo svoje mnenje izrekle družbenopolitične organi-zacije.

Ziherlovi dnevi niso nobena insti-tucija, ki bi prinašala obvezujoče za-ključke. Pomembno pa je, da druž-boslovci svoje znanje usmerijo v konkretno reševanje problemov. Precej časa so posvetili vprašanju o množičnem komuniciranju in krizi

javnosti, o vračanju krivde za na-pake drugih na novinarje, ki naj bi s svojim pisanjem o problemih vzne-mirjali ljudi. Novinarji se morajo zavedati, da je informacija splošna družbena lastnina, do katere imajo delavci in občani pravico po ustavi in naših zakonih, zato nihče nima pravice do monopola nad informa-cijo. Brez popolnega informiranja ni možno odločanje, zato pri nas ne sme biti tabujev oziroma stvari, o katerih se naj ne bi pisalo, seveda pa morajo biti informacije pretehta-ne, preverjene in objektivne. Ne-dvomno obstaja določena kriza za-upanja, ki je tako kriza komunika-cijskega sistema kot kriza zaupanja ljudi do informacij. Takšno krizo zaupanja je težko premostiti in je ne moremo ločevati od splošne druž-bene krize. Novinarji se morajo po-gumno srečevati s problemi, izhajati pa moramo iz zaupanja v našo jav-nost. Tudi proces informiranja za samoupravljanje je včasih še preveč pomanjkljiv in institucionaliziran. Tu je pomembna vloga organizator-jev komuniciranja v organizacijah združenega dela. Ob sedanjih gospo-darskih problemih je javnost že do-kazala, da je kritična.

M. FORNAZARIČ

MI PA NISMO SE UKLONILI

Zlati fantje so bili

Tilka Grum — Bizjakova

Le eno fotografijo hrani iz vojne. Ko je bila na tečaju obveščevalcev v Beli krajini, jo je nekdo na mostiču fotografiral z neko drugo soborko. Majhna, drobna, v vojaški uniformi, z visoko potegnjenimi volnenimi rokavci. Za tisti čas odlično oblečena. Med dnevi pa je našla še eno fotografijo. Ko je septembra Šercerjeva brigada praznovala Mokro 40-letnico ustanovitve, je Dolenj-ki objavil reportažo o tej naši slavni bri-

gadi. Neki soborec ji je poslal izrezek iz časo-pisa, njihovi Tilčki, da se bo videla. Za pasom pištola, na rami mavzerica. S slike zro resne oči, ustnice so odločno stisnjene, roka trdno drži jermen puške.

Iz vasi Draga pri Igu je doma Tilka. Prav sredi gozda so imeli hišo in mlin. Ena sama kolovozna pot je držala z Iga do njih. Oče je bil naprednjak, takoj vključen v narodnoosvo-bodilno gibanje. Otroci so mu sledili. Tilka je prvo leto vojne v Ljubljani hodila na gostin-sko šolo. Tudi starejši brat je bil tedaj v Ljub-ljani. Trideset fantov je bilo tedaj v njenem razredu, samo ona dekle. Bili so napredni fantje, od njih je dobivala prve naloge. Stano-vala je v Zeleni jami v Mostah in tu je bilo tudi njeno področje organiziranega dela. Nič-kolikokrat je pozno ponoči stopila na avtobus in isti trenutek spustila za sabo šop letakov. Poleti 1941 je bila sprejeta v SKOJ. Akcija je sledila akciji vse do tistega usodnega novembrskega dne 1941, ko je s še enim tova-rišem imela nalogo, da potrga plakate Musso-linija in Rabottija, ki so bili nalepljeni vse od Kolinske do tovarne kleja. Pozno zvečer sta šla na akcijo in se obnašala kot zaljubljenca. Tja grede sta odlepla, nazaj grede bi potem samo vlekla z roko in plakati bi odpadali. Še danes ne ve, ali je bilo izdano ali ne, toda nenadoma so se iz jarkov, ki so bili tam na novo izkopani, dvignili Italijani...

Vse do šempetrske kasarne so tolkli po njej, tam pa jo vrgli med prostitutke. Fanta, ki je bil z njo, so odpeljali v zapore na sodišče. Po treh dneh so tudi njo odpeljali na sodišče. Ničesar ni izdala. In sreča je bila tudi, da so partizani prav tistega rdečelasega Goriciano, ki jo je aretirali, neko noč ubili, ko je šel va-sovat nekam k Ljubljani. Zdal ni bilo več žive priče. Mučenja so se nadaljevala. To je bil čas, ko so bile v tistih zaporih tudi Vida Tomšičeva, Mica Šlandrova, Pepca Karde-

ljeva. Ko so odgnali na streljanje Toneta Tomšiča, Kogoj in številne Borovničane, ki so jih vzeli zaradi preserskega mostu. Vsi so bili pokonci. Vsi zaporniki so peli...

Rane, ki jih je dobila pri mučenju, so se začele gnojiti. V ustih je bilo najhuje, ker so ji, da bi priznala, potiskali glavo v slano vodo... V bolnici je prišla v roke našemu zdravniku. Toda tudi tu niso prenehali z zasliševanji. Pri-hajali so tudi duhovniki. Ko tudi njim ni nič povedala, so jo ozmerjali z »rdečo golaznjico«. Dr. Lavrič je zavlačeval z odpustom iz bol-nice. Dokler ni bilo vse pripravljeno...

Še isti dan, ko je bila odpuščena iz bolnice, jo je italijanski vojak, naš človek, z avtom prepeljal čez viški most. Še isti večer je bila v Krimskem odredu. Daki ji je dal prvo orožje, težko pištolo. »Na, ko si korajžna!«

Naslednji dan je zaprsegla kot partizanka. Čez nekaj dni je bila že v prvi borbi. Slivnico nad Grosupljem so napadali. Borci so ji vna-prej povedala kako je to. Pripravljena je bila. Toda, ko je zapokalo, je bila takoj v jarku. Titovko je izgubila, puško, vsa je bila blatna... Vse je sicer dobila nazaj, toda med borci je potem krožila o Tilčki anekdota. Za otroka so jo imeli. Saj je v resnici tudi bila. Sedemnajst let ji je bilo komaj, vsa drobna je bila in majhna. Toda od takrat je noben strel ni več presenetil.

Le spomin na njeno prvo stražo je borec še dolgo spravljal v dobro voljo. Ponoči je stra-žila nekje v Medvedci, ko se začne oglašati blizu nje: »kh, kh, kh...«. Nekaj časa je po-slušala, potem zavpila »stoj!« in »kdo tam«, pa je kar naprej kihala. Ustrelila je. Potem so ugotovili, da je bil polh...

Vse najtežje borbe je preživela s Šercer-jevci. Žužemberk, Grčarice, Jelenov Zleb, Turjak... Bila je politdelegat, namestnik ko-mandirja čete, sicer pa dolgo časa pomočnik mitraljezca. Neustrašena, kot njen mitralje-zec. Borec Jarc, ki je danes 91 let star, je ne more pozabiti kako sta takrat ob nenadnem napadu pri Ponikvah, ko je bil sovražnik na dest metrov, stoji krila ves umik.

Kdaj je bilo najhuje? Morda takrat, ko ji je 1942. kurir v odred prišel povedat, da gori njena domača hiša, da je mama ranjena, vsi odpeljani v internacijo? Takrat, ko so jo pri-jeli in mučili? Morda takrat, ko je izvedela, da ji je brat, Gradnikovec, padel enajst dni pred svobodo? Ali takrat, ko je bila v tistih naj-hujših borbah ranjena na Tatrah? Ali v roški ofenzivi, ko so dneve in dneve taval brez vode, brez hrane? Ko so devetkrat napadali Grčarice?

Najhuje ji je bilo, kadar so padali soborci. Bili so taki zlati, pošteni, borbeni fantje. Ko so napadali Žužemberk, je popadala skoraj vsa 3. četa. In nisi smel pokazati, kako ti je pri duši. Pa so bili vsi kot bratje in sestre. Bili so tovariši v pravih pomenu besede. Pokopali so jih, ustrelili v zrak častne strele in spet se je oglasila harmonika, spet so korakali naprej. Ni bilo časa za čustva, čeprav si jih bil poln, prepohl...

Do nemške ofenzive jeseni 1943 je bila v Šercerjevci brigadi. Potem je bila poslana v lo-ško dolino za obveščevalko VOS. Od tam v Belo krajino v Gradac na 3-mesečni tečaj za obveščevalce, nato na Seč pri Starih žagah, nazadnje v OZNO za šifrirko. Hoteli so dekle, ki je bila preskušena v akcijah. Tu je tudi spoznala kasnjega moža prvoborca Lojzeta Bizjaka-Luko.

Zdravje pa jo je izdajalo vse bolj. Februar-ja 1945 so jo z avinom poslali v Gravino, kjer je ostala dva meseca. Prek Biograda na moru se je vračala domov. V Ljubljano se je vrnila tri dni po osvoboditvi. Tu sta živela z možem, 1956. pa sta se zaradi zdravja preselila v Kranj.

Tilka Bizjakova je nosilka spomenice 1941. Toda ne ponaša se z njo. Veliko je borec, ki je niso dobili, razmišlja. Pa bi jo morali. Koliko so nekateri prestali! Pa tudi če so pršli v naše vrste šele 1942! Rada bi, da bi več pisali in na radiu govorili o preprostih borcih, o po-gumnih mitraljezcih, ostrostrelcih... Toda brez teh, ki so bili v prvih vrstah, svobode ne bi bilo!

D. Dolenc

Ukrepi za izvoz in stabilizacijo

Svežnju omejevalnih ukrepov in odloku o uvozu zaradi izvoza, ki naj bi omogočil takojšnje spodbujanje izvoza, se je pretekli teden priključila še devalvacija dinarja v poprečju za 20 odstotkov, da bi tako postal izvoz dohodkovno zanimivejši. Sklep je del strategije gospodarske stabilizacije, ki mora omogočiti, da se spopademo z vsemi problemi, ki zavirajo večjo proizvodnjo, dinamičen izvoz in hitrejšo vklapljanje našega gospodarstva v mednarodne tokove. Devalvacija je priznanje objektivnih materialnih odnosov med valutami, hkrati pa bi z njo dosegli tudi smotrnejši uvoz. Oba odloka zveznega izvršnega sveta: o uvozu zaradi izvoza in o devalvaciji dinarja, gospodarstveniki ocenjujejo kot prva, ki v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah resnično spodbujata izvoz in izboljšujeta položaj izvoznega gospodarstva. Hkrati pa pričakujejo, da bodo sprejeti še vsi nadaljnji ukrepi, ki bodo omogočili, da bodo učinki devalvacije in druge izvozne spodbude trajnejšega značaja.

Vse več domačih surovin

Tovarni gumijevih in kemijskih izdelkov Sava Kranj, velikemu izvozniku, po drugi strani pa uvozniku, se spričo najnovejših gospodarskih ukrepov sicer ne obeta izboljšanje položaja že letos, vsekakor pa v prihodnje — Še vedno težave z repromaterialom, zato proizvodnja nekoliko zaostaja za planom

Kranj — Kranjske Save nedavno sprejeti gospodarski ukrepi, tako glede varčevanja energije kot tudi za spodbujanje izvoza, nikakor niso presenetili. Pozdravili so jih kot ukrep, ki zavezuje k varčevanju in večjemu izvozu prav vse združeno delo. V Savi so že pred leti zaslutili bližajočo se energetska krizo, zato se zadnjih pet let držijo akcijskega programa varčevanja z energijo in letno prihranijo staro milijardo din, razen tega so že skoraj povsem opustili mazut in ga zamenjali s plinom, premo pa uporabljajo le še začasno. Čeprav je kranjska Sava največji izvoznik v občini, saj izvozi okoli 40 odstotkov celotne proizvodnje — samo pnevmatika pa okoli 60 odstotkov — in je nedavna devalvacija povečala dohodek od izvoza, pa je pri tem treba takoj odšteti obremenitve pri uvozu, ki se zaradi devalvacije dinarja prav tako povečujejo. Skupan učinek trenutno za Savo ni spodbuden, vendar menijo, da so na slabšem le trenutno. V naslednjih letih se bodo pokazale dobre strani tega ukrepa, še posebej zato, ker se bodo začela vračati vlaganja doma-

če surovine. Že prihodnje leto bo namreč Sava začela dobivati od domačih proizvajalcev 3000 ton sintetičnega kavčuka letno in 4000 ton saj, kar bo povečalo delež domačih surovin v njihovih proizvodih. Novi ukrepi za spodbujanje izvoza so zato za Savo spodbudni, za podobne ukrepe so se zavzemali že leta. Sicer je do ukrepov prišlo prav v času, ko je za Savo uvoz še vedno večji od izvoza, zaradi tega ne bodo mogli več tako skokovito kot v prejšnjih letih povečevati proizvodnje za izvoz. Zato so si že doslej prizadevali, da bi z vlaganji v domačo surovinsko bazo in s prilagajanjem oziroma opuščanjem nekaterih proizvodnih programov zmanjšali hudo breme odvisnosti od uvoza. Zato so se tudi odločili povečati program proizvodnje klinastih jermenov, transportnih trakov, umetnega usnja in drugih gumeno tehničnih izdelkov, kar bo tudi zmanjševalo njihov lastni izvozno-uvozni deficit.

V Savi pa prav tako ne skrivajo, da veliko pričakujejo tudi od že napovedanih nadaljnjih ukrepov, predvsem glede novega sistema cen,

Nova premija za mleko

Slovenski izvršni svet je sprejel nov odlok o premijah za mleko za zadnje tri letošnje mesece. Premija za liter oddanega mleka bo znašala en dinar. Pol dinarja pri litru bo organizacijam združenega dela, ki redijo krave in oddajajo mleko na trg ali organizirajo proizvodnjo in zbiranje mleka (in mleko seveda oddajajo mlekarjam) primaknil republiški intervencijski sklad, medtem ko bodo drugo polovico pridale mlekarne. Odlok velja le za mleko z najmanj 3,6 odstotka maščobe. Premija ima namen spodbuditi prirejo mleka in deloma ublažiti narasle stroške.

ki naj bi bolj upošteval vpliv cen v svetu na domačo proizvodnjo. Zdaj se je dogajalo, da so imeli domači, nujno potrebni proizvodi preizkušeno ceno. V Savi imajo na primer pri vsakem kosu poltovorne pnevmatike 35 odstotkov izgube, kar je ne nazadnje v devetih mesecih letos »pripomoglo« k izgubi 40 milijonov novih din na ravni delovne organizacije. Vendar pričakujejo, da bodo konec leta zaključili brez rdečih števil v zaključnem računu.

Precejšnje skrbi pa jim bo do konca leta povzročalo zbiranje deviz za nakup reprodukcijskega materiala, saj jim po sedanjih izračunih zmanjka 14 milijonov dolarjev. Lastna devizna sredstva in devize, dobljene z združenjem, ne zadostujejo; kljub dodatnemu milijonu dolarjev iz republiških rezerv bodo morali najeti blagovno finančne kredite, ki jih seveda ne bo lahko vrnil.

Naložbena redukcija

Gorenjsko gospodarstvo v zadnjih dveh letih izredno malo investira — Šestnajst izvoznih usmerjenih investicijskih projektov

Precejšen problem gorenjskega gospodarstva predstavlja upadanje naložb in zastoj v modernizaciji in tehnologiji. V sedmih mesecih letošnjega leta je Gorenjska uvozila le za 10,3 milijona dolarjev opreme, brez rudnika urana Zirovski vrh pa 9,1 milijonov dolarjev.

Gorenjske naložbe so tako lani kot letos precej upadle, saj so leta 1980 predstavljale še 16,2 odstotka družbenega proizvoda — v Sloveniji 21 odstotkov, lani je odstotek padel na 11 odstotkov in letos na 9,9 odstotka družbenega proizvoda.

S tako nizkim deležem naložb bomo na Gorenjskem le težko dosegli predvidene stopnje rasti družbenega proizvoda, saj vse gorenjske občine načrtujejo višje: od 2 odstotka do 3,5 odstotka. Značilna je tudi velika razdrobljenost investicij, saj so bile od 118 prijavljenih naložb pri SDK Kranj v skupni predračunski vrednosti 1,4 milijarde dinarjev le tri investicije večje od 50 milijonov dinarjev: to so Sava Kranj s proizvodnjo klinastih jermenov, Zivila Kranj s skladiščem blagovnih rezerv Naklo, rekonstrukcija v tržiški Lepenki. Enajst naložb je bilo v vrednosti med 20 in 50 milijonov, vse ostale pa so bile manjše. O razdrobljenosti priča tudi podatek o oceni investicij, saj je republiška komisija pozitivno ocenila le sedem naložb v vrednosti nad 50 milijonov dinarjev, 16 naložb z vrednostjo med 15 in 50 milijonov dinarjev in 49 investicij pod 15 milijonov dinarjev.

Temeljna banka Gorenjske je odobrila za 1,8 milijarde investicijskih kreditov, od tega 23 odstotkov za prednostne namene in 74 odstotkov za namensko proizvodnjo, 3 odstotke pa za ostale namene.

Gorenjsko gospodarstvo pripravlja 16 izvoznih usmerjenih projektov v skupni predračunski vrednosti 4,6 milijard dinarjev. Realizacija teh projektov naj bi povečala neto devizni rezultat gorenjskega gospodarstva za 54 milijonov dolarjev, medtem ko smo lani dosegli 28 milijonov dolarjev na konvertibilnem področju. Med investicijami za proizvodnjo hrane so vključeni le štirje projekti z Gorenjske s predračunsko vrednostjo 309 milijonov dinarjev. Največji je projekt elektrojeklarne, ki je vključen v program investicij za pridobivanje deficitarnih surovin. Za elektrojeklarne so že podpisali konzorcij temeljnih bank in so razen Velenja in Gorice vsi že podpisali, od 53 organizacij združenega dela pa je tudi podpisan sporazum o sovlaganju.

D. Sedej

Devalvacija dinarja

Pričakovan in potreben ukrep

Devalvacija dinarja bo izboljšala položaj izvoznikov, vendar si je z brzdanjem cen in vseh oblik porabe, ki ne sme biti večja od materialnih možnosti, treba prizadevati, da njenih učinkov ne bomo v nekaj mesecih izničili

Razvrednotenje domače valute običajno ni popularen ukrep, ker prinaša tudi vrsto nezaželenih posledic, če ni hkrati sprejeta še vrsta ukrepov, ki naj onemogočijo, da bi se razvrednotenje enostavno prelilo v višje cene in večjo porabo na domačem trgu. Vendar je bila odločitev vlade o poprečni 20-odstotni devalvaciji dinarja v sedanjem trenutku pravilna in potrebna. S predvsem omejevalnimi ukrepi se nikakor ne da oživiti ničelne rasti industrijske proizvodnje. Če pa proizvodnja ne raste, ne more rasti izvoz. Le-ta se tudi ne povečuje, če se s vsakim konvertibilnim dolarjem poslabšuje dohodek izvoznika. Zato je bil potreben spodbujevalni ukrep, ki bo izboljšal dohodkovni položaj izvoznikov, in tako pripomogel k večji vključenosti našega gospodarstva v menjavo na konvertibilnih tržiščih. Z devalvacijo dinarja je to doseženo, čeprav je pričakovati, da bodo zahodni kupci zaradi razvrednotenja dinarja skušali zmanjševati cene naših izdelkov.

Zvezni izvršni svet je dinar devalviral v razmerju do vseh valut skoraj linearno in sicer od 19,6 do 20,4 odstotka. Enako je devalviral tudi obračunski dolar, ki ga uporabljamo pri poslovanju s klirinškim področjem. Tako je razmerje med ameriškim in klirinškim dolarjem ostalo enako. To je ena slabših plati devalvacije. Klirinški dolar je namreč glede na dohodek, ki ga prinaša, še vedno previsoko cenjen in tako ostaja izvoz na klirinško področje še vedno dohodkovno boljši kot izvoz na konvertibilno področje.

Linearna devalvacija tudi ni odpravila nekaterih nerazmerij v odnosu med dinarjem in posameznimi valutami. Le-ta naj bi odpravile spremenjene izvozne spodbude. V poprečju so se spodbude zmanjšale za devet odstotkov. Spodbude, ki jih dobijo izvozniki v razvite prekomorske dežele (ZDA, Kanada) se se zmanjšale z 11 na 1 odstotek, spodbude za izvoz v dežele v razvoju s 16 na 6 odstotkov, za izvoz v razvite dežele zahodne Evrope bodo izvozniki dobili namesto sedanjih 9 kar 11 odstotkov, za izvoz v vzhodne dežele s katerimi imamo konvertibilen način plačevanja, pa so izvozne spodbude odpravljene. Prej so znašale 4 odstotke vrednosti izvoženega blaga. Vse druge izvozne spodbude na ravni federaciji so ostale nespremenjene. Z različno visokimi spodbudami se je spremenilo razmerje med dolarjem in zahodnoevropskimi valutami, tako da devalvacija za zahodno Evropo dejansko znaša 11 in za ZDA le 11 odstotkov. Ob tem velja poudariti, da se je spremenil tudi obračunski tečaj za dolar, po katerem obračunavamo izvozne stimulacije. Postal je enak bančnemu tečaju.

Z zadnjo devalvacijo, ki je bila junija 1980, smo imeli slabe izkušnje, saj so se že v nekaj mesecih izničili njeni učinki, predvsem zaradi visoke rasti cen. Če torej želimo, da bo razvrednotenje dinarja doseglo zaželene cilje, je treba preprečiti vpliv uvoznih izdelkov na cene na domačem trgu. Te so sicer že od poletja sem zamrznjene in bodo ostale pod strogim nadzorom tudi v prvih mesecih prihodnjega leta. Spremembo cen lahko pričakujemo le pri nekaterih energetskih in drugih surovinah.

Prav tako je treba odločno zajezi vse vrste porabe. Nujno je, da vse oblike porabe uskladimo z realnimi materialnimi možnostmi in tudi večji dohodek, ki ga bo prinesla devalvacija izvoznikom, se nikakor ne sme preliti v večje osebne dohodke. Skupna in splošna poraba morata rasti skladno z materialnimi možnostmi. Le pri investicijski porabi v naši republiki se moremo več zadrževati rasti. Predvsem bo treba spodbuditi investicije v tehnološki napredek proizvodnje, ki bo sposoben za izvoz. Investicijska poraba je namreč v zadnjih treh letih v naši republiki tako upadla, da že ogroža nadaljnji razvoj, saj naj bi prihodnje leto rasla skladno z rastjo dohodka.

Nedvomno pa bo devalvacija dinarja imela negativen vpliv na dohodek uvoznikov. V prvem polletju je bilo v Sloveniji za 5,5 milijarde dinarjev izgub in pričakovati je, da bo ob zaključnem računih številka večja. Vendar pa slovenski izvršni svet nima namena predlagati povečanja stopnje združevanja za sklad skupnih rezerv, zato bo sredstev za najemanje premoštitvenih kreditov manj. Prav zato ne kaže računati nanje, temveč se je za pokrivanje potrebno dogovoriti v okviru reprodukcijskih verig.

L. Bogataj

Vse sobote — Zaradi izrednega povpraševanja po pnevmatikah v kranjski Savi že ves oktober delajo vse sobote, vendar kljub temu ne morejo zadostiti velikemu povpraševanju predvsem velikih avtoprevoznikov v BiH, Vojvodini in Makedoniji. Kljub temu da delajo v tozdu Avtopnevmatika na vso moč, pa so v triletnem letu imeli predvsem zaradi prenizkih cen izdelkov za okoli 80 milijonov novih din izgube.

Uvoz zaradi izvoza

Odlok o uvozu za proizvodnjo, ki dela za izvoz, so v gospodarstvu sprejeli z odobravanjem. Pričakujejo pa, da bodo čimprej dobili kar najbolj točne informacije o možnostih uveljavljanja pravic in obveznosti iz tega odloka.

Odlok zveznega izvršnega sveta, da lahko posledje organizacije združenega dela ki izvažajo na konvertibilni trg za proizvodnjo blaga in storitev uvažajo potrebni repromaterial in surovine, če ti ne presegajo 50 odstotkov vrednosti izdelka, so v gospodarstvu sprejeli z odobravanjem, kot ukrep, ki lahko prispeva k nujnemu povečanju izvoza. Vendar pa v združenem delu pogrešajo podrobnejšo in konkretno obrazložitev odloka, predvsem pa obrazložitev združenega dela, ki poteka njegove izvedbe.

Po tem odloku bodo organizacije združenega dela, ki izvažajo na konvertibilni trg, lahko uvažale surovine in repromaterial za proizvodnjo, ki so narejeni z več kot polovico domačih surovin. Hkrati jim ne bo treba združevati 15,9 odstotka deviznega priliva za vzajemnost v federaciji in 20,9 odstotka deviznega priliva za vzajemnost v republiki in sicer od polovice ustvarjenega deviznega priliva

od izvoza tistih izdelkov, za katere so uvozili potrebni repromaterial. Če je delež uvoženih surovin manjši od polovice, bodo olajšave veljale enako. Če bo na primer delovna organizacija uvozila za 30 odstotkov surovin od vrednosti izvoženega blaga, bo oproščena združevanja ne samo za vrednost uvoženega blaga, temveč še za nadaljnjih 20 odstotkov vrednosti izvoženega blaga. To bo prav gotovo močna spodbuda izvoznikom, da bodo uvožene surovine zamenjavali z domačimi materiali.

Organizacije združenega dela bodo svoje vloge za uvoz zaradi izvoza pošiljali neposredno na zvezni sekretariat za zunanjo trgovino, kjer so se organizirali, da bodo vloge hitro in operativno reševali. V SISEOT pa so pripravljene organizacijam združenega dela posredovati vse potrebne informacije in jim nuditi organizacijsko in strokovno pomoč v zvezi z izvajanjem odloka o uvozu zaradi izvoza.

Čim prej konkretno tolmačenje

Škofja Loka — Ukrepi za spodbujanje izvoza, ki jih je sprejel zvezni izvršni svet, bodo izboljšali položaj izvoznikov in oživili industrijsko proizvodnjo, vendar je potrebno storiti vse da se učinki devalvacije ne bodo izničili v nekaj mesecih. V delovnih organizacijah pa morajo čimprej dobiti konkretno tolmačenje odloka, ki omogoča uvoz zaradi izvoza, sicer se do konca leta ne bo dalo več kaj prida izvoziti, so poudarili na torkovi seji izvršnega sveta občinske skupščine Škofja Loka, ko so obravnavali gospodarske razmere v občini.

Tudi škofjeloškemu gospodarstvu je zaradi slabe oskrbljenosti z materialom že pohajala sapa. Septembra je bilo s surovinami iz domačih virov slabo oskrbljenih kar 69 odstotkov delovnih organizacij, z uvoznimi surovinami pa 64 odstotkov. Izvozni plan je bil v devetih mesecih dosežen komaj s 55 odstotki, uvozni pa s 57 odstotki. V primerjavi z lani se je konvertibilni izvoz povečal za 27 in uvoz s tega področja za 21 odstotkov, pokritje pa znaša 1:1,46. Povečanje gre predvsem na račun izrednega povečanja izvoza Jelovice, Gradisa, Alpeša in Alpine na zahodna tržišča. Vzrok za nedoseganje celotnega plana izvoza pa je pomanjkanje izvoznih naročil, predvsem pa slaba oskrbljenost s surovinami, saj izvozniki le s težavo izpolnjujejo naročila. Zato odlok o uvozu reprodukcijskega materiala

za proizvodnjo, ki je namenjen izvozu, v vseh kolektivih poslovlja.

Po podatkih, ki jih zbira odbor za gospodarstvo, naj bi bila septembrska proizvodnja letos kar za 20 odstotkov manjša od lanske. Vendar ta podatek po mnenju predsednika izvršnega sveta Mira Pinteriča, ni točen. Po njegovem v obseg proizvodnje niso zajeti kompenzacijski posli in dodelave, ki prav tako prinašajo dohodek.

Zato podatkov o obsegu proizvodnje ne gre jemati za kritične. Bolj se kaže zamisliti nad obliko likvidnostjo loškega gospodarstva. Ne le, da delovne organizacije najemajo velike kratkoročne kredite, veliki so tudi krediti za proizvodnjo, ki pa ne teče tako, kot pričakovali. Zato kaže v vseh delovnih organizacijah, ki imajo tovrstne kredite, poskrbeti da čimprej vključijo osvajanje novih proizvodnih pripravnosti in izvoz, ker sicer lahko zgodi, da bodo ostali brez sredstev zaradi vračanja kreditov. Hkrati je nujno, da prav vse kolektivne pri planiranju vseh kolektivnih pri planiranju prihodnje leto poščejo vse možne izvoze, ker je prihodnost loškega gospodarstva, kjer prevladuje proizvodnja surovin vezana predvsem na izvoz, le v večjem izvozu ki mora v povprečju doseči vsaj tretjino proizvodnje.

L. Bogataj

Strah in groza v filmskem gledališču

V četrtek se v kinu Center začenja jesenski cikel filmskega gledališča — Vsebuje osem filmov, med njimi kar pet iz zvrsti strahu in groze

Kranj — V četrtek, 4. novembra, se v kranjskem kinu Center začenja jesenski cikel filmskega gledališča. Vsebuje osem filmov, ki bodo na sporedu vsak četrtek ob 18. uri za mladinski abonma in ob 20. uri za odrasli abonma, vsako sredo ob 18. uri pa ga bodo lahko spremljali tudi gledalci v kamniškem kinu Dom. Abonma, ki stane za mladino 120 din za odrasle 180 dinarjev, bo moč kupiti od torka naprej pri blagajni kina Center.

Izbor filmov jesenskega ciklusa je zanimiv z več plati. Med njimi so kar trije, ki prvič prihajajo v Kranj: Slovenska drama Razseljena oseba, kanadski Atlantic city in ameriški Nostradamus — mož, ki je videl prihodnost, ki doživlja celó slovensko premiero.

Če se ozremo po naslovih drugih petih filmov — Psycho, 39 stopnic, Zadnji metro, Alien — osmi potnik in Megla — opazimo, da jih večina sodi v zvrst grozljivk. Za tak izbor so se sestavljali sporeda filmskega gledališča zavestno odločili, saj filmi groze in strahu, v svetovni kinematografiji spet doživljajo razcvet.

Prve grozljivke so se pojavile že kmalu na začetku nastanka filma. Najstarejša verzija Frankenstein, ki so jo posneli Američani, nosi letnico 1910. Pravi razcvet je doživela ta zvrst v času nemškega ekspresionizma, ko je nastal tudi eden najpomembnejših filmov v zgodovini sedme umetnosti, Kabinet doktorja Caligarija.

Filmi groze in strahu se niso v nobenem obdobju filmske zgodovine popolnoma izgubili. Zasedimo le padce v proizvodnji v določenih obdobjih. Pravi preporod in oživitve pa so grozljivke doživele v sedemdesetih letih. Že 1968. leta sta nastala dva pomembna filma te zvrsti: Noč živih mrličev režiserja Georga Romerja in Rosemarijin otrok Romana Polanskega. Kmalu zatem so se pojavili filmi Izganjalec hudiča, Zrelo, King Kong, Prerokba, Carry, Furija, Alien — osmi potnik,

Megla in, eno najboljših del, Noč čarovnic režiserja Johna Carpenterja.

Jesenski cikel filmskega gledališča daje s petimi filmi groze in strahu le osnovno informacijo o zvrsti, ki se deli v osem podzvrsti, saj v njem, žal, ni pomembnejših filmov, ki so nastali v zadnjih sedmih letih, na primer, Nosferatu, Noč čarovnic, Zora mrličev, Izžarevanje, Zgodba o duhovih, Kri za Drakulo pa eno redkih komedijsko obarvanih del, Mladi Frankenstein.

Razen grozljivk filmsko gledališče prinaša še Zadnji metro, Atlantic city in Razseljeno osebo, ki si po svoji kvaliteti prav gotovo zaslužijo uvrstitev v program, saj bi v nasprotnem primeru verjetno neopazno obšli marsikatero obiskovalca kina.

Kulturni koledar

JESENICE — V Amaterskem gledališču Tone Čufar bo v torek, 2. novembra ob 19,30 za abonma in za izven gostoval **Zlatko Sugman** z lepljenko **Miloša Mikeln** »Direktni prenos«. Na sporedu bo še v sredo, 3. novembra ob 19,30 in v četrtek, 4. novembra ob 19,30.

RADOVLJICA — V Sivčevi hiši si lahko ogledate razstavo likovnih del slikarke **Mirne Pavlovec** iz Škofje Loke. Odprta je vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Ob 1. novembra bo Muzej talcev v Begunjah odprt od 10. do 17. ure, medtem ko bodo vsi ostali muzeji zaprti.

KRANJ — V soboto, 30. oktobra ob 19,30 bo Eksperimentalna gledališka skupina pri društvu Gledališče, lutke, glasba Kranj uprizorila v **Prešernovem gledališču** antiigro Eugena Ionesca »Plešasta pevka«.

KRANJ — Prešernovo gledališče bo v četrtek, 4. novembra pripravilo v telovadnici Osnovne šole France Prešeren v Kranju premiero izbora pesmi slovenskih pesnikov za otroke in mladino, poimenovano »Čenčiči«.

Gorenjski muzej bo drevi ob 18. uri v galeriji Mestne hiše pripravil otvoritev razstave del akademskega slikarja **Igorja Pleška**, ob 18,30 pa se bo v Stebrišni dvorani in v Mali galeriji Mestne hiše predstavila likovna skupina **BOSCH IN BOSCH** iz Subotice in Novega Sada. Na otvoritvi bo nastopil **LUPO HRUP** z eksperimentalnim discom. V galeriji Prešernove hiše pa je še naprej odprta razstava Vizualna poezija avtorja Radomira Mašiča Kule z naslovom Ego sum ego. Razstave so tako kot stalne zbirke Gorenjskega muzeja odprte vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih so zaprte.

LJUBLJANA — V Cankarjevem domu bo v torek, 2. novembra ob 19,30 orgelski koncert **Huberta Berganta**. Od 2. do 6. novembra s predstavami ob 19. uri bo tek **teden grškega filma**, ki bo predstavil najnovejšo grške igrane filme. V petek, 5. novembra ob 19,30 bo imel v veliki dvorani koncert **Simfonični orkester Slovenske filharmonije**, ob 20. uri pa bo v srednji dvorani jugoslovanska praznovanja do leta 1981 prepovedanega besedila avstrijskega dramatika **Arturja Schnitzlerja** »Rajanje«. V soboto, 6. novembra ob 19. uri bo gostovalo Slovensko stalno gledališče iz Trsta s »Krvavo svatbo« F. Garcie.

ŠKOFJA LOKA — V galeriji na loškem gradu razstavlja slike, keramiko in plastiko **Aljoša in Gorazd Sotler** iz Škofje Loke. Razstava bo odprta do 10. novembra, med tednom od 10. do 17. ure, ob sobotah in nedeljah od 9. do 17. ure.

TRZIC — V Kurnikovi hiši si lahko ogledate razstavo fotografij, ki jo je pripravil **Foto klub Trzic** ob svoji 45-letnici.

ZELEZNIKI — V galeriji muzeja je odprta razstava del akademskega kiparja **Toneta Logondra**. Ogledate si jo lahko še do 15. novembra, vsak dan razen ponedeljka od 9. do 12. in od 15. do 18. ure.

Apatija likovne kritike

V ponedeljek, 25. oktobra sta priredila Cankarjev dom in Slovensko društvo likovnih kritikov razgovor na temo Sodobno slovensko kiparstvo in likovna kritika. Neposredni povod za to likovno tribuno, na katero so povabili poleg kritikov tudi kiparje, je bila razstava Slovenski kiparji — gostje mednarodne skupine Formes Humaines v Franciji, ki je bila tudi postavljena v Cankarjevem domu in ker je bila iztrgana iz koncepta, je učinkovala natanko tako, kot če bi v Cankarjev dom prenesli nekaj plastik s Forme vive iz Kostanjevice ali iz Seče pri Portorožu. Po uvodnih besedah Saše Bassina o razumevanju sodobne plastične oblike je spregovoril še Stane Bernik o Formi vivi, na kateri je sodelovalo doslej že 230 kiparjev iz tujine in iz Jugoslavije. Ob tem je ugotovil odsotnost kritičke besede v dnevnem časopisju, predvsem v osrednjih časopisih (DELO, DNEVNIK), kjer so sicer kritiki dobesedno gostači ali dninarji, ki bi morali napisati toliko teksta, kolikor ga obsega Vojna in mir, da bi zaslužili za skromno povprečno plačo Slovenca in ti teksti bi morali biti tudi objavljeni, kar pa se ne dogaja. Veliko tekstov obleži v uredniških predalih, umetniki dolžijo kritike a le ti niso krivi, če o razstavah ni v časopisju niti besede. Iz vse razprave so prisotni — bilo jih je nekaj več kot trideset — potegnili ugotovitev, da v vrstah likovnih kritikov vlada otopelost, ki navzven izgleda kot nezainteresiranost za likovna dogajanja. Umetniki jih, namreč kritike, dolže preveč prizanesljivih kritik in kritiki so jim odgovarjali, da uredniki nočejo objavljati resničnih in ostrih kritičnih zapisov, predvsem zato ne, ker so nekatere teme tabujске ali pa so nekateri likovniki urednikom preveč prirasli k srcu in je tako o njih nemogoče napisati kaj drugega kakor všečen tekst. V tem kontekstu je bil najbolj ostro kritiziran prav časopis Delo, pohvaljeni pa regijski časopisi in med njimi Glas, ki na svoji kulturni strani objavlja tudi kritičke zapise o razstavah izven gorenjske regije.

Likovno tribuno so v njenem drugem delu povezali z odprtim občnim zborom Slovenskega društva likovnih kritikov, na katerem je bil izvoljen za novega predsednika Stane Kovič, ki je prevzel dedščino dosedanjega predsednika dr. Petra Krečiča. Novi odbor bo moral reševati prav našete probleme pisanja kritik in predvsem najti več odprtih strani v dnevnem časopisju za temeljito likovno kritičko besedo na Slovenskem.

Andrej Pavlovec

APZ France Prešeren v ZR Nemčiji

V začetku oktobra so se člani Akademskega pevskega zbora France Prešeren Kranj vrnili z uspešnega gostovanja v tujini. Od 1. do 3. oktobra so namreč sodelovali na mednarodnem festivalu Eurotreff Musik v Ulmu. To je vsakoletna prireditev dežele Baden Wuerttemberg, ki se je je kranjski zbor na posebno povabilo organizatorjev letos udeležil že drugič.

Tokrat je na festivalu sodelovalo štirideset skupin iz dvanajstih držav, med njimi univerzitetni zbor iz Szczecina, folklorne skupine iz Danske, Italije in Jugoslavije, pihalni orkestri iz Nemčije, Madžarske in Finske, orkester tolkal iz Barcelone, več jazz skupin, če omenimo le nekatere.

V dneh festivala je Ulm, sicer glavno mesto dežele Baden Wuerttemberg z okoli 100.000 prebivalci, resnično zaživel s svojimi gosti.

Meščani so v velikem številu obiskovali nastope posameznih skupin, preko 1400 gostov — udeležencev festivala — pa so tudi gostili na svojih domovih.

Kranjski akademski zbor je nastopil na otvoritvenem in na skupnem koncertu vseh udeležencev, obakrat v veliki Donavski dvorani, imel pa je tudi promenačni koncert na obrežju Donave in celovečerni koncert v samem mestu. Zbor se je predstavil s slovenskim programom in srbsko pravoslavno liturgijo, kar je občinstvo zelo lepo sprejelo.

Festival je vsekakor dosegel svoj namen, to je skleniti čim več vezi tako med gostitelji kot tudi med gostujočimi skupinami. Geslo festivala: Evropa poje — naj živi Evropa! je resnično zaživel.

A. Š.

Prizor z uspešne uprizoritve drame Vitomila Zupana »Stvar Jurija Trajbasa« v predstavi Prešernovega gledališča

Prešernovo gledališče na Borštниковem srečanju

Predstava kranjskega gledališča v tekmovalnem izboru predstav slovenskih poklicnih gledališč — Obnovljena predstava z delno novo zasedbo — Priprave na televizijsko snemanje

Prešernovo gledališče v letošnjem letu praznuje 25 let ukinitve poklicnega gledališča in 75 let profesionalizacije kranjskega gledališkega življenja. Obe obletnici kranjsko gledališče seveda ni posebej praznovalo, toda prav v letošnjem letu je Prešernovemu gledališču uspel preboj med najboljše predstave slovenskih poklicnih gledališč na festivalu v Makarski. Res je Prešernovo gledališče v preteklosti nastopilo na Borštnikovem srečanju, prvič kot predstavniki amaterskih gledališč, drugič pa lani (že v tekmovalnem programu) z Seligovo »Svatbo«. Ob »Svatbi« je bilo pač veliko govora, da to ni resnična predstava PG, ker so jo pripravili v glavnem z gostujočimi igralci — tako razmišljanje je seveda lahko samo plod želje po za-

prtosti. Toda če lanska predstava ni bila povsem last kranjskega gledališča, potem za uprizoritev drame V. Zupana: STVAR JURIJU TRAJBASU ne more biti dilem. Gledališče jo je uprizorilo s svojim razpoložljivim ansamblom, in gledano z zornega kota lastnega ansambla, je letošnje sodelovanje v tekmovalnem programu gotovo največji uspeh kranjskega gledališča po zdaj že znameniti ukinitvi. S tem uspehom kranjsko gledališče na najboljši način proslavlja svoja dva jubileja. Koliko se bo ta prodor med slovenska poklicna gledališča poznal v boljših delovnih pogojih, bo vidno šele v prihodnosti.

Prešernovo gledališče je pred odhodom na festival v domači gledališki hiši še dvakrat uprizorilo »Stvar Jurija Trajbasa«. Prvo predstavo je gledališče »podarilo« (že tradicionalna vsakoletna akcija) Društvu invalidov iz Kranja. Predstavo, ki je 5 mesecev »mirovala« je bilo potrebno praktično prenoviti, saj so bile nujne prezasedbe v ansamblu. Tako bo v vlogi Marcele nastopila Barbara Lapajne, v koreografskih vlogah pa se bodo predstavili tudi Bojan Regouc, Jerica Strgar, Renato Eržen.

Sredi novembra pa bi ljubljanska TV »Stvar Jurija Trajbasa« posnela za svoj dramski program. Že drugič v letošnjem letu snema kranjsko gledališče svoje predstave, kar je seveda ob dejstvu da TV v enem letu povprečno posname 8 slovenskih gledaliških predstav podatek vreden posebne pozornosti. Po vsem tem je seveda vmesno vprašanje, kaj lahko samo kranjsko gledališče še naredi, da bi se končno v temelju premaknilo prepričanje po drugem statusu, po drugačnih delovnih pogojih, ki bi jih gledališče že zdavnaj zaslužilo glede na ustvarjene rezultate.

M. L.

AVTO MOTO DRUŠTVO RADOVLJICA Ljubljanska 19

razpisuje licitacijo osebnega avtomobila

ZASTAVA 750, letnik izdelave 1978, v voznem stanju.

Izključna cena 45.000 din, davek plača kupec.

Licitacija bo dne, 4. 11. 1982 ob 18. uri v domu AMD Radovljica, Ljubljanska 19.

S knjižne police

Janez Vipotnik:

Doktor

Pri založbi BOREC v Ljubljani je nedavno izšlo delo Janeza Vipotnika »Doktor«. Janez Vipotnik se je že v nekaj delih predstavil slovenski javnosti s partizansko tematiko. Tudi njegova najnovejša knjiga sega v tisti čas. Vendar, če smo pri njegovem pisanju vajeni dramatičnih opisov dogodkov, akcij in ljudi, ki jih Vipotnik prikazuje s posebno človeško toplino, je v njegovem najnovejšem delu več psiholoških in etičnih problemov.

V knjigi »Doktor« Janez Vipotnik sega v ilegalno Ljubljano, v prve začetke, ko so se ljudje morali opredeliti: ali za ilegalno delo, za upor, ali za paktiranje z okupatorjem. Eden takih je bil tudi šef ljubljanske policije. V svojem službovanju pred vojno je lovil, zasliševal in zapiral komuniste. Pri svojem delu je bil uspešen. Tudi komunisti so ga dobro poznali. Kot tak je bil med njimi osovražena osebnost.

Ko pa pride v deželo okupator in povrhu še Italijan, ki jih šef policije sovraži iz dna duše, se v njem lomijo občutki, misli. Njim ne bo služil, je njegov dokončen

sklep. Raje gre vstret s komunisti. Čeprav je iz čisto drugega tabora in je bil včasih proti njim. Vendar zanje vsaj ve, da so pošten, da se bore za svoje ideale, hočejo drugačen jutrišnji dan...

Poišče zvezo, ponudi sodelovanje. Ljubljanski ilegalci ga preiskujejo, sprejmejo. Skoraj vse do konca vojne je glavni vir obvestil partizanom iz italijanske policije. Tri leta in pol je sodeloval z OF. Slednjič ga njegovi odkrijejo. Na dvorišču ljubljanske policije so ga obesili brez sodnega procesa, brez javnosti.

Roman »Doktor« je pisan po resničnih dogodkih. Šef policije, ki je sodeloval s partizani, je bil resnična osebnost v okupirani Ljubljani. Skozenj v Vipotnikovi knjigi spoznamo marsikatero, do sedaj širši javnosti še nepoznane dogodke. Pisatelj pa ne opisuje dogodkov klasično akcijsko, temveč sestavljen; iz drobnih epizod pred nami nastaja celotna zgodovinska atmosfera medvojne Ljubljane. Na lahkotno, a kljub temu berljivo za vsakogar, ki ga zanima naša polpretekla zgodovina.

D. Dolenc

Mačehovski odnos do duševno prizadetih

Otroci, ki ne bodo nikdar odrasli

Težave pri zaposlovanju duševno prizadetih, življenje v zavodih, negotova prihodnost po smrti staršev, neurejen status invalidnosti, to so problemi, s katerimi se ubadajo društva za pomoč duševno prizadetim, socialna skrbstva, osnovne šole s prilagojenim programom in delavci pod posebnimi pogoji

V Sloveniji je prek 30.000 duševno prizadetih oseb, četrtnina od njih celo takih, za katere bo morala vse življenje skrbeti družba. Skrb zanje je namreč razen staršem poverjena tudi šolam s prilagojenim programom, delavnicam pod posebnimi pogoji, skrbstvenim zavodom, da lajšajo življenje otrok, ki za vselej ostajajo otroci. Pa vendar je na področju varstva duševno prizadetih še vedno veliko pomanjkljivosti. O tem smo povprašali **Milana Hafnerja**, predsednika društva za pomoč duševno prizadetim v Kranju.

»Naše društvo hoče družinam prizadetih otrok svetovati, prisluhniti njihovim težavam in jim pomagati odločiti se na življenjskih prelomnicah, kot so šolanje, zaposlovanje, odhod v zavod... V društvu so strokovnjaki s tega področja. Problemov, s katerimi se srečuje prizadet otrok, še bolj pa njegova družina, je veliko. Med šolanjem še nakaže gre. Otroci so vpisani v šolo s prilagojenim programom. Težave nastopijo kasneje, ko se mladostniki bodisi zaposlujejo bodisi ostanejo v delavnicah pod posebnimi pogoji ali pa zaradi težke prizadetosti doma, po smrti staršev pa v varstvenem zavodu.«

Absolventi osnovne šole s prilagojenim programom imajo pri zaposlovanju sicer prednost, vendar se jih združeno delo otepa, saj ne zaupa njihovim delovnim sposobnostim. V Kranju jim je uspelo prodreti v Iskri, kjer imajo za invalida in duševno prizadetega veliko posluha. Trenutno je v občini le 9 prizadetih otrok nezaposlenih. Sprva se absolventi delovno usposablja, kar gre v breme skupnosti za zaposlovanje. Toliko časa so prizadete otroke v tovarnah pripravljali trpeti, kasneje, ko gre za zaposlitev in obveznost delovne organizacije, da bo pokri-

vala morebitno razliko med doseženim in minimalnim osebnim dohodkom, pa je drugače. Društvo za pomoč duševno prizadetim se zavzema, da bi bile delovne organizacije, ki zaposlijo duševno prizadete, deležne kake davčne olajšave.

»V delavnicah pod posebnimi pogoji zaposlimo otroke, ki se ne morejo prilagoditi zahtevnejši proizvodnji. Kooperantska dela (sklepamo jih z Iskro, Pekom in še nekaterimi), ki jih tu opravljajo, so enostavna in jim pomenijo bolj delovno terapijo kot vsakdanji kruh. V Kranju bi bili mnogi starši prizadetih otrok veseli, ko bi imeli invalidsko delavnico, saj je s tem rešen problem težko zaposljivih. Seveda pa bi to veliko stalo.

Otroke po šoli lahko zaposlijo delavnice pod posebnimi pogoji, težje prizadeti žive v zavodih, večina pa bi jih lahko delala v tovarnah, ko bi jih hotele sprejeti na delo.

Verjamem, da se združeno delo bolj ogreva za to kot za prednostno zaposlovanje prizadetih otrok.«

Tisti, ki se tako ali drugače ukvarjajo s prizadetimi otroki, si že dolgo želijo, da bi jih vključili v sistem invalidsko-pokojninskega zavarovanja. S statusom invalidnosti bi bila rešena socialna varnost kar tretjine prizadetih, ki so zdaj odvisni le od družinskih pokojnin ali podpor.

Se nekaj teži starše teh otrok: kaj bo z otroki po njihovi smrti. Od 30 duševno prizadetih otrok v kranjski občini jih ima kar polovica starše, ki so starejši od 70 let. Po njihovi smrti bodo prepuščeni samim sebi ali pa jih bodo morali dati v zavod, kjer se navadno težko privadijo.

»V Kranju bi radi rešili to vprašanje. Najprej smo nameravali varstvo za otroke brez staršev organizirati v domu upokojeencev, od koder bi tisti, ki so zaposleni v delavnicah, lahko nemotoma hodili na delo. Izkazalo se je, da ta rešitev ni mogoča. Tako zdaj razmišljamo, da bi kupili hišo in jo preuredili v nekakšen dom za prizadete otroke.«

D. Z. Zlebir

Ponudba se drobi

Zaradi neenotne turistične ponudbe prihaja tudi v Kranjski gori do številnih problemov — Pohiteti z združevanjem sredstev in izgradnjo infrastrukture

Kranjska gora — Tako kot v vseh naših turističnih središčih naj bi tudi v Kranjski gori uredili nekatere probleme, ki se pojavljajo. Problemska konferenca o gostinstvu in turizmu v Kranjski gori je zato poudarila vrsto nepravilnosti in vprašanj, ki jih bo treba urediti.

Predvsem naj bi se zavzeli za enotno cenovno politiko v kraju. Predstavniki hotelskih organizacij v Kranjski gori se pred izdajo cenika vsako leto sicer dogovorijo o višini cen v dolarjih, vendar pa se potem pojavljajo nepravilnosti, saj zaračunava vsak po svoje.

Posebno vprašanje predstavljajo sklepanje pogodb z inozemskimi agencijami, kjer si vsak posebej poskuša doseči najvišjo možno ceno. Pri domačem gostu pa nasploh zaračunava vsak po svoje.

Hotelske agencije, ki imajo hotele A kategorije, spuščajo ceno. Zato je treba napraviti red in se dosledno držati skupnega dogovora, saj v nasprotnem primeru Kranjska gora samo izgublja. Vsi skupaj bi se morali dogovoriti za usklajevanje cen, še posebej tedaj, ko je slabši obisk.

Kranjska gora tudi nima krajevnega prospekta, posamezne hiše se ponujajo s svojimi programi. Turistično društvo je pripravilo material in tudi finančno konstrukcijo, po kateri naj bi 650.000 dinarjev financirali iz turistične takse, milijon dinarjev pa ostalo gospodarstvo gornjavske doline. Vendar se gospodarske organizacije niso odzvale v zadovoljivem številu in tako je Kranjska gora kot naše najpomembnejše zimsko turistično središče še vedno brez prospekta.

Precej občutna je v Kranjski gori tudi kadrovska problematika ter dejavnost Turističnega društva. Zato bi za reševanje dokaj pereče problematike morali ustanoviti turistično poslovno skupnost, ki bi usklajevala politiko v gornjavske doline.

Razvoj v Kranjski gori se tudi mora premakniti z mrtve točke. Program izgradnje železnice Trebež je izdelan in projekti so končani. Nujna je dopolnitev železnice sistema na območju Podkorena in Planice, z izgradnjo trening poligonov za veleslalom in slalom. Tereni so že strokovno pregledani in določeni. Poskrbeti bodo morali za rekreativno smučanje z izgradnjo tekaških prog, za izgradnjo avtokampa ob Porenčevem domu in za izgradnjo novih zmožljivosti apartmajskega tipa. Ne nazadnje Kranjska gora potrebuje tudi večjo trgovsko mrežo in manjše lokacije. Interesna skupnost za izgradnjo infrastrukture naj bi zato čimprej začela delati in združevala sredstva za smotno in nemoteno gradnjo.

D. Sedej

Število požarov narašča

Glavni krivec za požare, ki jih je iz leta v leto več, je človekovo nepravilno ravnanje — Več skrbi dvigu požarnovarnostne kulture — Odstranitev ključnih problemov za nadaljnji razvoj gostinstva

LJUBLJANA — Od začetka decembra lani do konca avgusta letos je bilo v Sloveniji 1605 požarov, ki so povzročili za dobrih 275 milijonov dinarjev škode. Glede na enako obdobje leto poprej se je število požarov povečalo za 20,3 odstotka požarna škoda pa se je zmanjšala za 43 odstotkov. Na požariščih je izgubilo življenja 20 občanov; pri gašenju se je poskovalo 37 občanov in 4 gasilci.

Za to obdobje je značilno znatno povečanje števila požarov v naravnem okolju človeka, predvsem na travnikih in v gozdovih. V industriji in rudarstvu je bilo 125 požarov, med njimi so povzročili največ škod požar v mariborski Surovini, tovarni rotopapirja Djuro Salaj v Krškem in kamniški Kemični industriji. Največ požarov, kar 376, je nastalo na področju stanovanjske in komunalne dejavnosti. Torej, najpogosteje je gorelo v industrijskih in mestnih centrih.

Znižanje požarne škode nas letos ne ohrabljuje posebno, so naglasili predstavniki republiškega inšpektorata za požarno varstvo, Gasilske zveze Slovenije, Zveze SIS za požarno varnost SRS in republiškega sekretariata za ljudsko obrambo med trgovskim pogovorom z novinarji o požarnem varstvu. Nasprotno nas zaskrbljuje stalno naraščanje števila požarov. Zamisliti se moramo ne le zato, ker v ognju

izgubimo nemalo človeških življenj, ampak tudi zato, ker v nenehno ponavljajo eni in isti vzroki za nastajanje požarov. Žal ogenj najpogosteje izbruhne prav zaradi malomarnega ravnanja človeka, njegovega nezadostnega poznavanja varnostnih ukrepov in nevestnega izpolnjevanja predpisov. Gre torej za probleme, ki kažejo na nizko raven naše samozaščitne zavesti in posebej na potrebo po razvijanju požarnovarnostne kulture.

In kako naj bi takšne probleme odpravljali oziroma preprečevali? Prav gotovo ni dovolj, da imamo v naši republiki okrog 1500 tisoč gasilcev, stalno pripravljivih za gašenje požarov. V sodnem načinu dela in življenja, ki ga spremlja vse več požarnih varnostnih, moramo doseči podoben blyanje skrbi za požarno varnost.

Uspešne preventive ni mogoče zagotavljati samo z občanskimi dejavnostmi gasilskih organizacij v tednu oziroma mesecu varstva pred požarom pa s pripravo pripravilnosti gasilcev na nujne naloge v obrambno-zabavniških akcijah. Nič nas ne sme presenetiti. Ob vse večjih prizadevanjih za strokovno usposobljenost gasilskih organizacij bi treba storiti več za širjenje osnovnega znanja o požarnem varstvu med delavci in prebivalstvom. Šele ko bo dobila protipožarna vzgoja ustrezno mesto v vrstah in šolah, ko bomo presegli formalnost aktov o požarnem varstvu z angažiranjem strokovno usposobljenih ljudi za reševanje konkretnih problemov po delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, ko bodo ukrepi v gradbeništvu zagotovili prebivalcem v visokih stavbah večjo varnost pred požari, pa ko bo — ne nazadnje — objavljanje analiz požarnih služil v poduk javnosti, bomo lahko pričakovali upadanje števila požarov.

Gasilci in njihove organizacije bomo seveda potrebovali še naprej. Zato bo treba, so med drugim opozorili med pogovorom v Gasilski zvezi Slovenije, preprečiti zmanjševanje družbenih sredstev za razvoj gasilstva, ob tem bodo morali njegovo organiziranost dopolniti z ustanovitvijo regijskih centrov, kjer bodo racionalnejše izkoriščanje denarja dosegli z izdelavo nadzornih požarne ogroženosti v vsej okoljih. Med težavami, ki jih ne bodo mogli rešiti sami, so našle tudi zagotavljanje deviz za nakup nujne gasilske opreme iz uvoza in usklajevanje programov domačih proizvajalcev opreme.

S. Saje

Kooperantski odnosi v zatišju

V radovljiski občini kooperantski odnosi v kmetijskih zadrugah še niso dobro zaživeli — Na posestvih je letos prireja mleka upadla, kmetje pa so oddali več mleka kot lani — Hoteli bodo letos odkupiti 110 ton krompirja

Radovljica — Obe kmetijski zadruzi v radovljiski občini — blejska in bohinska — sta kadrovske šibki in kooperantski odnosi pri njih še niso zaživeli. Ta ugotovitev velja tudi KZK temeljno organizacijo Kooperacija Radovljica. Problemi kooperantskih odnosov so zdaj sicer nekoliko v zatišju, bolj so v središču pozornosti druga vprašanja kmetijske proizvodnje. Vendar bomo prav o kooperantskih odnosih temeljito spregovorili, pravijo v radovljiski občini, saj bo učinek vlaganj v kmetijstvo krepko odvisen prav od tega, kakšne kmetijske organizacije bomo imeli.

Tudi v radovljiski občini v pospeševanju kmetijstva vlagajo vse več denarja, steka se tudi iz presečka občinskega proračuna. Učinek teh vlaganj grizejo podražitev, zato ni velikega napreda. Vendar se z nekaj uspehi lahko pohvalijo, posebej velja omeniti zavarovanje živine. Osrednji problem so cene, ob katerih bledijo stimulacije in premije. Prav pri premiranju govedih kmetje že nekaj časa zastavljajo vprašanje, zakaj premije za črno-bele telice veljajo le na posestvih, na kmetijah pa ne, ter zakaj ne premirajo križanih pasem goveda, ki jih je na kmetijah še veliko.

Občinski izvršni svet bo novembra temeljito spregovoril o kmetijstvu, o kooperantskih odnosih v zadrugah, o njihovi kadrovski problematiki, o vplivu stimulacij in premij in o občinski kmetijski politiki. Že pred časom je zadožil Gozdno gospodarstvo Bled, da pripravi program oživljanja kmetijstva in gozdarstva v hribih. Bistvena sestavina tega programa bo večje vključevanje kmetov, lastnikov gozdov, v gozdno proizvodnjo, s čimer jo bodo povečali, kmetom pa bodo zagotovili večjo socialno varnost.

V radovljiski občini imajo dve družbeni posestvi, v Poljčah in na Bledu, katerih glavni proizvod je mleko. V Poljčah so lani namolzi pri 228 kravah 1.730.000 litrov mleka, torej so krave dale povprečno po

7.588 litrov mleka. Na blejskem posestvu so lani namolzi pri 137 kravah 924.000 litrov mleka, povprečno torej 6.727 litrov. Letos je z obeh posestev prišlo manj mleka kot lani. Računajo, da v devetih mesecih okoli 5,7 odstotkov manj.

Kmetje pa so v devetih mesecih letošnjega leta oddali 2.926.173 litrov mleka, kar je 2 odstotka več kot v istem razdobju lani. Kooperacijsko je povezanih 918 kmetov, natančno toliko kot lani, od tega jih je 72 pokojninsko in invalidsko zavarovanih.

Posestvi oddajata pogodbeno 33 kmetov v rejo teličke za plemo. Lani so oddali 400 teličk, letos 388. S posestev so oddali kmetom še 12 krav v nadaljnjo rejo ter 62 plemenskih telic. Za pitanje so kmetom oddali 110 telet. V klavnico so oddali 48 odraslih goveda. Skupno število oddanih govedih je enako lansnemu, skupno število kooperantov pa je 63. Na posestvih so računali, da bodo letos čredo povečali za 3 odstotke, vendar jim to ni uspelo.

Kmetje so letos prodali 390 ton mlade pitane živine, kar je 3 odstotke več kot lani.

Pri kmetih se letos stalež živine ni zmanjšal, vendar pa se denarni učinki prireje mleka in govedih slabšajo. Krmila so vse dražja, povrhu jih je še težko dobiti. Mešalnice niso dobile iz uvoza beljakovinske sestavine, zato so proizvodnjo zmanjšale ali celo ustavile. Zdej je s krmili nekoliko boljše, težko pa je s koruzo, ki je ni moč dobiti po predpisani ceni.

Na posestvih so letos v poljedelski kolobar poleg silazne koruze vpeljali pivovarniški ječmen, ki so ga zasejali na 15 hektarjih in pridelali 49 ton. Na blejskem posestvu so začeli graditi nov hlev za 200 krav, ki bo predvidoma veljal 75 milijonov dinarjev. Kmetijska zadruga Bled pa je zgradila rastlinjak s površino 34 kvadratnih metrov v vrednosti 1,72 milijona dinarjev.

V sadovnjaku Resje je bila letina dobra, obrali so 700 ton jabolk, kar

je 60 ton več kot lani. Skoraj v celoti so jih že prodali, vskladiščili so le 20 ton zlatega delišesa. Z obiranjem in odkupom kmečkega sadja ni večjih težav, problematična je le nizka odkupna cena. Kmetje so letos prodali 109 ton ribeza, kar je 3 tone več kot lani.

Posebej velja tudi povedati, da so kmetje letošnji načrt setve pšenice izpolnili, oddali so 10 ton pšenice.

Kmetijske zadruge so tudi letos sklenile s hoteli pogodbe o prodaji krompirja. Lani so tako prodali 70 ton krompirja, letos pa računajo, da ga bodo odkupile in prodale 110 ton. Veliko škode je letos naredil kolaradski hrošč, ker je zmanjkalo sredstev za njegovo zatiranje.

Ce je med letom manjkalo krmil, pa so kmetje lahko dobili dovolj umetnih gnojil, le sestavina vedno ni bila ustrežna. Vse bolj problematična pa je nabava kmetijskih strojev in priključkov, velike so težave z nadomestnimi deli.

M. Volčjak

Škofja Loka — Predsednik škofjeloške občinske skupščine Matjaž Čepin je minulo sredo sprejel predstavnike gasilskih organizacij iz občine. Z njimi se je zadržal v daljšem pogovoru, med katerim so ga seznanili z uresničevanjem programov dela po gasilskih društvih in problemih pri tem. (S) — Foto: F. Perdan

Premalo skrbi za Hlebce

Vasi Hlebce, Hraše in Studenščica so resnično na robu krajevne skupnosti Lesce — Vaščani so podpisali, da so pripravljeni prostovoljno delati — Denarja za uresničitev vseh želja krajanov res ni

Vasi Hlebce, Hraše in Studenščice so kmečkodelavska naselja, ki skupaj štejejo 125 hišnih števil, od tega Hlebce 60. Naselja so tik za leskim letališčem, torej prav na robu razvojnike občine in na robu krajevne skupnosti Lesce, v katero spadajo. Vaščani pa vse bolj poudarjajo, da so tudi sicer na robu laške krajevne skupnosti, ki da premalo skrbi za te vasi in zavzeto rešuje le osrednje, laške probleme.

Zanimivo je, da so krajanje Hlebce nedavno podpisali, da so pripravljeni prostovoljno delati pri napeljavi javne razsvetljave. Zastavlja se vprašanje, čemu je bilo potrebno posamično pismeno izjavljanje, kar sicer je prej kaže na nezaupanje in skrhane odnose v krajevni skupnosti.

Pobudo o ureditvi javne razsvetljave so dali krajanje Hlebce. V novem naselju je temno, nekaj luči gori le v starem delu vasi. V krajevni skupnosti so ureditev javne razsvetljave dodatno vključili v načrt in dopisali pogoj, da morajo krajanje Hlebce sami s prostovoljnimi delom opraviti težak del pri položitvi kablov ter se sami dogovoriti z Elektro Zirovnica koliko bodo dela veljala in kje bo kabel položen. Predračun je narejen in dela bodo veljala 272 tisoč dinarjev, krajanje pa so podpisali, da bodo prostovoljno delali.

Toda grenak občutek ostane. Zakaj morajo krajanje Hlebce sami urejati stvari, saj imajo v krajevni skupnosti Lesce poseben odbor za izvedbo srednjeročnega načrta krajevske skupnosti. Člani odbora namreč v Hlebce nočejo več priti, pravijo, da so bili tam večkrat grobo žaljeni.

Prepiri so se začeli ob urejanju kanalizacije v Hlebcah, natančneje pri polaganju podzemeljskega kanala, v katerega so speljali smrdljivi vinski potok. V potok so imeli v vasi napeljavne sanitarne in hlevske odpadke. Krajanje so tedaj obljubili, da bodo v novi kanal odtoke napeljali preko troprekatnih greznic, vendar tega vsi niso naredili. Na drugi strani pa je res, da kraj z novim kanalom ni v celoti kanalizacijsko urenjen, saj so kanal položili prenizko

v zemljo in nanj novega ni moč priključiti.

V minulih petih letih so v Hlebcah asfaltirali cesto od Begunjske ceste proti severu skozi vas. V krajevni skupnosti pravijo, da so pri tem prekoračili načrtovane stroške, saj so znašali 550 tisoč dinarjev, predvideli pa so le 114 tisoč dinarjev. Krajanje Hlebce seveda ob tem povedo, da načrt sam dovolj jasno pove, kako mačehovski je odnos krajevske skupnosti do njihove vasi.

Krajanje Hlebce želi še več problemov. Radi bi imeli nekaj telefonskih priključkov. Da je s telefoni težko vsepovsod pri nas, vemo. V krajevni skupnosti so jim odgovorili, da zaradi predvidene gradnje hitre ceste samostojnega voda iz Lesce ni moč napeljati, poleg tega bi bilo to denarno nemogoče izpeljati. Rešitev bi bilo moč najti s povezavo iz Zapuž. Krajanje Hlebce si zdaj sami prizadevajo, da bi vas dobila nekaj telefonov. V Hlebcah bi radi imeli tudi trgovino. Vendar je naselje majhno in temu ustrezno je tudi interes trgovinskih organizacij majhen. Problemi nastajajo tudi pri odvozu smeti. Vsi krajanje nad odvozom smeti niso navdušeni, v krajevni skupnosti pa pravijo, da je ob cesti toliko ograj, da smetarska vozila ne morejo obračati. Cesta v novem naselju Hlebce se ni vključena v spisek cest, ki so dokončno urejene in v upravljanju krajevske skupnosti. Zavoljo tega tudi denar za njeno vzdrževanje ne doteka.

Skratka problemov je veliko, vse večji postajajo zaradi skrhanih odnosov v krajevni skupnosti. Stari pregovor pravi, da sta za prepri vselej potrebna dva. Težko je torej kazati na krivca. Morda bi kazalo v krajevni skupnosti Lesce razmisliti o drugačni samoupravni organiziranosti. Tri vasi na robu krajevske skupnosti imajo prav gotovo svoje, posebne probleme, ki ob večjih, laških problemih zbledijo, kar med ljudmi poraja nezadovoljstvo. Morda bi kazalo v teh treh vaseh osnovati vaški odbor, ki bi reševanje lastnih problemov bolj približeval ljudem. Prodoren pa bi bil seveda tudi pri oblikovanju načrtov v krajevni skupnosti. M. Volčjak

Petdeset let Andreja Andolška

13. septembra smo na Kredarici čestitali 50-let Andreju Andolšku. Lahko bi rekli prvemu pilotu alpskega helikopterskega letenja in še posebej akcijskih gorsko reševalnih intervencij. Čestitke so bile na nivoju, ne samo višinskem, ampak so se poleg čestitk gorskih reševalcev, planincev, pridružili tudi člani slovenske akademije, ki smo se skupaj povzpeli na Triglav. Nazdravili smo si z različno pijačo, kajti Andrej je bil takrat v funkciji pilota in to tako imenovane »velike dvanajstice«.

Znan je pregovor: »Dober pilot je samo star pilot in to v neki meri tudi drži, kajti Andrejev 30-letni aktivni pilotski staž to zanesljivo potrjuje. Andrej sodi v tisto vrsto pilotov, ki je leta 1949 izšla iz Lesce, nadaljevala šolo in letenje v civilni šoli v Rumi. Leta 1953 je prešel Andrej v vojno letalstvo, bil v civilnem letalstvu JAT-a in od leta 1967 v službi RSNZ kot pilot helikopterja. Od takrat do danes je naletel skoraj 3.000 helikopterskih ur.

Vsi poleti so bili združeni s prijetnostjo, naglico, žalostjo, tesnobo. Še posebej takrat, ko so se vršili poleti s težkimi ponesrečenci ali izgubo pilotov in helikopterja v nesreči na Ledinah, pa seveda živahni doživljaji že skoraj »obrednisi«, ko Andrej skoraj vsako pomlad pripelje na Velo polje oskrbnico Vodnikovega doma Angelo, kot jeseni spet dostavi v Bohinj. Andrejeva zanesljivost kot tudi izkušnost in poznavanje alpskega sveta in vetrov, mu je tudi dovoljevala, da je v zadnjih letih

življenja Edvarda Kardelja lahko večkrat pripeljal pod Triglav. Vsa ta številna srečanja, skupna letenja, premetavanja nad grebeni so za Andreja sigurno neizbrisen spomin.

Njegovo temeljito delo brez tolerance je pa tudi dober rezultat pri vzgoji novih kadrov — mladih, ki so postali drzni, precizni alpski helikopterski piloti, usposobljeni za vse oblike najtežjih reševanj v stenah, maksimalno nadmorsko višino. Pomembno pri tem je predusem to, da je današnja brniška letalska enota posem enakovredna po strokovni usposobljenosti mednarodnemu nivoju in tudi tu je delček Andrejeve prisotnosti in mentorstva.

Helikoptersko reševanje v gorah pomeni velik napredek. In prav tu se je našla velika koordinacija med klasičnim in zračnim reševanjem brez zapletov in problemov tradicij. Prav tako je tudi Andolšek odigral pomembno vlogo, ko je tak neposredne niti usposabljanja gorskih reševalcev in z njimi sam gradil pristajalne ploščadi ob planinskih domovih, urhovitih gora, razpotjih, skratka v pravem hribovskem vzdušju.

Ob tem za letalca Andreja pomeni 50-letni življenjski jubilej veliko in humano življenjsko delo, polno tveganj, rizikov in tudi pomoči. Reševalci, planinci in oskrbniki planinskih domov Andreju čestitamo in se mu zahvalimo za njegove zasluge pri delu v gorah.

FRANC EKAR

Boni za kosilo

Na Bledu so se odločili, da pestrijo turistično ponudbo in se bolj približajo turistu tudi tako, da gostje lahko v hotelih dobijo bone in se odločajo za kosilo ali večerjo v drugem hotelu.

Spodbudno. Kosila ali večerje na bone potekajo tako, da bon v hotelu A kategorije velja 150 dinarjev, v hotelu B kategorije pa 120 dinarjev. V hotelu A kategorije velja kosilo od 350 do 450 dinarjev, v B hotelu pa okoli 300 do 400 dinarjev. Turisti morajo tako doplačati razliko, če se odločijo za jed v »tujem« hotelu.

Gostinske in turistične organizacije poračunajo bone med seboj, gostje pa so zadovoljni, saj lahko sedejo za mizo sosednjega hotela. Po prvih začetkih je bilo med gosti seveda največ zanimanja za kosilo ali večerjo v Toplicah, ki je priznana najboljši in zato zanimiv blejski hotel.

Prav pa bi bilo, ko bi bile cene med posameznimi hotelskimi hišami enakih kategorij usklajene in morda je tudi »bonomanija« v turizmu droben korak k večji povezanosti in enotnosti blejskega hotelirstva. D.S.

Gasilska prireditev v Kropi

Radovljica — Občinska gasilska zveza in samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom iz radoljiške občine pripravljata dva dogodka ob koncu meseca požarnega varstva. Oba bosta v soboto, 30. oktobra, v Kropi.

Ob 16.30 si bodo lahko prebivalci kraja in drugi ogledali prikaz reševanja iz visokih stavb ob požaru. Za gledalce bo verjetno najbolj zanimiva uporaba gasilske zračne blazine.

Ob 17. uri vabita prireditelja na proslavo v sindikalnem domu, ka-

mor je vstop prost za vse občane. V kulturnem sporedu bodo nastopali pevci moškega zbora Staneta Žagarja iz Kropje, harmonikaši glasbene šole iz Radovljice, folklorna in

dramska skupina DPD Svoboda Rudi Jedretič iz Ribnega ter recitatorji iz osnovne šole Staneta Žagarja v Lipnici. S proslavo bodo sklenili niz aktivnosti in prireditev, ki so jih v gasilskih organizacijah po občini izvedli oktobra. (S)

Uplenili nevarnega medveda

Člani lovske družine Bohinjska Bistrica so v svojem lovšču odkrili, da se je tja priklatil medved. Med drugim je vaščanu Bohinjske Bistrice naredil pravo razdejanje v staji, kjer je imel ovce. Več jih je pokončal in raztrgal. Lovci so se odločili, da je treba nevarnega medveda čimprej ustreliti.

To je v petek, 15. oktobra zvečer uspelo Zvonetu Novoselcu, članu lovske družine Bohinjska Bistrica. Medveda je uplenil v neposredni bližini, kjer je pokončal ovce, kraju pa se pravi Dobrava. Kot nam je ves vesel in srčen pripovedoval po uspešnem lovu

na kosmatinca, je imel kar precej opravka, da ga je dobil. Privabil ga je tako, da je na določeno mesto dajal ostanke ovce in medved se je vrnil nazaj. Težak je bil 130 kilogramov in se je po vsej verjetnosti priklatil s Tolminskega. Zanimivo je, da je to drugi medved, ki so ga po letu 1914 uplenili na območju lovske družine Bohinjska Bistrica. Zvone Novoselec je uplenjenega medveda odpeljal k preparatorju, tako, da bo potem doma imel pomembno trofejo, na katero je ponosen vsak lovec. J. Rabič

Čprav se gobarska sezona izteka, se tu in tam še vedno najdejo lepi primerki. Tako je Milan Zupan iz Bitnja v bližnjem gozdu našel tri velike skupaj zraščene jurčke, ki so skupaj tehtali 2,5 kilograma.

Dani Oblak iz Kladij v Poljanski dolini pa je našel v grmovju za domačim hlevom kar osem jurčkov, ki so zrastle na enem kupu. Čprav je še solar, gobe nabira vse poletje in si z njimi prisluži tudi kakšen dinar.

VAŠA PISMA

JAVNA PRITOŽBA NA NEPRIMERNO RAVNANJE SPREVEDNIKA IN ŠOFERJA ALPETOUROVEGA AVTOBUSA

V soboto, dne 16. oktobra, sem nameravala potovati v Zagreb z Alpetourovim avtobusom, ki vozi na relaciji Kranjska gora — Ljubljana — Novo mesto — Zagreb — Barja Luka, z odhodom iz Kranja ob 6.10 uri. Pripominjam, da za ta avtobus v Kranju ni mogoče dobiti rezervacij. Ko sem sprevedniku povedala, da želim vozovnico do Zagreba, je začuden pripomnil: »Vi bi se pa peljali do Zagreba.« Ponovila sem, da do Zagreba. »Samo do Ljubljane« je predrzno odgovoril in mi dal vozovnico samo do Ljubljane. Na vprašanje, zakaj niste po vedali v Kranju, je odgovoril: »Nimamo prostora in ni treba o tem razpravljati.« Na postaji v Ljubljani sta sprevednik in šofer brez pojasnila odredila, da moramo vsi potniki, ki smo dobili vozovnice samo do Ljubljane in bi radi potovali naprej, »dol z avtobusa«. Tako kot drugi potniki sem tudi jaz izstopila in zunaj počakala. Najprej je »ordinar« sprevednik. Pozval je nove potnike z rezervacijami, da vstopijo. Ker je bilo še nekaj prostih sedežev, je dovolil vstop še drugim, ki so prišli v Ljubljano brez rezervacij in vozovnic, na kar sem se oglasila: »Tovariš sprevednik, ali lahko vstopimo potniki, ki smo se z vami pripeljali.« Odgovor je bil: »Čakajte« in ponovno je dovolil vstop potnikom brez

rezervacij. Med njimi so bili tudi takšni, ki so potovali v Zagreb. Ponovno se oglasim in ponovim že omenjeno vprašanje, na kar je sprevednik odgovoril: »Nisem v službi.« »Pritožila se bom na vaše ravnanje« sem dodala. Sledil je nesramen odgovor: »Zavel sem bom za to, da se ne boste peljali s tem avtobusom.« Stopil je s stopnic, odšel do okenčka šoferja in mu prinesel moje pripombe. Potem je začel »ordinirati« šofer in tudi on je dovolil, da so vstopili potniki brez rezervacij, meni pa je rekel: »Vi se pa ne boste z nami peljali.« Zaprl je vrata in avtobus je odpeljal. Ogorčena sem ostala na postaji v Ljubljani. V tolažbo mi je bilo le to, da je bilo še nekaj potnikov, ki so se pripeljali z Alpetourovim avtobusom, celo z Jesenic v Ljubljano, kakor temu pravimo — gledat na uro. Še večje javne kritike je vredno neprimerno ravnanje omenjenih delavcev Alpetoura, če povem tudi to, da se je iz Ljubljane morala vrniti tudi tovarišica učiteljica, ki je z istim avtobusom službeno potovala z Jesenic v Novo mesto na strokovni seminar.

V imenu prizadetih potnikov želim od odgovornih delavcev Alpetoura odgovor na naslednja vprašanja: Kateri od potnikov brez rezervacij imajo prednost, da se peljejo naprej: tisti, ki vstopijo na predhodnih postajah, ali tisti, ki vstopijo na naslednjih postajah, in, ali je dolžnost sprevednika, da opozori nove potnike na vsaki postaji, če v avtobusu ne bo prostora za daljše relacije.

Na katerem naslovu naj prizadeti potniki uveljavljamo svoje pravice glede na povzročeno škodo?

A. J. IZ KRANJA

(Naslov je v uradništvu)

Z avtostopom na Aljasko

SREDNJA VAS PRI ŠENČURJU – Igor Kadunc, 25-letni svetovni popotnik iz Srednje vasi pri Šenčurju in učitelj glasbenega pouka na OS Davorin Jenko v Cerkljah na Gorenjskem, se je pred dnevi vrnil z letošnjega tri in pol-mesečnega avto-stoparskega popotovanja po Združenih državah Amerike, Kanadi in Aljaski.

Najprej ga je iz Jugoslavije avtostoparska roka peljala na skrajni zahodni konec Evrope, v Španijo in na Portugalsko, kjer je v tamkajšnjih pristaniščih poskušal najti ladjo, da bi delal na njej za pot »preko luže«. Ker mu to tam ni uspelo, se je podal nazaj, in sicer na sever Evrope in v največjem pristanišču na svetu – Rotterdamu v Holandiji ponovno poizkusil srečo. Tudi tokrat ni imel uspeha. Ni mu preostalo drugega, kot da ves preostanek »zlate rezerve« denarja porabi za najcenejšo avtostop karto. In najcenejši let je bil iz Amsterdama v New York, kamor je prišel s 5 dolarji na dan za hrano in spanje.

Pet noči je prespal na letališču J. F. Kennedy v New Yorku, kjer je bilo spanje na stolihi v čakalnici letalske družbe PAN-AM varno in zastoj. Šesti dan je nato uspel najti neki hotel v središču mesta na Broadwayu, ki je najživahnejša ulica v celi Ameriki, kjer je potem 14 dni delal za prenočišče in hrano. Ker to ni bilo zadosti, si je zvečer našel »dodatno« zaposlitev in po manhattanskih ulicah prodajal klobuke – senčnike z disko lučkami na baterijo. V šestih nočeh si je uspel prislužiti toliko denarja, da se je podal na že prej načrtano pot proti Aljaski.

Najprej ga je avtostop vodil iz New Yorka preko Nove Anglije (am. zvezne države: Connecticut, Massachusetts in Vermont) do Montreala v Kanadi. Od tam je v fantastičnem avtostopu preko 16.000 km v enem mesecu preko Kanade pristopal do mesta Fairbanks na Aljaski, kjer se konča ena najslavnejših cest v Združenih državah Amerike – ALASKA HIGHWAY, ki vodi preko 2.500 km divjega prostranstva gora, jezer, rek in gozdov.

Na poti je prečkal in potoval stotine kilometrov čez Skalno gorovje (Rocky Mountains), spal po avtomobilih, šotorih, obcestnih kampih, med Indijanci itd. ... Na povratni poti je presegel vse avtostoparske rekorde z enim avtomobilom v sedmih letih potovanja, saj mu je neka družina ustavila za razdaljo 2.600 km in je z njo potoval kar štiri dni.

Pot ga je na koncu zanesla tudi v ameriško Slovenijo oz. Ljubljano – mesto Cleveland v am. zvezni državi Ohio, kjer je lahko spoznal delček življenjskega utripa ameriških Slovencev, ki so ga sprejeli tako prijazno, kot da bi bil eden izmed njih.

Igor sam je o svoji letošnji poti povedal tole: »Čudovita in težka pot obenem je bila to. Še nikoli do sedaj nisem naredil toliko podzavestnih napak pred samo potjo in jo nato tako uspešno izpeljal. Precej je bilo teh drobnih, a važnih napak, ki sem jih potem s srečnimi naključji izravnaval.

V Ameriko sem prišel v bistvu brez denarja, saj sem ga potrošil za avion, ko nisem uspel v Evropi dobiti ladje za pot, a sem se potem hitro znašel in si s prodajanjem »disko-klobukov« po new-yorkskih ulicah uspel prislužiti vsoto, ki je bila odločilna, da sem se sploh odločil, da zapustim mesto in se podam na štop na Aljasko.

Na Aljasko me ni gnala »zlata« mrzlica, temveč Aljaska sama. Vsi so mi odsvetovali štopanje po Ameriki, ker se menda tudi na cestah zgodi ogromno zločinov, tudi nad avtostoparji. Za Američane je bila ta pot z avtostopom enostavno neizvedljiva.

Vsa črnogledost Američancev me ni zadržala, in ko sem začel svojo »mamutsko« pot iz New Yorka na Aljasko in nazaj, sem se v bistvu kar poigraval s preštopanimi kilometri. Za pot dolgo čez 16.000 km sem potreboval samo en mesec in sem tako v povprečju vsak dan preštopal najmanj 500 km. Tudi če bi imel svoj avto, ne bi skoraj mogel potovati hitreje. Na vsej poti niti enkrat samkrat nisem naletel ali zašel v kakršnokoli problem.

Preko centralnih, zahodnih in severozahodnih provinc Kanade (Québec, Ontario, Manitoba, Saskatchewan, Alberta, B. C. British Columbia in Yukon teritorij) do meje z Aljasko in potem na Aljasko samo, me je vodilo na tisoče in tisoče kilometrov fantastično lepe poti. Ko potuješ na cesti skozi Skalno gorovje, pa se ti na poti prikaže medvedka z mladčki, ko vidiš lose, kojota in druge živali, ki zares še živijo v pravi divji naravi – ti je ves trud poti poplačan.

Na poti sem prvič v sedmih letih potovanja poskusil nov način avtostopanja: v Ameriko in Kanado sem v bistvu prišel brez kakršnihkoli naslovov in sem si potem kot pajek mrežo spletel krog naslovov od New Yorka do Aljasko in nazaj. 80 novih naslovov v stotih dneh poti je ogromno in na nekatere izmed njih bi se res lahko obrnil v kakršnikoli situaciji.

Letošnja pot mi je samo ponoven dokaz, da je nam – internacionalnim avtostoparjem – SVET odprt še za tisoče in tisoče kilometrov poti. Da, kot kjerkoli drugod, so tudi na poti včasih slabi trenutki. Avtostop je v bistvu bojevanje s samim seboj, s svojo naravo – in boj z drugimi. Za nas ne obstajajo nikakršni problemi, če pa že pridejo, jih moramo razrešiti sami, takoj in brez težav.

Mislim, in vem, da je dober avtostopar ravno tako pomemben predstavnik nekega naroda, države kot kdorkoli drug, ki potuje na kakšen drugačen način in z drugačnimi interesi. Najtežje na poteh je to, ko se moraš na koncu posloviti od ljudi, ki ti dajo hrano, prenočišče in te tisoče kilometrov stran od doma vzamejo za svojega. A avtostop je vseskozi eno samo poslavljanje. Vsako slovo pa obenem pomeni še tudi novo srečanje, z drugimi mesti, drugimi ljudmi... In ravno v tem najdem čar avtostoparskih potovanja. Na vsaki poti pa pustiš za seboj tudi delček svojega življenja, srca, sebe – zato jih imam rad in ni stvari, ki bi mi nadomestile to občutje.

Igor Kadunc, prvi Slovenec in Jugoslovan, ki je z avto-stopom prišel na Aljasko, je prinesel s seboj zalogo dia-pozitivov, fotografij, kaset s folklorno glasbo in eno in pol-urni dokumentarni film na super 8 mm traku ter osebne vtise s tisočev kilometrov poti. Tokratna Igorjeva pot na Aljasko je bila dolga skupaj 25.000 preštopanih kilometrov.

Črtomir Zorec

POMENKI O GORENJSKIH KRAJIH IN LJUDEH NA PODROČJU LJUBLJANSKIH OBČIN

(62. zapis)

Za dobravami ob desnem savskem bregu, kjer ležita obe Zadobrovi – izvor NJUNEGA krajevnega imena je zlahka razločljiv – nas je skoraj zaustavila zelo prometna Zadobrovska cesta, ki vodi na novi šentjakovski most čez kar močno deročo reko. Toda pot moramo le nadaljevati onstran ceste, proti Sneberjam.

SNEBERJE, ŠMARTNO, JARŠE

Vmes pa še Hrastje in Obrje. To so vasi, ki jih moram še obiskati, preden se s temi zapisi spet »preselim« na levi breg Save, ob njem bom popotoval do kraja teh zapisov; celo v občini Litijo in Zagorje ob Savi. O Sneberjah kaj dosti ni povedati, vse je tako kot v bližnji Zadobrovi – malo kmetov, vsi drugi zaposleni v industriji ali v obrti. No, teh in njihovih lepih novih domov je vedno več, saj so dobri obrtniki le malokdaj reveži – vrh tega pa se počutijo še kot samosvoji gospodje. Vsaj za tukajšnje ključavničarje, avtomehanike in avtoserviserje to gotovo velja. Včasih je kak kmečki kovač vse opravil, današnjim »konjičkom« pa morajo streči drugačni rokodelci...

Na prodnatem, pustem svetu severno od vasi že bliže Savi je bila do leta 1969 skrbno vzdrževana dirkalna steza za avtomobile – nakar so jo zasadičili z radorastočimi topoli.

Tudi laški okupator je tu zapustil svojo sled in trpek spomin: na Anžičevi hiši (Sneberje št. 1) je vzidana plošča v čast Slavku Novaku, ki so ga tu ustrelili dne 22. junija 1941 – bil je ena od prvih žrtev iz teh krajev, ki je dal življenje za našo svobodo.

Prijazno naključje hoče, da skoraj ob vsakem kramljanju o nekem kraju, lahko opozorim tudi na vaški prispevek v našo kulturno zakladnico: v Sneberjah je bila leta 1912 rojena Mila Kačič, znana dramska igralka in dobra pesnica.

Kar neopazno smo prečkali pomembno asfaltirano Šmartinsko cesto, ki vodi iz Ljubljane mimo Sneberij do Save in jo zveže z levim bregom prek novega takimenovane »šentjakobskega« mostu.

In že smo v strujenih manjših obsavskih vaseh – v Hrastju, Šmartnem, Obrjah in v Jaršah.

No, v Hrastju živi še kar dosti pravih kmetov – saj se je tu ohranilo še nekaj dobrih domačij, ki pa se v pretežni meri posvečajo pravljanju živine za zakol. Tudi vrtnin Hrašani precej pridelajo, posebno cvetače. Bližnja Ljubljana vse pokupi – stroški prevoza so skoraj nepomembni.

Velja pa še omeniti, da ima ljubljanski vodovod tudi v Hrastju svoj vodnjak, iz katerega črpajo talno vodo v skupno mestno podzemno cevno omrežje.

Tudi za Šmartno ni kaj dosti povedati. Le to, da je vas treba imenovati Šmartno ob Savi – saj imamo krajev s tem imenom na Slovenskem kar enajst! Ime ima svoj izvor v imenu sv. Martina, ki mu je posvečena tudi baročna šmarska cerkev. Prvič jo listine omenjajo že leta 1430.

Ob njej je stal samostan Marijin sester, ki so se očitno ukvarjale tudi s svilarstvom (gojenje svilopreke). Na ta čas spominja ledinsko murglje t. j. v žargonu ima za murve, ki so edina hrana sviloprečnih metuljev. Danes drevedna mur ni več – pred zadnjo vojno so se posekali. Najbrž je bilo vsesplošno sekanje murv – v drevednih s posamično – povsem prenegativno skoraj barbarski ukrep. Lepo drevo, ki mu je še kako prišlo medlet podnebje, je bilo s svojimi sladkimi rumenimi in črnimi grozdastimi jagodami otrokom v veliko slast in veselje. Sicer pa je murva lepo drevo s svojim sočnolenimi listi – Toliko murv je bilo zasajenih v okolici Ljubljane v začetku prejšnjega stoletja, ko je bilo svilarstvo naših krajev – tudi na Gorenjskem, okoli Škofje Loke – močno razvito. Samostan je imel veliko vrtnarijo – tudi ta je s samostanom vred leta 1945 šla v pozabo. Potrebe po drevskih stanovanjih so zahtevale pa je...

Jugozahodno od Obrj, vasi na savski terasi, je velika separacija proda ali »betonama«.

V Jaršah se nam korak spet ustavi – tu so Stare Jarše (blizu Save) in Nove Jarše, vzhodno od Zal. Kr. sta že povsem mestnega izgleda, in so tu obsejna Javna skladišča, ki s industrijskim tirom povezujejo tovorno postajo v Mostah. V Jaršah je tudi velika pekarna podjetja in tovarna testenin. Nehote smo tako pripotovali do praga na Ljubljano!

VRNITEV NA FUŽINE

Ker smo o bližnjem Tombevem jez pokramljali, bi morali iti sedaj prek Save v vasi na njenem levem bregu – Nadgornje Gorice, Sentjakob in Beričevo.

Toda pot nam zapre misel na pripoved starega kranjskega zgodovinarja Valvasorja, ki je tako lepo opisal grad na Fužinah, da je moramo kar vrniti, vsaj za enega od dva zapisa. Naj njegovo mikavo besedo na kratko obnovim, če sem o Fužinah nekaj malega povedoval že v 58. zapisu. Poslušajmo Valvasorja!

Na lepem in ravnem polju tak reki Ljubljani leži grad in gozdstvo Fužine. Narava je tukaj napravila iz skal branik zoper vodo. Teče preko veliko mlinskih kolkov zakaj v gradu je mlin. Precej gradom pa obkroža voda otok, katerem stoji fužina. Na ta otok z obeh strani reke lesen most, edini most čez Ljubljano, odsejemo mestne, ki pa so daleč od tod. Je pa most tako narejen, da je človeka strah in groza iti po njem posebno če jezdi konja. Zgodilo se je, da sta oba, jezdec in konj, zgrneta vodo in se skopala.

Nemško ime za Fužine je Kaltenbrunn (hladni vodnjak), in ra lepega, bistrega in hladnega senca, ki izstresa nedaleč od tega gradu svoj tekoči kristal in ga pošlje bližnjemu zverinjaku kneza Turjaškega.

– enote, ki so že bile razporejene na Gorenjskem, z okoli 4000–6000 mož.

Tudi Nemci so »veliko hajko«, kakor smo jo imenovali partizani, nazvali »velika akcija na Jelovici«. Po virih I. Jana, v knjigi »Kokrški odredi«, je v »veliki hajki« na Jelovici sodelovalo od 12.000–14.000 sovražnih vojakov.

Druga trda preizkušnja borcev SELŠKE ČETE ob »veliki hajki« na Jelovici

Osmega avgusta je SELŠKA ČETA tabarila na Jelenjem vrhu v bližini Mošenjske planine. Ranjeni komandir čete Polde se je pred nekaj dnevi vrnil z okrevanja. V noči 8./9. 8. je bila četa v Kropi, kjer je mobilizirala nekaj pripravljenih fantov za vstop v partizane. Zgoda jzutraj se je četa vrnila v taborišče. Med vračanjem na Jelovico je ob svitanju zaščitnica opazila večjo nemško kolono pri cerkvi na Jamniku. Patrulje, ki so se vrstile do 8.00 ure, so vedele poročati o velikih nemških premikih skozi Selško dolino proti Jelovici. Poveljstvo čete je od enot II. grupe odredov zvedelo, da so močne nemške kolone na pohodu proti Jelovici tudi v smerih: Kropana–Jamnik; Kamna gorica–Miklavževc–Vodiška planina; Lancovo–Zgoška raven–Marinček ter Selo pri Bledu–Oblakova planina. Vse to je narekovalo en sam sklep: Nemci so pričeli VELIKO AKCIJO proti partizanskim enotam na Jelovici. V ta namen so zbrali 12.000–14.000 vojaštva iz najrazličnejših enot, izurjenih za protipartizansko in bojevanje v goratih predelih.

Okoli 10. ure se je Kranjčev bataljon II. grupe odredov že premaknil v notranjost Jelovice. V taborišču SELŠKE ČETE na Jelenjem vrhu je bila ukazana stroga konspiraacija: okrepljene so bile straže, prepovedan govor in kurjenje ognja v kuhinji, osebna oprema in kuhinjska pa pripravljena za takojšen premik. Bil je lep in topel avgustovski dan. Okoli 10. ure so čez taborišča zahrebrali prve minometne mine in se raztreščile neke pri Mošenjski planini. Kmalu zatem smo opazili seboj opazili daljšo nemško kolono. Vojaki so bili v popolni bojni opremi: s čeladami, za vsom pripetimi zaščitnimi plinskimi maskami in drugo osebno oborožitvijo. Niso nas opazili. Okoli 12. ure je četa zapustila Jelenji vrh. Premaknila se je v gozdove za Jamniško goro. Spotoma smo se lahko prepričali, da so Nemci z vseh strani prišli na Jelovico. Njihove čilne sledi: močno prehojene steze in pota z znamenjem podkvice, ki je ščitila pete nemških čevljev, so nam potrjevali, da smo srečali ene največjih hajk usmerjenih na Jelovico. Četa se je zaustavila v neznanem gozdu. V četa se je zaustavila v neznanem gozdu. V največji tišini smo okoli 18. ure opazili, da Nemci v bližini pripravljajo taborišče: postavljali so šotore in gradili kamnita zaklonišča. Zato je bilo odredeno, da se četa vrne proti Jelenovemu vrhu. Novinci, ki so prejšnje noči prišli v partizane iz Kroke, so odšli v Kropano goro. Večina čete je z nočjo prišla na Jelovico. Nemci taborišča čez dan niso odkrili. Zato nas je še čakal srnjakov golaz in mraz, smo tu zaužili.

4

Janez Lušina-Mali

Deveti september pred 40. leti na Jelovici

Iz postojank je bilo z uporabo motorizacije lahko »spešno nadzorovati celotno področje. Na močju od Kranjske gore do Kamnika in Tunjske doline ter od Tržiča do Škofje Loke Selško in Poljansko dolino so bile razporejene postojanke pri postojanki. Danes se sliši nekoliko čudno, da so bile nekatere višinske postojanke visoko v gorah: na primer pri Sport hotelu na Pokljuki, Zgoški ravni na Jelovici in Kalu nad Tržičem. Ob koncu junija 1942 so Nemci svoje enote še okreplili. Za vsako ceno so hoteli uničiti partizansko gibanje na Gorenjskem in enote, ki so prihajale iz Dolenjske. S tako številno vojsko so Nemci julija in avgusta izvedli nekaj zelo široko zasnovanih ofenziv proti enotam I. in II. grupe odredov. Najprej so udarili proti Škofjeloškemu hribovju in Blegošu. Enote II. grupe odredov ter 2. in 3. čete Poljanskega bataljona so morale preživeti, se bojevati in se urediti iz številnih zelo kritičnih položajev.

Največjo ofenzivo, kakršne v teh krajih ni bilo ne prej ne pozneje v NOB, so Nemci pripravili na Jelovico. Trajala je od 9. do 13. 8.

1942. leta. Poleg enot, razporejenih na Gorenjskem že od zime 41/42, so postopno prišle še druge nemške enote:

- 18. policijski gorski lovski polk, poslan iz okolice Innsbruck-Salzburg. Sprva je bil namenjen na vzhodno fronto, v območje Kavkaza. V svoji oborožitvi je imel minomete 81 mm in lahke topove kal. 75 mm. Štel je okoli 3000 mož,
- 19. policijski polk »Alpenland« z okoli 2500 mož,
- 85. landesbataljon 400 mož,
- 32. landesbataljon z okoli 400 mož,
- 225. policijski bataljon z okoli 350 mož,
- 322. policijski bataljon z okoli 350 mož,
- 857. landesbataljon z okoli 400 mož,
- 499. rezervni dopolnilni pehotni bataljon z okoli 400 mož,
- 510. landesschützen bataljon z okoli 400 mož,
- 922. landeschützen bataljon z okoli 400 mož,
- 402. in 403. dopolnilna kolesarska četa z okoli 180 mož in

tudi kuhana govedina je dobra

Veliko je pri nas družin, ki so vsaj do sedaj, ko ni bilo pomanjkanja mesa, govedino iz juhe puščale, hranile z njo živali ali pa jo tudi odmetavale. »Kaj pa hočem, saj je nihče ne je,« opraviljuče potarna takšna gospodinja.

Pa je kuhana govedina še kako dobra, le prav jo je treba pripraviti. Veliko je gospodinj, ki kuhano govedino, ki je ne more oddati svojim pri dnevnih obrokih, zmeljejo in iz nje pripravijo kruhove cmoke. Saj veste, kako to gre: v mleko namočimo malce posušen bel kruh ali žemljice,

dodamo začimbe kot je česen, peteršilj, poper, pa seveda na čebuli popraženo kakšno meso, kot so jetra, svinjina in podobno. Vse skupaj potem zabelimo z narezano in popraženo suho slanino, dodamo še stepena jajca, še kakšen ostanek smetane, malo drobtinic za vezavo, in naredimo cmok, ki jih skuhamo v slanem kropu. No, namesto tistega mesa, ki ga običajno dajemo v kruhove cmoke, zmeljemo govedino, z masnimi deli vred in dodamo masi za kruhove cmoke. Odlični bodo.

Naša bralka Lojzka Berčičeva iz Vincarij pri Škofji Loki nam je pa

naredimo sami

Starih nogavic, naj bo najlonk ali elastičnih žab, ne zavržimo. Če jih na drobno narežemo, bodo odlično polnilo za razne blazinice za naše stole, za v dnevno sobo. Naša bralka

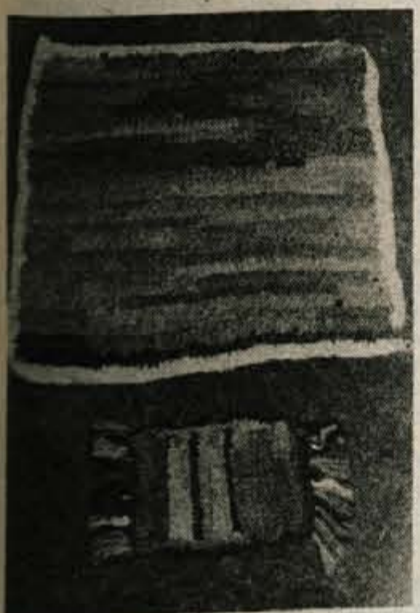
Lojzka Berčičeva iz Vincarij pa iz njih kvačka predpražnike, preproge za predsobo, male košarice za vnučke.

Cisto enostavno je, pravi: nogavico razrežemo v 3 cm širok trak tako, da začnemo zgoraj pa v spirali režemo navzdol, tako da iz cele nogavice dobimo en sam dolg trak. Zveže jih skupaj in z debelo kvačko skvačka trdne predpražnike. Nimaš boljšega, pravi. Dobro si na njem očistiš čevlje, zlahka ga opereš. Če hočete, da ne bo tako pusto rjav, uporabite umes kakšno živobarvno, rdečo, rumeno ali zeleno volno. Tudi stare kombineze lahko prav tako zvežete na trakove in uporabite tako, da z njimi obkvačkate predpražnik, preprogo. Več barv, bolj zanimivo in privlačno bo.

Če pa hoče še posebno razveseliti svoje vnučke, jim iz malce ožjih trakov skvačka male košarice. Kaj vse ne prenašajo v njih. Tudi te so neuničljive iz zlahka se operejo.

No, morda se bomo tudi me lotile tiste plastične vreče, kamor smo nabasale stare nogavice in nam delajo gnečo v omari. Zimski čas je kot našaš za takšno delo.

(D.D.)

povedala, da iz kuhane govedine pripravljajo odlične polpete, polnjene svaljke in omlete z govedino.

POLPETI IZ KUHANE GOVEDINE

25 dkg kuhane govedine na drobno zrežeš (ne mleti na stroj!). V ponvi segreješ masčobo, prepražiš na njej čebulo, česen in peteršilj ter dodaš narezano govedino. Vse skupaj naj se dobro prepraži. Potem maso ohladimo, dodamo 1 jajce, žličko drobtin, žličko smetane, malo popra, malo oreščka, dobro premešamo in iz mase naredimo polpete. Preden jih vržemo na vročo mast, jih še povaljamo v moki.

Odlični bodo h krompirjevi solati.

KROMPIRJEVI CMOKI Z GOVEDINO

Pripravimo jih kot običajno krompirjeve cmoke. Iz 1 kg pretlačene kuhane krompirja, 30 dkg moke, 3 jajc in 10 dkg masla napravimo krompirjevo testo in ga nekoliko osolimo. Zvaljamo ga, narežemo na krpice kot za češpljeve cmoke in na vsako denemo žličko mase, kot za polpete iz prejšnjega recepta. Naredimo drugo na drugo kot torto. Omleta, kuhana in prepražena govedina, pa spet omleta in tako naprej. Na vrhu je seveda samo omleta. To omletno »torto« zdej zavijemo v prtici in damo v prtico kuhat na soparo. 25 minut naj se tako kuha. Potem stresemo omlete na velik krožnik, še malce zabelimo s surovim maslom in jih režemo kot torto.

OMLETE Z GOVEDINO

Za to jed Berčičeva Lojzka pravi, da je izredno lahka dietna jed. Pa tudi zelo okusna.

Iz običajnega testa za omlete naredimo 6 omlet, jih po eni strani pomažemo z mlekom in potresemo z maso, kakršno smo pripravili za polpete v prvem receptu. Omlete zlagamo drugo na drugo kot torto. Omleta, kuhana in prepražena govedina, pa spet omleta in tako naprej. Na vrhu je seveda samo omleta. To omletno »torto« zdej zavijemo v prtici in damo v prtico kuhat na soparo. 25 minut naj se tako kuha. Potem stresemo omlete na velik krožnik, še malce zabelimo s surovim maslom in jih režemo kot torto.

Le še solato zraven, pa bo odlično kosilo ali večerja.

Drage gospodinjice, če imate tudi same kakšen podoben recept, kako kakšno jed takole pametno izkoristiti, pošljite nam ga. Zelo vam bomo hvaležni.

M. Mességué: Narava ima vselej prav

črevo

Nekateri ljudje, nenehno trpijo zdaj za zapeko, zdaj za drisko, njihovo črevo se nikoli ne umiri. To pogosto opazimo pri ljudeh, ki čezmerno uživajo zdravila. Ko proti zapeki jemljejo vedno močnejša odvajalna sredstva, nenadoma ugotovijo, da njihovo razdraženo črevo deluje premočno. Hude kolike morajo potem spet zavreči, kar dosežejo z adstringirajočimi sredstvi, in tako se krog začne znova.

Ker delujejo zdravilne rastline bolj blago kakor marsikatera zdravila in jih tudi težje uporabljamo, tudi bolj blago izravnavajo ravnesveje. Če torej trpite za zapeko, ne sezite takoj po odvajalnih sredstvih, temveč vnesite v vaš jedilnik raje rahlo odvajalne jedi: surovo ali kuhano sadje in zelenjavo, predvsem spinačo, sladki janež, kuhane solate in zelenjavne juhe iz glavnote solate, pora, kislice, krebuljice, slezenovca itd.

Jejte za zajtrk polnovreden kruh (kruh iz moke, ki ji niso odvzeli otrobov) in med ter veliko sliv, katerih odvajalni učinek je dobro znan. Jeseni naredite grozdno kuro, ki je zelo blagodejna. In nazadnje, navadite se kakor jetrni bolniki na »no žličko olivnega olja zjutraj na tešče. Jejte tudi rabarbaro v kompotu, marmeladi ali v prelivu.

Izogibajte se konzervam, začimbam, večini marmelad, kutinam in nespljam.

In nazadnje, zakaj pa ne? Pokadite zjutraj z užitek cigaret. Mnogi ljudje trdijo, da ne potrebujejo nič drugega kot cigareto, da si spodbudijo jutranjo prebavo.

Predvsem pa se gibajte, telovadite, zlasti si urite trebušne mišice. Nekateri pravijo, da zjutraj kratko in malo ne utegnete pet minut telovaditi. Če je tudi z vami tako, pa izrabite čas, ko se vozite v dvigalu — če ste v njem sami, seveda — in čas, ko morate čakati na raznih krajih, tedaj svoje trebušne mišice dvanaestkrat skrcite in iztegnite.

Če pa raje pijete zdravilni čaj, vam priporočam naslednjo mešanico: šcep slezenovih in dva ščepa rožmarinovih cvetov ter štiri ščepce cikorijskih listov na liter vode (dve skodelici na dan).

Napoleon je uporabljal odvajalo, ki ga je izdelal zanj »po meri« njegov zdravnik dr. Larrey. »Kraljeva limonada« je bila pripravljena iz 6 lotov (1 lot = 4 g) senovih lističev in treh rezin limone, ki so jih 24 ur namakali v treh kozarcih vode. Nato so dodali 2 unči (unča = 31 g) sladkorja. To mešanico je Napoleon pil: prvi kozarec ob šestih zjutraj (Napoleon je, kot je znano, zgodaj vstajal), druga ob osmih, tretjega zvečer. Obilo sreče, če se odločite, da ga posnemate!

Zares pomilovanja vredni so ljudje, ki so nagnjeni k driskam. Za majhne otroke je driska lahko pogubna, ker jim jemlje veliko tekočine. Zato je treba pri takem otroku takoj začeti s korenjevo dieto (korenje v juhi ali pireju) in poklicati zdravnika.

Pri odpornejšem je driska huda le, če traja dalj časa. V takem primeru utegne biti to amebna griza, ki jo mora vsekakor zdraviti zdravnik. Toda do driske pride lahko tudi čisto po naključju. A s pametnim načinom prehrane se kmalu spet obnovi ravnoteža. Najbolj učinkovit je pri taki driski na vodi kuhani riž. Vendar riža ne smemo oprati, ker mu s pranjem odzamemo škrob, ki je najbolj učinkovit. S kuhanjem dobimo precej lepljivo, morda ne posebno okusno, zato pa močno absorbirajočo sluz. Pri tem pa ne smemo uživati nič zelenjave in sadja, ki sem ga prej svetoval za zdravljenje zapeke.

Poiščite v svoji shrambi kutinovo in borovničovo strjenko, s katero lahko prelitate tudi kuhani riž. Ne pozabite, da je vaša shramba lahko odlična zaloga zdravil, če so marmelade v njej razvrščene po lastnostih in opremljene z nalepkami. Postavite odvajalne marmelade, kot sta češpljeva in rabarbarina, na polici v en kot, tiste, ki zapirajo, kot sta kutinova in borovničeva, pa v drugega. In nikar jih ne zamenjajte!

Pri driski in kolikah učinkuje pomirjevalno preliv iz koprive iz janeža. Pri hudi driski lahko uporabimo janež tudi za klistir: 50 gramov janeža kuhamo dobre četrt ure v litru vode. Svetujemo vam pa še drug pomirjajoč čaj, ki si ga lahko sami pripravite: skuhajte ščepce cvetov poprove mete in dva ščepca korenine angelike v litru vode in spijte dve skodelici tega čaja na dan. In tu še čaj, ki učinkuje prav čudežno pri obolenju zaradi bacilov: skuhajte 2 ščepca cvetov rese in 2 ščepca perle (cela rastlina) in spijte 4 skodelice tega čaja na dan.

Včasih se naselijo v črevesu trakulja ali podančice, ki jih zelo težko odpravimo. Zoper gliste pomaga česen v vseh oblikah, bodisi surov, kuhan ali celo nanizan v veržico okoli vratu. Seveda so še druga, manj močna sredstva zoper glistavost, npr. buče, korenje in materina dušica.

Kako varčujemo

Miali učencev ob 31. oktobru, svetovnem dnevu varčevanja

- Varčujem tako, da ne zapravljam denarja za neumnosti. — Kamen Zlatanov, 3. b
- Varčujem tako, da ne kupujem bonbonov. — Sandra Zontar, 2. b
- Varčujem z elektriko, ko sproti ugašam luči po prostorih. — Klemen Bernik, 3. b
- Pazim na obleko in denar. Varčujem tudi pri elektriki. — Andreja Zakotnik, 2. b
- Varčujem najbolj s šolskimi potrebščinami. — Polona Pavlovčič, 2. c
- Varčujem z denarjem in tudi pri hrani. — Tomo Čemažar, 3. b
- Varčujem z vodo, ki jo vedno zaprem za seboj. — Matevž Šitar, 3. a
- Učenci osnovne šole Cvetko Golar Škofja Loka

Zbiram star papir in kadar mama pozabi ugasniti luč, jo ugasnem sama. — Vita Melinc

Doma srčno pazim, da za seboj ugašam vse luči. Kruha nikoli ne mečem v smeti. Denar, ki ga dobim, varčujem v banki. — Klemen Uršnik

Če ne pojem vsega kruha, ga dam sušit. Če po nepotrebnem gorijo luči, jih ugasnem. Denar, ki ga dobim od staršev ali sorodnikov, hranim v hranilniku. — Tadej Sukič

Pazim, da ne mažem in ne trgam hlač. Imam hranilnik, v katerem varčujem denar za šolske potrebščine. — Kristijan Loparnik

Pazim, da luči in televizija na gorijo, če ni potrebno. Pazim na obleko in obutev, da se ne umaže in prehitro ne strga. Ne kupujem preveč sladkarij in drugih nepotrebnih reči. Ne trgam zvezkov in knjig. Zbiram star papir. — Jelka Jamnik

Varčujem tako, da zapiram vodo, ugasnem luč, denar mečem v hranilnik. — Tanja Frank, 2. b

Varčeval bom tako, da ne bom metal v koš kruha. Zbiral bom odpadni papir. Prazne steklenice bom prodal v trgovini. Staro železo bom odpeljal na odpad. — Primož Smolkovič

Denar, ki ga dobim od tija in mamice, spravljam v hranilnik. Varčujem zato, da bom prihodnje leto kupil športno kolo. Praznih steklenic ne razbijam. V trgovini zanje dobim denar. Starega papirja ne mečem v koš. Papir odnesem v šolo, kadar je zbiralna akcija. Ne varčujem pa tudi drugače. Kadar opazim, da teče voda iz pipe, jo zaprem. Kadar grem iz svoje sobe, vedno ugasnem luč. — Dino Lalič

Mesec oktober je mesec varčevanja. Toda jaz varčujem celo leto. Hodim zgodaj spat in varčujem z elektriko. Ne gledam dolgo televizije. Če kdo pozabio ugasniti luč, jo ugasnem. Lepo ravnam s denarjem. Zbiram odpadni papir. — Rok Vodiškar

Ko sem bila majhna, sem dobila hranilnik in hranilno knjižico. Kadar sem dobila denar, sem ga dala v hranilnik. Ko je bil hranilnik poln, sva ga z mamico nesli v banko. S privarčevanim denarjem sem kupila smučarsko opremo. Zdej varčujem za drsalke in kotalke. — Ines Kolmanko

Kadar mam pozabi ugasniti luč, jo opomnim in luč ugasnem. Če voda teče, zaprem pipo. S papirjem varčujem tako, da ne popačim le pol zvezka, ampak celega in zbiram star papir. Na obleko pazim in se ne valjam po tleh. Denarja ne zapravljam, mečem ga v hranilnik. — Anže Jerab

Varčujem s papirjem, z zvezki in igračami. Z zvezki varčujem tako, da iz njih ne trgam listov, z igračami pa tako, da jih ne izgubim. Varčujem tudi z denarjem, ki ga zbiram v hranilniku. Denar bom uporabil za stvari, ki jih potrebujem. — Aljoša Perčič

OB DNEVU MRTVIH — Vesna Jerab, 2. b r. osnovne šole Simon Jenko Kranj

Človek, ne jezi se

Nekega nedeljskega popoldneva nisem imela nobenega dela. Oče je prišel kmalu popoldan domov in me začel zmerjati. Zvečer je postavil kotel za kuhanje žganja. Jaz sem gledala film, potem pa sem morala nesti k sosedu ključe od stanovanja.

Ko sem prišla domov, sem videla, da je oče nekoliko pijan. Nič mu nisem hotela reči, ker bi bil takoj prepil. V kuhinjo sem šla po mleko za majhne mucke in jih poklicala. Oče se je razburil ter začel vpiti, da nič ne delam in da mu ne pomagam. Za menoj je začel metati drva, jaz pa sem jokala. Na skrivaj sem šla v sobo in zaklenila vrata.

Odrpala sem knjigo Oslavska leta. Ta knjiga me je tako razveselila, da sem čisto pozabila na očeta in njegovo grobost. Najbolj me je pritegnila k branju zgodba o črnem dnevniku in kako so nagajali tovarišu. Vedno se najde rešitev, ki jo potrebujemo. V srečnih in žalostnih dneh je najboljša prijateljica knjiga.

Jerneja Kavčič, 7. a r. osn. šole Cvetko Golar Škofja Loka

Bili smo na gobarski razstavi

Danes smo po treh učnih urah odšli na gobarsko razstavo. V vrsti smo šli skozi Kranj, po stopnicah do ceste in nato po pločniku do sejmšča. Tovarišica je kupila vstopnice.

Stopili smo v razstavišče, ki je bilo polno gob. Na začetku je bilo nekaj živali. S seboj sem prinesel gobe, ki jih še nisem poznal. Poprosil sem tovarišica, ki nam je govoril, če mi pove, ali so gobe užitne. Pogledal jih je in dejal, da so strupene. Oglelal sem si gobe, ki sem jih že poznal. Nekaterih gob pa še nikoli nisem videl. Zelo velika je bila prašnica in dežnik. Na koncu razstave gob je bila najbolj strupena kača pri nas. To je gad. Kupil sem še dve znački.

Nato smo odšli nazaj in obiskali Prešernov gaj. Ustavili smo se pri spomeniku Simona Jenka. V spomin nanj smo priležali sveče in odšli proti šoli.

Matjaž Draškovič, 4. b r. osn. šole Primskovo

Obiskala sem starko

Bil je večer po vročem, napornem dnevu. Doma nisem imela kaj početi in odločila sem se, da grem na potep. Najprej sem jo mahnila po drevoredu mogočnih hrastov, poskušala doseči veje košatih dreves, se podila za metuljem, dokler ni moja pozornost pritegnila nekoliko odmaknjena, že na pol razpadajoča hiša pisanih barv.

Zmedens in željna razburjivih dogodkov sem stopila skozi grozljivo škripajoča, težka lesena vrata. Temno je bilo in zdelo se mi je, da me bo nekdo zdej zdej zgrabil za vrat. A vse je bilo tiho, le tu pa tam je v kakem kotu močno zaškripalo. Navkretno pa sem se znašla pred vrati, na katerih je bilo komaj vidno ime in mogoče se ga je pred nekaj leti dalo prebrati.

Tedaj sem za vrati zaslišala ropot. Nič čudnega, da sem se stresla kot šiba na vodi. Žal mi je bilo, ker sem sploh vstopila, a radovednost, kaj je za vrati, me je vlekla naprej. Potrkala sem še enkrat. Nič. Vstopila sem. Ob že skoraj pogoreli sveči je sedela sključena starka in me gledala tako začudeno, kot me še nikoli nihče ni. »Dober dan,« sem rekla tiho. Gotovo me ni slišala. A kmalu me je tudi ona lepo pozdravila.

»Veš dekle,« je nadaljevala, »zdaj se ne spleča več novega stanovanja. Pred letom dni sem zaprosila zanj, a so me zavrnili, češ da starki stanovanja ne bodo dajali. Leto dni je, odkar me nihče ni obiskal, razen poštarja, ki mi prinese tistih par tisočakov skromne pokojnine. Tebi je lahko, ko si mlada, vse je še pred teboj. Jaz pa sem uboga, razcapana starka, ki si srčno želi umreti. Saj za nas, stare ljudi, ni prostora na svetu. Zdej pa le pojdi. Pri meni ni lepo. Pojdi in še pridli. Pojdi, otrok in povej vsemu svetu, naj spoštuje

stare ljudi. Koliko smo mi trpeli za mir in svobodo, tega ne ve nihče, le tisti, ki je to doživel.«

Izmučena od dolgega govorenja je obležala na postelji. Nisem se je upala motiti, zato sem tiho odšla z mislijo: »M. smo generacija, ki mora spreminiti svet, izgnati z njega ne-hvaležnost in sovraštvo!«

Tanja Oter, 7. e r. osn. šole Peter Kavčič Škofja Loka

Srečanje z Branko Jurca

Ko sem šla mimo knjigarne sem zagledala plakat: Srečanje z Branko Jurca v terek ob 17. uri v knjižnici. Odločila sem se, da pojdem. Povabila sem še šolsko Bojano.

V knjižnici je bilo že poln otrok, ko sva prišli. S seboj sem nesla knjigo Ko zorijo jagode, da bi se pisateljica podpisala vanjo. Učenci so še kar prihajali, med njimi je bila tudi prijateljica Saša. Ni vedela, kam naj sede, zato sem jo povabila k sebi. Tudi ona je imela knjige v roki.

Nestrpno smo čakali pisateljico. Ko je vstopila, smo ji za ploskali. Učenci sosednje osnovne šole so prebrali nekaj odlomkov iz njenih del v pogovoru. Njo sem zvedela marsikaj zanimivega. Zvedela se je v Koprivni majhni vasi na Krasu. Imela je brata, ki ji je vedno nagajal. Ker je rada pela, ji je brat pravil, da bi lahko postala operna pevka, a doslej je le »zopma pevka«. Imeli smo možnost, da smo jo lahko kaj vprašali. Zanimalo nas je, kako to, da se je odločila ravno za pisateljico, če so junaki njenih zgodb resnične osebe, kdaj je izšla njena prva knjiga in podobno. Na koncu smo vsi skupaj zapeli in podpisala se nam je v knjige.

Srečanje z Branko Jurca je bilo všeč. Rada bi se še kdaj srečala s kakšnim pisateljem.

Polona Zupan, 6. b r. osn. šole heroja Grajerja Tržič

Iz šolskih klopi

Najmlajša v Sloveniji

Škofjeloška postaja GRS deluje četrto leto — Vso skrb posveča vzgoji mladine za varno hojo v gore — Prvi nalogi v bodočem delu sta nadaljnje opremljanje postaje in usposabljanje kadrov

Škofja Loka — Po večletnem razmišljanju je poleti 1978. leta dozorel predlog za ustanovitev lastne postaje gorske reševalne službe v škofjeloški občini, kjer na hribovskem območju delujejo planinska društva Ziri, Gorenja vas, Škofja Loka, Zelezniki in Sovodenj. Ustanovni občni zbor postaje, katere kadrovski temelj so bili člani alpinističnega odseka pri škofjeloškem planinskem društvu in preverjeni reševalci Pavle Šegula, Srečko Tušar in Zvone Korenjak, je bil 8. decembra 1978. leta. Na njem so za načelnika imenovali Zvoneta Korenjaka, poleg pripravnikov pa so bili v postaji tudi številni reševalci-smučarji. Pri ustanavljanju postaje sta pomagali komisija za GRS pri Planinski zvezi Slovenije in škofjeloška občinska skupščina, ki sta prispevali sredstva za nakup najnujnejše opreme. Postaja je od ustanovitve dalje norno delovala; nenehno je skrbela

za strokovni napredek članstva in opravljala preventivno ter reševalno delo na terenu.

»Škofjeloška postaja GRS,« pojasnjuje njen načelnik Zvone Korenjak, »pokriva Škofjeloško pogorje in del Polhograjskih Dolomitov; sega od Porezna in Soriške planine do Ratitovca, zajema Blegoš s sosedi in se nad Dražgošami dotika Jelovice, prek Planice in Križne gore pa sega v ravnino Sorskega polja. Tod niso možni zahtevnejši plezalski vzponi, zelo pa je razvito planinsko izletništvo v vseh letnih časih in smučarstvo pozimi.

Največjo nevarnost za tukajšnje obiskovalce pomeni podcenjevanje zahtevnosti terena. Mnogi odhajajo — na Ratitovec, na primer — neprimerno obuti in opremljeni, kar pogosto zakrivi nesrečo. Taki, ki slabo poznajo teren in se

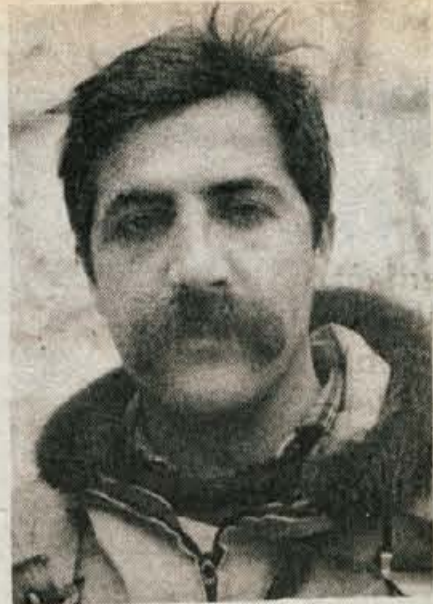
oddaljujejo od poti, se kaj lahko poškodujejo zaradi padca, ali pa zaidejo.«

Lani so škofjeloški gorski reševalci štirikrat pohiteli na pomoč; planincu, ki se je ponesrečil ob padcu na Ratitovcu, žal niso mogli več pomagati. Imeli so tudi dve iskalni akciji. Letos so reševali domačinko iz Davče, ki se je smrtno ponesrečila. Pozimi ob zdrsu v grapo, pa tri poškodovance. Med poškodovanimi so pogosto tudi smučarji, ki prihajajo slabo telesno pripravljeno na smučišči na Starem vrhu in Soriški planini.

Postaja ima 4 reševalce in 15 pripravnikov, med katerimi se jih 5 že pripravlja za opravljanje reševalskih izpitov. V pretežno mladem moštvu so trije minerji snežnih plazov — Pavle Šegula je tudi načelnik podkomisije za plazove pri slovenski gorski reševalni službi, en vodnik in en pripravnik za vodnika lavinskega psa, dva pa se usposabljata za reševalca letalca. Posebnost postaje je veliko število reševalcev-smučarjev.

Vzgoja članstva in mladine

Osnovno dejavnost postaje označuje uresničevanje nalog na vzgojno

Zvone Korenjak

izobraževalnem področju. Svoje članstvo usposablja s prirejanjem tečajev prve medicinske pomoči pa zimskih in letnih tečajev reševanja v gorah. Vso skrb posvečajo tudi vzgoji mladine za varno hojo v gore.

»Naše preventivno delo,« naglašava Zvone Korenjak, »je zelo obsežno. Zavedamo se, da moramo z nevarnostmi v gorah in osnovnimi veščinami planinstva seznanjati predvsem mlade, če hočemo kar najbolj uspešno preprečevati planinske nesreče. Zato pripravljamo predavanja po šolah in sodelujemo pri vzgoji mladih prek mladinskih odsekov planinskih društev, skupno z mentorji planinske dejavnosti v šolah načrtujemo izletniško aktivnost, mlade pa tudi vodimo in vzgajamo na planinskih izletih. Prav tako se redno

udeležujemo množičnih planinskih pohodov in drugih prireditev na našem območju ter drugod. Velik interes mladih za planinstvo se kaže z udeležbo na planinskih krožkih in vključevanju mladine, ki smo jo usposabljali v šolah, v dejavnost planinskih društev. Veliko mladih je letos s skalo tudi razstavo v Škofji Loki s katero smo ob 70. obletnici ustanovitve GRS v Sloveniji praznovali našo dejavnost. Potrditev priložnosti našega dela z mladino je nazadnje, priznanje škofovske osnovne šole Peter Kavčič za pomoč pri planinskem društvu.«

Škofjeloški reševalci skrbijo za varnost odraslih na planinskih izletih in se nasploh vključujejo v planinsko dejavnost. Tako s planinskimi društvami iz občine sodelujejo pri vzdrževanju koč in na ravnih površinah, s škofjeloškim alpinističnim odsekom pa se povezujejo pri vzgoji kadrov. Tesne stike imajo tudi s stajami milice, organi za obrambo, armado in gasilci.

Za delo postaje so imeli v Škofji Loki že doslej precej razumevanje. Postaja milice ji zagotavlja prostor za akcije in prostor za hranjenje opreme, reševalci pa se redno srečujejo v prostorih Zveze borcev. Nekaj članov zberejo sami z opravljanjem dejavnosti v smučiščih, druga sredstva prispeva občinska skupščina. Ker postaja še ni zadovoljivo opremljena, za bodoče pričakuje finančno pomoč širše družbene skupnosti, predvsem slovenske GRS, ki kretariata za notranje zadeve, tako bo namreč lahko še uspešno nadaljevala usposabljanje mladih reševalcev in preventivno delo na planinskih izletih.

Besedilo in slika: Stojan Saje

Pozabljene železniške perspektive

Kako je, če se po nekaj letih spet pelješ iz kraja v kraj po železnici — Udobno in izredno hitro

Nekam čudni so občutki, če se po nekaj letih pod silo razmer odločiš za vožnjo z vlakom; dolga leta vaju le in z golj osebnega avtomobila ali prevoza z avtobusom, ki nam je postal nekako bolj domač in le navidezno hitrejši, čeprav nedvomno bolj »pri roki«. Železniške postaje so kar preveč oddaljene od naših naselij in celo mest — v Kranju — zato smo dosledno spoštovali svoje udobniške navade in se silili v avtobusne gneče.

Železniške postaje se nam zdé umazane, čeprav niso nič bolj umazane kot drugod po svetu in nič manj higienske kot avtobusi, kjer pihamo eden v drugega in kjer je večina neznošen smrad. Železnico smo nekako kar odpisali s prevozniškega seznama, čeprav ima povsod po svetu železniški promet daleč največjo veljavo. Kaj malo je bilo razumevanja za železničarske tegobe in skrbi in uspeli so postaviti kakšen nov tir, za modernizacijo postaj pa jim je že zdavnaj zmanjkalo denarja. Pa je pri vsem tem najbolj zanimivo prav to, da si navkljub fluktuaciji tisti pravi, stari železničarji in tudi mladi, v teh težkih letih niso poiskali boljšega kosa kruha. Ostali so pri železnici, z nemalo ponosa in le malo je tistih gospodarstvenikov, ki bi bi vladalo toliko medsebojne povezanosti, pripadnosti in velike solidarnosti. In veliko veliko odgovornosti, ki je nikakor ne poznamo dovolj. Brž ko se zgodi železniška nesreča, celo brž ko zagori trava ob železniški progi, zaženemo vik in krik — ne pomislimo, kako izredno majhen je odstotek nesreč na železnici, če jih primerjamo s cesto.

Železničarja so več ali manj ostali anonimni, nekako ob strani in brez vsakih skrbi smo ukiniteli številne železniške povezave. Na Gorenjskem jih ni malo, malo teh spomenikov naše brezbrzičnosti in v zimski sezoni bo še najbolj boleč prevoz v Kranjsko goro. Železničarjem ni uspelo preprečiti, da se prog ne bi ukinita in porušila.

A zdaj je, kar je. Nenadoma so spet v ospredju, nenadoma se znajdemo na majhni železniški postaji in čakamo na vlak v Kranju. Prav nič se ni spremenilo od tistih študentskih let, ko smo se skupaj s sošolci dobili na vlak: v čakalnici je še vedno stara, velika zelena lončena peč, ob straneh pa zraven klopi. Še vedno enaka rjava vozovnica s odtisnjanim datumom, ki so ga nekateri znali hudo spretno ponarediti. Se vedno modra kapa za blagajno in še vedno cena, ki je kar precej nižja od avtobusne. In na neki postaji še vedno stara, lesena skodelica iz let pred vojno, v kateri skrbni blagajničar hrani drobiž.

Na vlaku udobje ob oknu in pogovor s sosedom, ki se pelje v Ljubljano. Lepo in sproščeno potovanje, ki mimo brez kakršnihkoli zastojev, prerokanj, vzkipevanj, prevozniških pridruženj beže mesta in vasi. Nikakršnih »pomikajte se

naprejš, nikakršnih voženj mimo prezebljenih potnikov na odprtih avtobusnih postajah, nikakršnih stopanj na noge, vsiljivih otipavanj, neumnih pogovorov preglasnih veseljakov — shratka, udobje, ki je po avtobusarskih izkušnjah pravo novo odkritje. Kaj so res te majhne železničarske postaje še vedno povsem enake? Kaj res še vedno promotorji do minute natančno, nadse strumno in v brezhibno zapeti uniformi počakajo na vlak? Kaj je res tu še vedno red, da se reče? Vse je še tako, kot mora biti, železničarji se niso prav nič spremenili, vestno in zavzeto opravljajo svoje delo. Če primerjaš — zamera gor ali dol — železnico in avtobusni promet, potem so se bolj odrezali železničarji. Avtobusni promet je očitno klecnil pred številnimi potniki. Predlog, da potniki ne bi smeli stati, se na obnesel, gneča je napravila svoje in danes

na najbolj obremenjenih avtobusnih zvezah prihaja vse pogosto do tega, da avtobusi na postajah, kjer čaka veliko ljudi, sploh ne ustavljajo. Železničarjem je bilo v tej tekmi nedvomno lažje, saj smo se železnici odrekli. In ko vlak tako enakomerno drda proti Kranju, kar ne moreš verjeti, da se železniška postaja Kranj že napoveduje. Minilo je hitro in prehitro. Navdušenje bi bilo vsekakor popolno, ko bi v Kranju čakal avtobus — tako pa peš do mesta, kar je za že okrnele ude use preveč. Zavedaš se, da je bila sprememba prijetna, čeprav ti je obenem tudi jasno, da ti nikakor še ni prišla v kri, še manj v jutrišnje navado. Bo treba najbrž še nekaj časa in še nekaj takšnih, pod silo razmer nujnih voženj, da bodo že pozabljene železniške perspektive postale naša vsakdanjost...

D. Sedej

GENO KRŽIŠNIK:

»Peljem se z vlakom v Ljubljano, v bolnico, običajno pa se za vožnjo z vlakom ne odločam. Vsekakor bi morali prej pomisliti na težave z energijo in bolj skrbeti za ostali, javni promet.«

Stanovanjski bloki niso primerni za invalide od stanovalcev samih odvisno, da se uredi zicek. Takšen dostop, ki zamenjuje stopnišče, ni edini v Kranju: v voziček je samostojen in sicer povsem zdrav in poskočen fant.

Le za zdrave ni ovir

Le počasi prodira spoznanje, da se novogradnje ne grade le za zdrave ljudi, pa tudi za bolne, invalide, starejše — Večina od teh bi bila lahko bolj samostojna, če ne bi na vsakem koraku naleteli na arhitektonske ovire — na cesti, v stanovnjaju, v javnih objektih

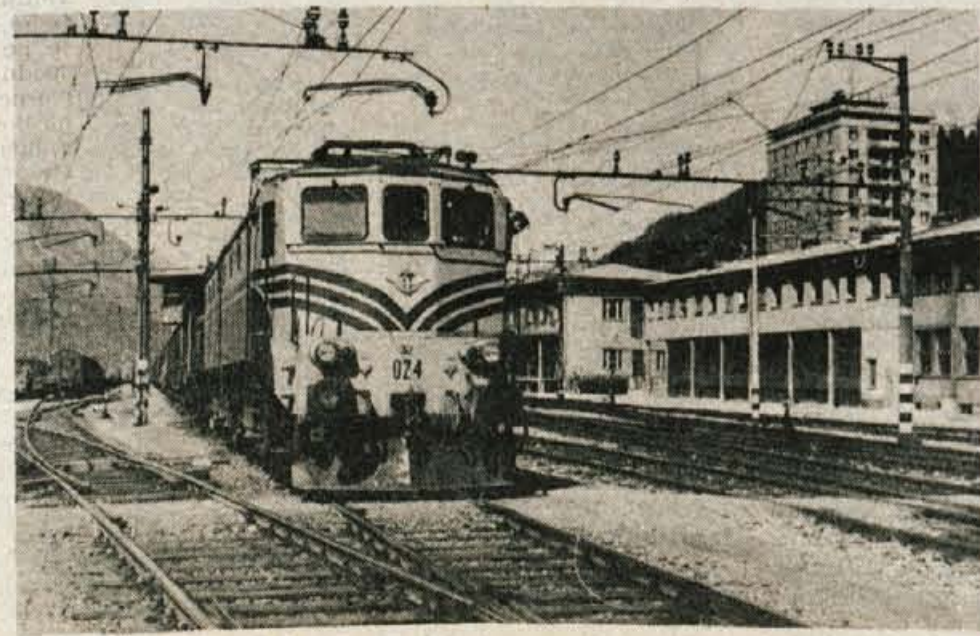
Kranj — Skupščina občine Kranj je v sredo sprejela akcijski program za razreševanje problematike invalidnih oseb v kranjski občini. V njem so zajeti ukrepi za uresničevanje varstva invalidnih oseb — od preprečevanja invalidnosti do usposabljanja invalidnih oseb in socialne varnosti kmetov invalidov. Program ne pozablja tudi na arhitektonske ovire. Včeraj si bil morda še zdrav, nisi imel nobenih težav, danes si lahko invalid in ne moreš brez pomoči drugih ne v lastno stanovanje, ne v samopostrežno trgovino, kaj šele gledališče itd.

»V Kranju si res že dolga leta prizadevamo, da bi se kaj premaknilo pri reševanju invalidske problematike prav glede teh ovir,« pravi Konrad Pavli, predsednik koordinacijskega odbora za vprašanja socialne varnosti invalidov pri skupnosti socialnega varstva Kranj. »Čeprav v Kranju tako kot v Ljubljani še nismo sprejeli tudi sanacijskega programa za odpravo arhitektonskih ovir pri družbenih objektih, pa so sedanje zadolžitve iz akcijskega programa vendarle korak naprej. Treba jih bo seveda tudi uresničevati, na papirju ne pomenijo nič.«

Če so morda lani, v mednarodnem letu invalidov v Ljubljani sprejeli in začeli uresničevati ta program, to še ne pomeni, da so v drugih občinah

zelo zadaj. Kranj res ni bil prvi, program se nima, vendar pa je sledj uspelo tako društvu kot tudi drugim, da so našli rešitve za posamezne primere. Bilo treba nujno poskrbeti za lide. »Res še vedno reševanje primera do primera, toda planinjski skupnosti in Dopolnično vedno naleteli na razumevanje, dar pa si prizadevamo, da vsem javne zgradbe že v predvideli tudi za invalide, če ne dogaja. Edini primer železniška postaja v Ljubljani so že pri nastajanju načrtov zvezo društev invalidov, da so dali in ocenili, kako bodo na in na vlake lahko prihajali invalidi.«

Kranj vsekakor sodi med tiste, ki so jih arhitekti gradili za zdrave ljudi, ne da bi pomislili na invalide, starejše občane. Vendar nanknadno še kaj urediti, kot je to na primer pri novi Ljubljanske banke na Cesta, vendar pa lahko invalidi na — najsi je zaposlen ali pa kot ka — vstopi le pri zadnjem. Robniki pločnikov so povsem dvignjeni in neprehodni invalidske vozičke, tudi za vozičke so največkrat preozki, valid na vozičku samostojno na pošto, v gledališče, v

Kaj kmalu bomo na novo odkrili tudi železnico in vožnjo z vlaki.

Zlata vredno delo na puščavskih gradbiščih

Grad in Ruthba, dve središči največjega obnega svetovnega gradbišča, Iraka, danes kruh tudi delavcem slovenskih gradbenih podjetij — O tem, kako grenka je lahko puščava, govori Stanko Babič, eden od 167 delavcev kranjskega Gradbinca

je slovenskim gradbenikom skopo odmerjenih naložb začela trda presti, se je kot malo pokazalo povpraševanja tržišča po naših gradbenih podjetjih. Najbolj razgibano gradbeno podjetje trenutno v Iraku, kamor se odpravljajo tudi ponudba jugoslovanskega Gradbinca. Ljubljanska organizacija Slovenija-gradbeništvo (SCT) je zbrala vse številna slovenska gradbeni podjetja, ki jih odlikuje veliko delo (med njimi Gradbeni inženjerski biro, Konstruktor, Gradbeni inženjerski biro, in drugi). Na vzhodu so jih sprejeli v Iraku. S 167 delavci, materijalno in lastnimi načrti v tej področju je tudi kranjski Gradbeni inženjerski biro, ki se mu te dni izteka prvo pogodbo in tujem trgu. Tudi dobro delo Gradbinca delavcev je poročstvo, da si pridobijo plačanega v iraških dinarjih, porabijo za hrano.

ga dobijo plačanega v iraških dinarjih, porabijo za hrano.

Stanko Babič, eden od Gradbinca delavcev, se te dni vrača na delovišče Srednjega vzhoda. Pobarali smo ga, kako tamkaj živi in dela in kaj ga je odvedlo od družine na tako oddaljeno gradbišče.

»Kot železokrivce sem doma zaslužil nekaj čez stari milijon,« pripoveduje. »Gradbeno delo je težko, zato zasluži tudi dobro vrednotenje, posebno v razmerah, kakršne vladajo na vzhodu, v puščavi. Ne le, da gremo desetkrat bolj kot doma (zadostiti moramo namreč rokom, strogim merilom iraških inženjerskih o kvaliteti, v puščavi pa razen dela ni drugega početi), tudi razmere so hujše. Delati smo začeli junija, ko je v puščavi vladala vročina do 50 stopinj in soncu ves dan ni bilo videti obzorja.

Vročina, sonce, prah, voda iz Tigrisa... vse to nas je, vajenih hladnejšega podnebja, ubijalo. Res smo za delo plačani skoraj v zlatu, vendar mislim, da je naše delo tudi tega vredno.

Ko so razmišljali, da bi razmerje osebnih dohodkov spremenili v prid dinarskemu za 10 odstotkov (torej 80 proti 20 odstotkov), so bili delavci nezadovoljni. Omejili so jim tudi nadure, ki so doslej precej zvišale dohodke, a žal tudi izčrpavale delavce. O tem Stanko Babič takole razmišlja:

»Najbolje bi bilo, da bi dohodki ostali kot so zdaj. Tudi če bi vso plačo prejel v dinarjih, se ne bi pritoževal, saj smo še vedno dobro plačani. Razočarani bi bili seveda tisti, ki so se za delo na vzhodu odločili zaradi edinega nagiba, deviz. Ker se mene tiče, želim le to, da bi naše delo resnično znali ceniti.

Čeprav je življenje v Iraku udobno (žive namreč v klimatiziranih barakah in uživajo evropsko hrano, ki jo pripravlja Mercator), se mnogi ne ogrejejo za daljše bivanje v Iraku. Stanko Babič pravi, da bo ostal, dokler ne bo »odslužil« polletne pogodbe. Pravi, da mu ničesar ne manjka. Dela v bližini Bagdada, drugo gradbišče pa je v bližini sirske meje s središčem v Ruthbi, mestecu s hotelom, črpalko in bazarjem. V primerjavi z delavci iz drugih držav, na primer Španci, ki delajo v Iraku za isto peseto kot v Španiji, ali Pakistanci, katerih šest dobi zaslužek enega našega delavca, našim resnično ničesar ne manjka.

»Pa vendar puščava ubija,« pravi naš sogovornik, ki je bil štiri mesece odtrgan od družine. »Kultura tamkajšnjih prebivalcev nam je tuja, jezika ne razumemo. Zgolj s športom in dva tedna stariimi časopisi se ne moremo razvedriti. Do odhoda domov tako preostane le delo in pogovor, ki razbremeni čustvene napetosti.«

D. Z. Žlebir

Franc Šmit

Franc Šmit z Bleda je vsem gorenjskim turističnim delavcem prav dobro znan: že desetletja prizadevno in neumorno dela za blejski in tako tudi za gorenjski turizem. Sleherni dan, dopoldne in popoldne ga je videti na sestankih in pri vsem tistem turističnem organizacijskem delu, ki je v turistični ponudbi nujno.

Franc Šmit nerad govori o sebi, izkazuje se z delom. Rodil se je v kmečki družini na Selu pri Bledu in med narodnoosvobodilno vojno leta 1943 odšel v partizane. Bil je borec I. bataljona Gorenjskega oddela in kasneje borec Prešernove brigade vse do osvoboditve. Po vojni se je vključil v izgradnjo domovine in sodeloval v mladinskih delovnih akcijah, tudi na progi Samac-Sarajevo, kjer je pokazal svoje sposobnosti in organizacijski smisel. Delal je kot referent za komunalne zadeve občine, bil tajnik občine Bled in bil tudi šestnajst let sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov. Sodeloval je in delal v občinski konferenci Zveze komunistov, v Socialistični zvezi, v Zvezi združenj borcev NOB. Številne pa so bile tudi funkcije v Turistični zvezi Jugoslavije in Turistični zvezi Slovenije ter seveda na Gorenjskem.

Že devetnajst let dela na Bledu, v Turističnem društvu in krajevni skupnosti Bled. Ni treba posebej poudarjati, da pozna ves Bled, vse želje in zahteve turistov, da pozna probleme in težave, saj na svojem delovnem mestu in tudi sicer kot aktivist spremlja blejski turistični utrip.

Franc Šmit, ki je nenehno v delovnem zagonu in ki nikoli ne more prejeti na dopust kot oktobra, si je upravičeno zaslužil družbeno priznanje, a jih odklanja. Pravi, da dela po svojih zmoglostih, da pa naj bi priznanja dobili pač tisti, ki so ustvarili nekaj posebnega, nekaj družbi izjemno koristnega. Za svoje delo meni, da je samoumevno, da je delo kot vsakršno drugo in da v tem pač ni ničesar posebnega.

A tisti, ki ga poznajo — in teh prav gotovo ni malo — njegovo delo znajo ceniti, spoštovali naj bi ga tudi tisti, ki se v določenih primerih in problemih z njegovim mnenjem ne strinjajo. Le malo je tistih turističnih delavcev — od natakarejev do direktorjev, če hočete — ki bi ob času kmečke ohceti na Bledu, ki jo organizira Turistično društvo Bled, tudi sami zavihali rokave in pomagali postavljati stojnice. Vse to je še najmanj, kar ob tej priložnosti opravlja Franc Šmit.

Franc Šmit v nenehnem gibanju in delovnem zanosu nikoli ne miruje. Hkrati opravlja vrsto nalog, od posredovalca za hotelske rezervacije do pogovorov s tiskarji, kjer naj bi natisnili nov turistični prospekt. Če za koga, potem bi vsaj za Turistično društvo Bled prav po Šmitovi zaslugi lahko rekli, da planov in načrtov nima le na papirju, ampak da se njegovo poslanstvo izkazuje v praksi.

Če komu, potem gre njemu in drugim starejšim turističnim delavcem Bleda zasluga, da je Bled danes takšen, kakršen je; urejen, privlačen, svetovno znan. Številna priznanja, ki jih dobiva Turistično društvo v gorenjskem, slovenskem in jugoslovanskem merilu pa so obenem tudi priznanja Šmitu in vsem tistim, ki jim je še kako mar za turistični Bled...

D. Sedej

SUŠILNICA SENA NA SEGRETI ZRAK

Ujetisončni žarki sušijo seno

Letošnjo jesen se vse suče okrog energije. Na vseh ravneh odločanja, v slehernem kolektivu in gospodinjstvu se pogovarjajo o usihajočih izviri energije. Beseda teče o premoči, elektriki, plinu, bencinu, nafti, o mazutu... Vsak prihranek litra, kilograma ali kilovatne ure je vreden posnemanja; naleti na podporo vseh, ki so za varčevanje in ustalitev naših gospodarskih tokov. V svetu kot tudi pri nas iščejo in iščemo nove vire energije. Na kmetijah skušajo živalske odpadke spreminjati v biološki »zeleni« plin, »ujeti« sončno toploto in jo uporabljati v različne namene. Tudi za sušenje sena, kot sta to že storila Lojze in Drago Zaplotnik iz Letenc in za kar se trudita tudi izdelovalec ventilatorjev Vitomir Gros iz Kranja in pospeševalna služba Gorenjske kmetijske zadruge.

Kolektor je dvojna streha

Že pred leti se je pri nas pojavilo nekaj predlogov o izkoriščanju sončne energije na kmetijah, toda vse rešitve so bile povezane s precejšnjimi sredstvi. Dobro pa vemo, da naša kmečka gospodarstva denarno še niso tako močna niti tako dovzetna za novosti, da bi prevzela finančno tveganje. Novejša in hkrati tudi cenejša možnost izrabe sončne energije za sušenje sena, kot kaže zaenkrat, se bo na Gorenjskem le uveljavila. Ena tovrstna sušilnica že stoji v Letencah, z desetimi novimi »porabniki sonca«, predvsem graditelji novih hlevov, pa se v Gorenjski kmetijski zadruzi že dogovarjajo.

Kako »ujeti« sončno toploto za sušenje krme? Kolektor, zbiralec sončne energije je dvojna streha, ki mora biti obrnjena proti jugu ali jugovzhodu. Namesto običajno opeko streho pokrijemo s prozornimi plastičnimi ploščami, v katerih so zaradi večje trdnosti in nosilnosti steklena vlakna. Plošče morajo prepuščati čimveč svetlobnih žarkov, ki jih potem vsrkajo črna prebarvana iverne plošče, nabite na spodnjo stran tramov. Vmesni prostor je zbirni kanal, po katerem potuje, se spotoma

segreje, nakar ga pri izhodu posesa ventilator in ga skozi rešetke potiska v seno. Sušilnica mora biti hermetično zaprta, da topla zrak ne uhaja. S tem je učinek znatno večji.

Prednosti in prihranki

Sušilnica na toplem zraku ima številne prednosti v primerjavi z napravo, ki izkorišča bolj hladen zrak. Precejšen, skoraj za četrtino, je prihranek pri električni energiji. »Sušilnica na sonce« porabi za sušenje stotih kilogramov sena 11,5 kilovatnih ur energije, medtem ko klasična naprava za enako količino 14,7 kilovatnih ur. Še večja je razlika, če primerjamo podatke o porabi energije, ki je potrebna, da senu odvzamemo sto kilogramov vode. Razlika je 13 kilovatnih ur. V Švici, kjer so na tem področju daleč pred vsemi, redno spremljajo porabo energije. Izračunali so, da jim sonce na povprečni kmetijski prihrani v enem letu toliko energije, kolikor bi jo dalo 3400 kilogramov kurilnega olja.

To pa ni edina prednost. V zbirnem kanalu se zrak pri lepem vremenu segreje za 10 do 14 stopinj in v slabem za dve do tri stopinje. Zopet primerjajmo s klasično sušilnico. Če sonce zraku, ki ga ventilator potiska v seno, segreje le za štiri stopinje, se trava suši kar enkrat hitreje. Takšen izkoristek prinaša druge ugodnosti. V sušilnico lahko vozimo za deset odstotkov bolj vlažno krmo; približno tako, kot je primerna za siliranje. Čas sušenja na travniku se skrajša, saj odpade eno obračanje. Prihranimo pri traktorskem gorivu in času. Zmanjša se tveganje ob naglih vremenskih spremembah. Za en dan je vreme še mogoče predvideti, v tolikem času pa je krma lahko v sušilnici. Še največ ob tem pridobi krma, čim manj časa leži na travniku, več beljakovin vsebuje. Te so zelo pomembne za mlečnost in prirejo mesa. Natančni Švicarji so izračunali, da se je mlečnost krav prav zaradi odlične krme iz sušilnic na segreti zrak povečala na 20 litrov dnevno. Pridelati kakovostno krmo na domačih tleh pa je ob sedanjih cenovnih nesorazmerjih in dragih močnih kr-

Prihranek pri električni energiji in traktorskem gorivu. Krajši čas sušenja na travniku in manjše tveganje ob slabem vremenu. Znatno boljša kakovost krme.

Lojze in Drago Zaplotnik sta sušilnico na segret zrak postavila na starem seniku, kar je povečalo stroške. Na sliki: svetli del strehe je kolektor, zbiralec sončne energije. — Foto: C. Z.

milih zelo gospodarno. Po doslej zbranih podatkih se stroški sušilne naprave splačajo v enem letu, vsako nadaljnje obratovanje prinaša prihranek.

Prve izkušnje

Da zapis ne bo izvenel le kot propaganda, prisluknimo Lojzetu in Dragu Zaplotniku iz Letenc, Klemenčevima — očetu in sinu, ki sta menda celo prva na Balkanu postavila »sušilnico na sonce«.

»Bil sem na predavanju, ki ga je pripravila zadruga, in takrat je nekdo s Kmetijskega inštituta Slovenije govoril o kmetijskih dosežkih v svetu. Razložil je tudi način delovanja sušilnice na toplem zraku. Dogovorili smo se, da bomo na treh kmetijah, pri nas, v Žabnici in v Zalogu pri Cerkljah, postavili poskusne naprave. No, od obljub je ostalo malo. Če s sinom ne bi sama vrtala naprej, naprava letos še ne bi sušila sena. Gros iz Kranja nama je napravil načrte. Ventilator sva morala uvoziti iz Avstrije, saj pri nas zaenkrat takšnih še ne izdelujejo. Sin Drago je na spodnjo stran dvojne strehe nabil iverne plošče in »zapažil« dva sušilna boksa s skupno prostornino 400 kubičnih metrov. Vse skupaj nas je stalo 20 starih milijonov. Pri nas smo naredili sušilnico na starem seniku, kar je povečalo stroške. Kdor bo na to mislil ob gradnji, bo privarčeval še dodatne dinarje. Kaj naj rečem po prvem letu obratovanja? Moral bi zapisovati številke na električnem števcu, porabo traktorskega goriva, čas sušenja v sušilnici in na travniku ter natančno analizirati sestavo krme, potem bi lahko rekli; toliko in toliko smo privarčevali. Vemo le, da nam je naprava omogočila hitro spravilo sena in da je kakovost krme odlična,« pravi gospodar Lojze, sin Drago pa dodaja, da so si sušilnico ogledali tudi kmetijski strokovnjaki in precejšnje število kmetov iz vse Slovenije. Klemenčeva dva sta prenekaterega za novost že navdušila.

Lojze Zaplotnik

C. Zaplotnik

Naši športniki

Miran Studen: Avtomobilizmu več podpore

Kranj — Avtomobilizem je pri nas v primerjavi z drugimi državami slabo razvit, toda kljub temu ne manjka navdušencev za ta šport. Eden izmed njih je 25-letni Miran Studen iz Stražišča pri Kranju, ki s stoencko tekmuje na rallyjih v razredu do 1150 kubičnih centimetrov, v prvi skupini — nacionalni razred. Za avtomobilski šport se je odločil pred tremi leti, ko se je po nagovarjanju prijatelja vpisal v dirkalno šolo Jim Russell v avstrijskem Zeltwegu. Ko je imel v rokah spričevalo in bil na preizkušnji med najboljšimi, so ga sprejeli v svoje vrste pri ljubljanskemu Donitu — Olimpiji. Toda tekmovalne načrte je Miranu prekrizala težka prometna nesreča, tako da se je prvič pojavil na dirkah šele lani. S stoencko se je dvakrat uvrstil na deveto mesto na rallyjih Saturnusa in Ine.

»Za letošnjo sezono sem se pripravil še bolj resno in zavzeto,« pravi Miran Studen. »S prijatelji smo uredili avto, s katerim sem si privozi prve dobre uvrstitve, nekajkrat pa sem moral tudi odstopiti. V slovenskem prvenstvu sem letos uvrščen na tretje mesto takoj za Vidicem in Sattlerjem. Na cestnohitrostni preizkušnji v Kragujevcu sem bil četrty ter na gorski dirki v Novem Sadu sedmi. Najraje se spominjam tretjega mesta s Kompasom

vega rallyja, kjer sva se s Sattlerjem vseskozi borila med sabo, na koncu pa sva bila povsem enaka.«

Tudi v avtomobilskem športu ne gre brez problemov. Težko je kupiti in si urediti primeren avto, saj je za to potrebno veliko denarja. Poleg tega so okvare in nesreče reden spremljevalec avtomobilskih dirk. Miranu so priskočile na pomoč delovne organizacije Radenska, Planika, Sava, Sinter in Lipa iz Kopra. Jože Rendulič iz Dupelj in Jože Boltez iz Kranja. Njegovi prijatelji Ivan Jordan, Jože Gajski, Slavko Kavčič, Jože Prešern in sovoznik Dušan Vidmar poskrbijo, da je avto pravočasno pripravljen za dirko.

»Brez njih si kakršnegakoli dirkanja ne bi mogel zamisliti. Pri nas je avto-moto šport pre malo popularen in tudi preslabo financiran. Škoda, ker gre za lep šport, poln varnosti in tveganja, kjer je lahko že majhna napaka usodna. Ne le za dobro uvrstitev na dirki, tudi za življenje tekmovalca. Prav zato bi veljalo temu športu nameniti več pozornosti in družbene podpore,« meni Miran Studen.

In načrti, želje?

»V prihodnji sezoni bi se v svojem razredu rad uvrstil med tri najboljše v Jugoslaviji. To lahko v ugodnih okoliščinah tudi dosežem.«

J. Kikel

Naši alpinci pridno vadijo

LJUBLJANA — Člani naše smučarske reprezentance v alpskem smučanju bodo neprekinjeno vadili do začetka sezone. Vsi člani naše prve selekcije, ki so pred dnevi slekli vojaške uniforme, so že opravili prvi snežni trening. V tem času so že na drugem. Jesenska vadba bo za naše fante pomembna za start v novo sezono, ki se prične prve dni decembra s kriterijem prvega snega v Val d'Iseru (Francija). Prav zato bodo ta čas dobro izkoristili in bodo ves čas na snegu. Treninji naših potekajo v avstrijskem Hintertuxu, saj je to edini ledenik v Evropi, ki ima dobre snežne pogoje za nemoteno delo. Takoj ko bo na nižje ležečih smučarskih zapadlo dovolj snega se bodo preselili saj je znano, da je vadba na višini več kot tristoš metrov izredno težka in naporna.

Načrtovan je tudi trening v Schladmingu, ki bi bil najbolj primeren za priprave, seveda če na domačih smučarskih ne bo snega, saj imajo naši severni sosede v načrtu, da bi proge letošnjega svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah prekrili z umetnim snegom. Upajo le, da bo temperatura toliko padla, da bodo snežni topovi učinkoviti. Za pripravljaln timer so se v Schladmingu zanimale tudi druge reprezentance, toda Avstrijci so odklonili vse, razen naših. Direktor naše alpske reprezentance Tone Vogrinc je poudaril, da bodo glede na dogovor s funkcijarji avstrijske smučarske zveze o sodelovanju alpskih reprezentanc Avstrije in Jugoslavije naši tekmovalci dobrodošli gostje na znanih progah v Schladmingu. Avstriji jih bodo za vse druge dobesedno povsem zaprli.

Sodelovanje z Avstrijci se že pozna, saj naši smučarji prve selekcije že trenirajo z najboljšimi avstrijskimi smučarji. Naši smučarji so skupaj s trenerjem Herbertom Juricem praktično s člani avstrijske reprezentance. Že dosednji treninji so pokazali da so se jugoslovanski smučarji že dobro vživeli v novo okolje. Avstrijski smučarji bodo trenirali tudi pri nas na novem olimpijskem smuku na Bjelašnici. Kot poročajo prireditelji zimskih olimpijskih iger v Sarajevu je prog za moški

smuk na Bjelašnici v bližini Sarajeva že dobila zeleno luč.

Po nekaj dnevnem počitku so se naši fantje spet vrnili v Hintertux, kjer bodo ostali teden dni. Sedaj se vse priprave odvijajo po načrtu. Člani naše A selekcije so že izpolnili celoten načrt po prihodu iz JLA. Tako zavzeto kot vsi trenira tudi Boris Strel, ki nima nobenih težav s poškodovano nogo.

Enako zavzeto kot fantje trenirajo tudi dekleta prve selekcije. Vendar je tu nekoliko težav, saj se je Andreja Leskovek na zadnjem treningu v Hintertuxu poškodovala. Zaradi poškodne že daljšega časa ne trenira Metka Jerman in tudi Nataša Blažič ima še nekaj težav s poškodbami in težko bo sestaviti tako reprezentanco ki nas je zadnji dve leti v mednarodni areni proslavila, saj je znano, da se je od reprezentance poslovila tudi Bojana Dornig.

D. Humer

Košarka Na startu zmaga Savčank

KRANJ — II. zvezna ženska košarkarska liga Sava: Jedinstvo 68:64 (41:37), dvorana na Planini, gledalcev 30, sodnika S. M. Beganovič (Zagreb).

Sava — Habjan 28, Kuzma 13, Ponikvar 4, Oblak 17, Zagar 9.

Jedinstvo (Ogulina) — Trbovič 8, Bešanović 22, Kurelac 12, Puškarić 10, Pavlica 12.

Savčanke so že na startu letošnjega prvenstva pokazale, da znajo igrati košarko, saj so bile ves čas srečanja boljše nasprotnice od gostij iz Ogulina. Čeprav so ostale brez Baligačeve in Merlakove je novi trener Iztok Klavara dobro pripravil to stražiško moštvo. V prihodnjem kolu Savčanke gostujejo v Mariboru.

-dh

Sedmi pokal Kranja v športni orientaciji Najboljši državni prvaki

STRAŽIŠČE — Trim klub Sava Stražišča je na pobočjih Jože in Smarjetne gore v nedeljo že sedmi organiziral orientacijsko tekmovalno za pokal Kranja. Udeležba je bila najprākakovana, saj je nastopilo sedem najst članskih in mladinskih ekip.

Med vsemi so bili tudi gostje iz Zagreba, ki so v tej disciplini državni prvaki in udeleženci mednarodnih orientacijskih tekmovanj. Člani Maksimirja iz Zagreba so na tem tekmovanju zmagali in pri tem pokazali veliko tehniko in kondicijsko pripravljenost. To so tudi vse odlike teh tekmovalcev, ki so s tem prikazali vse odlike športne orientacije. To v bilo hkrati tudi prvo njihovo gostovanje v Sloveniji. To naj bi dalo spodbudo tudi za nadaljnji razvoj športne orientacije v Sloveniji.

Rezultati — člani — 1. Maksimir II 17 minut, 2. Maksimir I 18, 3. Zvezda (Zbilje) 22, 4. LTH (Škofja Loka) 29, 5. VP 1098 Kranj 37; mladinci — 1. Taborniški odred Albina Druha (Kranj) 30, 2. Maksimir I in Gostinjska I (Kranj) oba 34, 4. Maksimir II 35, 5. Gimnazija II (Kranj) 52.

Kegljanje Zmaga Lausegarja

TRŽIČ — Osnovna organizacija športa TOZD orodjarna Peko je tudi organizirala tekmovalno v kegljanju. Med dvajsetimi nastopajočimi tekmovalci na avtomatskem kegljanju gostilne »Rihtar« v Zvirčah, je v disciplini sto kučajev Lojze Lausegar prvi. Vrstni red — 1. Lausegar 41, 2. J. Pavšek 40, 3. Puškarić 39, 4. K. Kralj 38, 5. Repinc 37, 6. L. Kodrič 7, 7. Spilar 35, 8. M. Bahun 35, 9. B. Kralj 35, 10. Kokalj 34.

Državno prvenstvo na Bledu

Kranj — Na Bledu se ob praznikih republike obeta zanimivo tekmovalno prvenstvo. V hotelu Golf bo namreč od 30. novembra ekipno prvenstvo v slavlje v prvi in drugi zvezni go igri. Organizator Go klub Kranj je za prijave vseh ekip za tekmovalno prvenstvo, ki se bo odvijalo v disciplini sto kučajev, prijavilo sedem ekip. Med njimi tudi ekipa iz Kranja. Tekmovalci bodo priprave ali pa bodo močno okrnjene. »Če že z igrone bomo presenetljivo bomo izkazali vsaj z dobro organizacijo. Mislim, da še ni vse zamujeno in da dosegljivim slabim pripravam lahko kažemo dobro igrone,« pravi predsednik kluba Kranj in igralec prve ekipe M. Furlan. Kapetan prvega kranjskega moštva Milan Zakotnik pa dodaja: »Predlani smo prvi zaigrali v prvenstvu. Z dobro igrone smo presenetljivo ekipe in pristali na četrtem mestu. smo bili odlično pripravljene in nam za točko ušlo drugo mesto. Rešeni smo osvojili četrto mesto, so imeli na tekmovalnja pet točk manj kot ekipa. Kako bo letos, si ne moremo napovedati.«

Kranjskemu go klubu pri organizaciji prvenstva denarno pomagajo slovenske organizacije Planika, Ikos, Domplan, kibernetika in Ljubljanska banka. Športni Golf je prireditelj brezplačno osredstveno dve dvorani za igranje.

Sporočili ste nam Triglav najboljši na Gorenjskem

Mazi zmagovalac — Kranjčan Mazi je zmagovalac letošnjega 13. delavskega prvenstva Slovenije v šahu. Zmagal je med 86 šahisti, med katerimi je bilo v prvi skupini 13 mojstrskih kandidatov, 12 prvokategorikov in 13 drugokategorikov. Slabši šahista so nastopili v drugi skupini. Udeležba je bila letos slabša kot prejšnjega leta, kar pa ni vplivalo na zanimivost dvobojev.

Rezultati — prva skupina: 1. Mazi (Iskra ERO Kranj) 7,5 točke, 2. Zorko (Zeleznica Jesenice) 7, 3. Ule (Julon Ljubljana); druga skupina: 1. Rupar (Jelovca Škofja Loka) 7,5, 2. Slana (Strojna Maribor) 7, 3. Rogale (ZRMK Ljubljana) 6,5, 5. Uzar (Peko Tržič) 6,5.

V ženski konkurenci so nastopile le tri šahistice. Zmagala je Bojana Gerič (Univerza Edvarda Kardelja Ljubljana pred Vilmo Lap (Titan Kamnik) in Majdo Mazi (Tekstilindus Kranj). — Janez Kikel

Šport ob prazniku Godešiča — Ob prazniku krajevne skupnosti Godešič je domači klub pripravil mladinsko prvenstvo v namiznem tenisu za posameznike. Nastopilo je deset igralcev, četrtič zapored je zmagal Pavle Krajnc. Drugi je bil Marjan Skoda, tretji Iztok Hostnik in četrti Igor Šubič. Domači nogometaši so se v prijateljski tekmi pomerili z enajsterico iz Rateč. Igralci Kondorja so tokrat zasluženo slavili z rezultatom 5:2. — Janez Starman

Neresnost mladincev — Nadaljuje se občinsko prvenstvo Škofje Loke v nogometu. Precej neresnosti je v mladinski ligi. Ekipa Poleta II ni odigrala že dveh tekem, medtem ko mladincev Kondorja ni bilo na eno srečanje. V šestem kolu so se streli izkazali. Rezultati članskih tekem: Polet II : Polet I 0:3 (b. b.), Reteče : Kondor 3:3, Reteče II : Gorenja vas 0:7, Alpina : Kondor 3:0 (b. b. — Janez Starman

Cooperjev test v Škofji Loki

ŠKOFJA LOKA — Sekcija za teke pri TVD PARTIZAN Škofja Loka vabi vse občane na preizkus vzdržljivosti v teku, ki bo v ČETRTEK, 28. 10. 1982 ob 16. uri na atletski stezi v Šolski ulici. Preizkus: tek na 12 minut je namenjen vsem rekreativcem in šolski mladini, ki se že pripravljata na zimsko sezono. Test je namenjen tudi vsem ostalim rekreativcem, ki se še niso vključili v kakršne koli rekreativne aktivnosti in ženskam. Prav tako je namenjen tekačem, ki sodelujejo v akciji NA TEKU SE DOBIMO. Akcija poteka v športni dvorani PODEN, če je slabo vreme, ob lepem vremenu pa vodniki popeljejo svoje varovanje na trening v naravo. Vsi, ki še niste začeli z pripravo na zimsko sezono, se lahko priključite skupini vsak ponedeljek in četrtek ob 16.30 ure dalje.

M. Kalamar

Šport ob koncu tedna

ODBOJKA — Odbojkarji Bleda so v tretjem kolu I. B zvezne lige gostovali v Borovu in gladko s 3:0 premagali domačine. Z novim parom točk so se Blejci povzpeli na tretje mesto na prevenstveni tabeli. Jutri se bodo blejski odbojkarji na domačem igrišču pomerili z ekipo Krajina Metal iz Bihača, ki so jo tik pred pričetkom prvenstva že premagali na turnirju v Novem mestu. Nasprotno pa odbojkarice Bleda nadaljujejo s slabimi igrami. Preteklo soboto so v tekmi proti Marčani iz Pule sicer osvojile prvi niz v letošnji sezoni, toda kljub temu bodo jutri le stežka nadaljevale tradicijo dobrih iger in zmag proti odbojkaricam iz Ljubnega ob Savinji. Mladi Beljci, ki so v zadnjih dveh tekmah presenetili z učinkovito igrone, gostijo jutri igralce iz Črnuč. Zelezar gostuje v Mokronogu, medtem ko bodo Gorjanke skušale v teški osnovni šoli priti do novih prvenstvenih točk proti Mežici.

Sporod jutrišnjih tekem: Bled (telovadnica osnovne šole) Bled (mladi) : Črnuče, (ob 16. uri) Bled : Krajina Metal (ob 18. uri); Lesce (telovadnica osnovne šole) — Gorje : Mežica (ob 18. uri). — Bojan Rauh

NOGOMET — V osmem kolu občinske nogometne lige Kranj je Sava zanesljivo premagala Korotan. Nogometaši Kokrice so proti ekipi Primskovega zabeležili prvo zmago na domačem igrišču. Enajsterica Podbrezjij je igrala neodločeno v Trbojah, medtem ko nogometašev Triglava B sploh ni bilo na tekmo v Naklo. O jesenskem prvaku bo odločala nedeljska tekma med Naklom in Savo. Izidi osmega kola: Sava : Korotan 3:0, Kokrica : Primskovo 3:1, Trboje : Podbrezje 2:2, Naklo : Triglav B 3:0 (b. b.). V vodstvu sta ekipi Save in Nakla z 12 točkami, pred Triglavom z desetimi in Podbrezjami z devetimi. V članski B ligi so na vseh tekmah visoko zmagali domačini. Brez poraza vodijo na lestvici nogometaši Senčurja. Izidi: Senčur : Grintavec 8:1, Zarica : Britof 7:1, Preddvor : Hrastje 8:1. V zaostali mladinski tekmi so nogometaši Nakla izgubili prvo točko na Primskovem (rezultat 2:2), toda kljub temu so osvojili naslov jesenskega prvaka z dvema točkama prednosti. Pionirji so zadnje jesensko kolo odigrali prejšnjo soboto. Po prvem delu tekmovalja vodijo mladi iz Britofa z devetimi točkami pred Kokrico s sedmimi, Savo s šestimi, Primskovim s petimi in Senčurjem s tremi. Zadnji so pionirji Nakla, ki so vseh pet tekem izgubili. Pari prihodnjega kola: Triglav — Kokrica, Primskovo — Trboje, Podbrezje — Korotan, Britof — Preddvor, Hrastje — Senčur, Grintavec — Visoko (vse tekme se pričnejo v soboto ob 14. uri), Naklo — Sava (nedelja ob 10. uri), Dane Jošt

PLANINSKI IZLET — Ob zaključku bogate planinske sezone prireja Planinsko društvo Kranj vsakoletni izlet v neznanu. Prijave in vplačila (200 dinarjev) sprejema društvo do 4. novembra oziroma do zasedbe vseh mest v avto-busu. Izlet bo v nedeljo, 7. novembra, udeleženci pa bodo krenili na pot ob 7. uri izpred hotela Creina v Kranju. Na izlet morate vsekakor vzeti primerno

Jamarske novice

● Osem članov jamarskega kluba Kamnik se je 16. in 17. oktobra mudilo na Krasu v okolici Sežane, kjer so snemali prve kadre filma o jamarstvu. Obiskali so Novokrajško jamo, jamo v Partu pri Ogradi, jami Kibuba in Malanca. Film snemajo na 8-milimetrski trak.

● Devet članov kranjskega društva za raziskovanje jam se je 24. oktobra udeležilo vaje iz improviziranega reševanja z osebno plezalno jamarsko opremo v plezalnem vrteu v Preddvoru. Vajo je vodil Zvone Korenčan.

● V Jamarske novice, ki so bile v Glasu objavljene 19. oktobra, se je vrnila napaka. Pižonovo brezno nima 709 metrov vertikale (največja na svetu meri 420 metrov), temveč 70 metrov. Akcije sta se poleg fantov udeležili tudi dve dekleti, članici kranjskega društva — Silvana Likar in Jana Sivec.

Martinovanje v »Dolenjskih Benetkah«

Izletniki se bomo zbrali v soboto, 13. novembra zjutraj pred hotelom Creina v Kranju, od koder nas bo ob 7.30 avtobus odpeljal proti Dolenjski. Naš prvi postanek bomo namenili ogledu Žužemberka. Pot bomo nadaljevali skozi Dolenjske toplice in Novo mesto v Pletenje. Moški si bomo ogledali slovit kartuzijo, udeležence pa se bodo na krajšem predavanju seznanile z njo. Vožnjo bomo nadaljevali do Kostanjevice (»Dolenjskih Benetk«), našega najmanjšega in obenem najstarejšega mesta. Tam bomo v znani gostilni ZOLNIR sedli k prazničnemu kosilu. Za prijetno razpoloženje bo poskrbel harmonikar. Popoldne se bomo sprehodili po stalni razstavi kiparjev Forma Vivi, v starem cistercijskem samostanu pa si bomo ogledali galerijo »Božidar Jakac«, in nekaj stalnih slikarskih zbirk. Zapeljali se bomo tudi v zidanico, kjer nam bodo postregli domačim prigrizkom in kapljico. Kupili boste lahko tudi vino po zmerni ceni, zato ne pozabite vzeti s seboj kakšne pletenke. V Kranj se bomo vrnili v večernih urah, vendar ne prepozno, da bi zamudili zadnji avtobus do kraja bivališča.

Cena izleta je 760 din, vanjo pa je vračunan avtobusni prevoz, praznično kosilo, prigrizek s pokušino vina v zidanici, ogledi in vstopnine ter vodstvo izleta.

Prijave sprejemajo v Kompasovih poslovalnicah v Kranju, na Bledu in na Jesenicah, priložiti pa je treba tudi kupon, ki ga objavljamo. ŠTEVILO UDELEŽENCEV JE OMEJENO, ZATO VAM PRIPOROČAMO, DA S PRIJAVO POHITITE!

Kot je v navadi, s seboj brezplačno povabimo tudi nekaj naročnikov. Objavili jih bomo v petki številki Glasa.

»MARTINOVANJE V DOLENJSKIH BENETKAH

Ime in priimek _____

KUPON

(obvezno ga predložiti vsak udeležene ob prijavi)

TELEVIZIJSKI SPORED

kovinotehna ŽELEZNA JESENICE

SOBOTA, 30. 10.

8.05 Poročila - 8.10 Lolek in Bolek, poljska risana serija - 8.20 ZBIS - L. Subodčan: Piko Dinozaver - 8.35 Prvi cvetovi, otroška serija TV Skopje - 9.05 Samo Katka, poljska otroška nadaljevanja - 9.35 Pustolovščina, otroška serija TV Beograd - 10.05 Povezave, poljudnoznanstvena serija - 10.55 Pozdravljen, Makedonija - 11.10 Včeraj... za jutri: Vsi za enega, dok. serija - 11.40 Poročila (do 11.45) - 13.55 Osijek: Nogomet Osijek: Željezničar - 15.45 Poročila - 15.50 TV koledar - 16.00 Iz sporeda TV... - 16.30 Mali koncert - 16.55 Košarka Budućnost: Zadar - 18.30 Srčno vaši - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Fedra, ameriški film - 21.45 TV dnevnik - 22.00 Nočni žep - 23.15 Poročila

NEDELJA, 31. 10.

8.25 Poročila - 8.30 Živ žav, otroška matineja - 9.25 Človekova glasba: Obdobje velikih skladateljev - 10.20 W. Attaway: Skag, ameriška nadaljevanja - 11.10 TV kažipot - 11.30 Od vsakega jutra raste dan: Sentvid pri Stični - 12.00 Ljudje in zemlja - 13.00 Poročila (do 13.05) - 14.50 Priluhnimu tišini, oddaja TV Koper za slušno prizadete - 15.25 Nastanek in razvoj vojne letalstva: Reaktivna letala, dokumentarna serija TV Novi Sad - 15.55 Poročila - 16.00 Trenutek, romunski film - 18.10 Športna poročila - 18.25 Opera narave: Iran - kakšna je tvoja usoda? 2. del, dokumentarna serija - 18.55 Ne prezrite - 19.10 Risanka - 19.23 TV in radio noč - 19.25 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 B. Šprajc: Ante ali prispevki za življenjepis A. Jereba, 1958 do 1972, 2. del TV filma - 21.10 Športni pregled - 21.40 Človek brez meja: Memento mori, dokumentarna serija - 22.20 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

16.45 Test - 17.00 Od igre do igre, lutkovna predstava na festivalu v Bugojnu - 17.50 Kapelski kresovi, TV nadaljevanja - 19.00 Narodna glasba: Pojo Gorenjci iz Naklega - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Mladi za mlade, glasbena oddaja - 20.30 Poezija: »A tvoja tema lepota ostaja zunaj pesmi...« - 20.55 Poročila - 21.00 Človek in čas, dokumentarna serija - 21.30 Športna sobota - 21.50 Dediščina za prihodnost: Strah pred praznino, japonska dokumentarna serija

TV Zagreb I. program:

9.00 TV v šoli: TV koledar, Pogozdovanje in zaštita gozda, Arhitektura v kamnu in lesu, Poročila, Romantika proti klasicizmu (do 10.35) - 12.55 Zabavni koledar - 13.55

PONEDELJEK, 1. 11.

16.10 Kmetijska oddaja TV Zagreb - 17.10 Poročila - 17.15 Povezave, angleška poljudnoznanstvena serija - 18.05 Kruh skozi stoletja: Kruha in iger - 18.35 V. Novak: Balade, oddaja češkoslovaške TV - 19.05 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Prežihov Voranc: Svetleči Gasper, TV priredba monodrame - 20.40 Kulturne diagonale - 21.10 H. Berlioz: Romeo in Julija, izvaja Simfonični orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Sarna Hubada - 22.00 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 Test - 17.25 TV dnevnik - 17.45 Šola za junake: Pesem s srečnim koncem - 18.00 »Cepelepetilica«, otroška zabavno glasbena oddaja - 18.15 Živeti v družini: Ljubosumnost - 18.45 M. Kozina: Padim (samo za Lj 2) - 19.00 Telesport - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Po poteh spoznanj - 20.45 Zagreška panorama - 21.05 Glasba iz ateljeja: Dober tek, Gioacchino - ponovitev zabavno glasbene oddaje

TV Zagreb I. program:

8.35 TV v šoli: TV koledar, Kulturna pisanja in govora, Slovaščina, Odmor, Pravljičar, Poročila, Secesija na Hrvaškem - 10.35 Namesto odmora, Risanka, Zemljepis, Mali program, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute - 16.40 Videostrani - 16.50 TV v šoli: Ne pozabi, Slovensčina - 17.40 Poročila - 17.45 Šola za junake - 18.00 »Cepelepetilica« - 18.15 TV koledar - 18.25 Kronika občine Karlovac - 18.45 Kontra ritem - 19.30 TV dnevnik - 20.00 I. Horozović: Seremet, TV drama - 21.20 Zunanjepolitična oddaja - 21.50 TV dnevnik

TOREK, 2. 11.

8.35 TV v šoli: TV koledar, Brata Lola in Jurica Ribar, Medjimurje, Odmor, Dnevnik 10, Poročila, Slavonija v NOB - 10.35 TV v šoli: Namesto odmora, Risanka, Književnost in jezik, Mali program, Glasbena vzgoja, Zadnje minute - 15.55 Šolska TV: Kondicijska vadba, Življenje na skalni obali, V mlinu - 17.10 Poročila - 17.15

Lolek in Bolek, poljska risana serija - 17.25 Ljudski plesi in pesmi iz Istre, 2. oddaja - 17.55 Pisani svet: Ne me farbat! - 18.25 Podravski obzornik - 18.40 Obramba in samozastita - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Aktualnosti: Prezrte priloznosti - 20.45 A. Döblin: Berlin - Alexanderplatz, zahodnonemška nadaljevanja - 21.45 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 Test - 17.25 TV dnevnik - 17.45 Pustolovščina, otroška serija - 18.15 Književnost - 18.45 Amaterji: Vis »Rock-masa« - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Folk parada - 20.45 Spomeniki revolucije: Živan Martić - 21.35 Zagreška panorama

TV Zagreb I. program:

16.15 Videostrani - 16.25 TV v šoli: Brata Lola in Jurica Ribar, Muzej hrvaških arheoloških spomenikov - 17.40 Poročila - 17.45 Pustolovščina - 18.15 TV koledar - 18.25 TV koledar - 18.25 Kronika občine Osijek - 18.45 Amaterji: Vis »Rock-masa« - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Teme in dileme, notranjepolitična oddaja - 20.50 Berlin - Alexanderplatz, zah. nemška nadaljevanja - 21.50 TV dnevnik

SREDA, 3. 11.

8.35 TV v šoli: TV koledar, Pogozdovanje in zaštita gozdov, Bavarska, Odmor, Sebastijanova babica, Poročila, Klub mladih tehnikov - 10.35 TV v šoli: Namesto odmora, Risanka, Predšolska vzgoja, Mali program, Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute - (do 12.05) - 17.05 Poročila - 17.10 Ciciban, dober dan: Pekarna - 17.25 Samo Katka, poljska otroška serija - 17.55 Jedrska elektrana: izobraževalni film - 18.25 Gorenjski obzornik - 18.40 Glasba narodov: Filipini, oddaja TV Beograd - 19.05 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Film tedna: Deček Whitey, belgijski film - 21.45 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov - 21.50 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 Test - 17.25 TV dnevnik - 17.45 Radost Evrope - nacionalni program - 18.15 Aktualnosti - 18.45 Zeleni kabaret - 19.30 TV

kovinotehna TEHNIKA MENGEŠ

dnevnik - 20.00 Športna središča - 21.45 TV dnevnik

TV Zagreb I. program:

17.30 Videostrani - 17.40 Poročila - 17.45 Radost Evrope - 18.15 TV koledar - 18.25 Kronika občine Gospić - 18.45 Družbene teme, oddaja TV Titograd - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna središča - 21.45 TV dnevnik

ČETRTEK, 4. 11.

8.35 TV v šoli: TV koledar, Odprava izpred hišnih vrat, Jedrska revolucija, Odmor, Dober tek, Poročila, Človekovo telo - 10.35 TV v šoli: Namesto odmora, Risanka, Združeni narodi, Kako naj... - Risanka, Kolarič-Paniću, Zadnje minute - 15.50 Šolska TV: Kondicijska vadba, Življenje na skalni obali, V mlinu - 17.05 Poročila - 17.10 Mladi virtuozji: Pozavna - 17.25 Zapisi za mlade: Albin Weingerl - 18.00 Mozaik kratkega filma: Okoli Texela, nizozemski športni film - 18.25 Zasavski obzornik - 18.40 Mladi za mlade: Gremo na pohod - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Studio 2 - 21.10 Komur se posreči ogreti in oživetvi samota, ta je osvojil svet, dokumentarna oddaja - 21.40 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 Test - 17.25 TV dnevnik - 17.45 Trnjeva trdnjava, otroška serija - 18.15 Znanost - 18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Veliki intervju: Brian MacMahon - 20.45 Smrt prihaja po telefonu, romunski film

TV Zagreb I. program:

16.40 Videostrani - 16.50 TV v šoli: Odprava izpred hišnih vrat, Jedrska revolucija - 17.40 Poročila - 17.45 Trnjeva trdnjava - 18.15 TV koledar - 18.25 Kronika občine Split - 18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Monitor, politični magazin - 21.05 Nasmehnite se, prosim - kviz - 21.50 TV dnevnik

kovinotehna ŽELEZNA JESENICE

PETEK, 5. 11.

8.55 TV v šoli: TV koledar, Nemščina, Odmor, Sebastijanova babica, Poročila, TV gledališče - R. Marinković: Kiklop - 10.35 TV v šoli: Namesto odmora, Risanka, Svet okoli nas, Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute (do 12.05) - 17.20 Poročila - 17.25 Prvi cvetovi, otroška serija TV Skopje - 17.55 Čez tri

gore: Oktet slepih Leon Braille - 18.25 Obzornik - 18.40 Bistre vode: Neretva - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Fantje - Hill streeta, ameriška nadaljevanja - 20.55 Zrno do zrna - 21.15 Nočni kin Sojenje strahu, ameriški film - 22.50 Poročila

kovinotehna OPREMA MENGEŠ

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 Test - 17.25 TV dnevnik - 17.45 Pivčica, otroška oddaja - 18.15 Namesto Top lista - 18.45 Gledalec - uradni, zabavno glasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Mesec knjige, dokumentarna oddaja - 20.45 Zagreška panorama - 21.00 Glasbeni trenutki - 21.10 Nočni kin Spirala, poljski film

TV Zagreb I. program:

16.30 Videostrani - 16.40 TV v šoli: TV Gledališče R. Marinković: Kiklop, Nemščina - 17.40 Poročila - 17.45 Plavica - 18.15 TV koledar - 18.25 Kronika občine Reka - 18.45 Beseda mladih, oddaja TV Sarajevo - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Jean Christophe, francoska nadaljevanja - 21.00 Palen, kulturni mozaik - 22.30 TV dnevnik

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš nekdanji sodelavec

VILIBALD KRIVEC

upokojenec

V spominu ga bomo ohranili kot dolgoletnega in priljubljenega sodelavca

Delovna organizacija ISKRA ELEKTRIČNA ORODJA KRANJ SAMOUPRAVNI ORGANI DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

Kranj, 27. oktobra 1982

NOVO V KINU

Ze izvrsten obisk premiere domačega filma Maratonci tečejo častni krog konec prejšnjega tedna v kinu Center dokazuje, da je dober glas o njem prišel v Kranj prej kot film. Gre za komedijo, ki jo je zrežiral Slobodan Prisan, tudi avtor filma Kdo neki tam poje, v glavnih vlogah pa nastopajo priznani nosilci humorističnih likov: Danilo Stojković, Bogdan Diklić, Pavle Vuisić, Mija Aleksić, Mića Tomić in drugi. Zgodba se odvija med obema vojnima. V družini Topalović, ki jo sestavlja pet generacij moških - najmlajši ima 25, najstarejši 120 let - sproži silovit spor zadnji potomec, ki mu ni mar za pogrebniško obrt, čeprav jo družina prenaša iz kolena v koleno. Da bi bila stvar še bolj zapletena, pridejo Topalovići navzkriž s Pitoni. V obračunu ne izbirajo sredstev. To je ameriški gangsterizem na balkanski način.

Britanski film Flash Gordon je nova enačica enega od najpopularnejših stripov na svetu. Po scenografiji in kostumih sodi med najbolj razkošne spektakle, zelo napeta pa je tudi njegova znanstvenofantastična zgodba. Glavni lik je junak ragbija Flash Gordon, ki ga ugrabi čudaški znanstvenik dr. Zarkov in ga odpelje v vesolje, da bi skupaj rešila zemljo pred neusmiljenim Mingom.

KINO

KRANJ CENTER

29. oktobra jugosl. barv. komedija MARATONCI TEČEJO ČASTNI KROG ob 16., 18. in 20. uri
30. oktobra jugosl. barv. komedija MARATONCI TEČEJO ČASTNI KROG ob 16., 18. in 20. uri, premiera angl. barv. erot. komedije SEKS Z ZVEZDAMI ob 22. uri
31. oktobra amer. barv. risani film TOM IN JERRY - OSKARJEVCA ob 10. uri, jugosl. barv. film MARATONCI TEČEJO ČASTNI KROG ob 15., 17. in 19. uri, premiera angl. barv. pust. filma FLASH GORDON ob 21. uri
1. in 2. novembra angl. barv. erot. film SEKS Z ZVEZDAMI ob 16., 18. in 20. uri
4. novembra angl. barv. film FLASH GORDON ob 16. uri, amer. shljivka PSYCHO ob 18. in 20. uri

KRANJ STORŽIČ

29. oktobra nem. barv. shljivka HOTEL DRAKULA ob 16., 18. in 20. uri
30. oktobra amer. barv. erot. komedija NEDELJSKI ZAPELJIVEC ob 16., 18. in 20. uri
31. oktobra amer. barv. film EDEN PROTI VSEM ob 14. in 18. uri, amer. barv. erot. komedija NEDELJSKI ZAPELJIVEC ob 16. uri, premiera amer. barv. filma JEZDECI NA DOLGE PROGE ob 20. uri
1. in 2. novembra amer. barv. film JEZDECI NA DOLGE PROGE ob 16., 18. in 20. uri
3. novembra angl. barv. film SKRIV. NOSTNO NASLEDSTVO ob 16., 18. in 20. uri
4. novembra nem. barv. erot. film LAŽNE HČERKE LAŽNEGA ZDRAVNIKA ob 16., 18. in 20. uri

TRŽIČ

30. oktobra amer. barv. risani film TOM IN JERRY - OSKARJEVCA ob 16. uri, angl. barv. film FLASH GORDON ob 18. in 20. uri, premiera amer. barv. filma JEZDECI NA DOLGE PROGE ob 22. uri
31. oktobra amer. barv. akcijski film BEG S PADALOM ob 15. uri, nem. barv. erot. komedija LAŽNE HČERKE LAŽNEGA ZDRAVNIKA ob 17. in 19. uri, premiera amer. barv. krim. filma PRAVICA ZA VSE ob 21. uri
1. novembra premiera amer. barv. filma MEJA NA RIO GRANDE ob 17. in 19. uri
2. novembra amer. barv. film MEJA NA RIO GRANDE ob 17. uri, amer. barv. film PRAVICA ZA VSE ob 19. uri
3. novembra amer. barv. erot. film NEDELJSKI ZAPELJIVEC ob 17. in 19. uri
4. novembra angl. barv. film SEKS Z ZVEZDAMI ob 17. in 19. uri

KAMNIK DOM

30. oktobra amer. barv. film EDEN PROTI VSEM ob 16. uri, nem. barv. film LAŽNE HČERKE LAŽNEGA ZDRAVNIKA ob 18. in 20. uri, premiera amer. barv. filma PRAVICA ZA VSE ob 22. uri

31. oktobra amer. barv. film DIAMANTNI REZ ob 15. uri, amer. barv. glas. film RUDARJEVA HČI ob 17. in 19. uri
1. in 2. novembra premiera angl. barv. filma FLASH GORDON ob 18. in 20. uri
3. novembra amer. shljivka FILMSKO GLEDALIŠČE: PSYCHO ob 18. uri
4. novembra amer. barv. film JEZDECI NA DOLGE PROGE ob 18. in 20. uri

DUPLICA

30. oktobra nem. barv. film HOTEL DRAKULA ob 20. uri
31. oktobra amer. barv. akcijski drama MEJA NA RIO GRANDE ob 15. in 17. uri, amer. barv. krim. film NAPAD NA POLICIJSKO POSTAJO 13 ob 19. uri
3. novembra angl. barv. film FLASH GORDON ob 20. uri
4. novembra angl. barv. film SKRIV. NOSTNO NASLEDSTVO ob 20. uri

KOMENDA

29. oktobra angl. barv. film SEKS Z ZVEZDAMI ob 19. uri
30. oktobra amer. barv. film MEJA NA RIO GRANDE ob 19. uri

RADOVLJICA

29. oktobra amer. barv. film RAJ ZA KAMIONARJE ob 20. uri
30. oktobra amer. barv. film RAJ ZA KAMIONARJE ob 18. uri, nem. barv. film POČITNIKI NA IBICI ob 20. uri
31. oktobra nem. barv. film POČITNIKI NA IBICI ob 18. uri, amer. barv. film RAJ ZA KAMIONARJE ob 20. uri
1. novembra amer. barv. film VENERIN VRT ob 18. uri, franc. barv. film NISMO ANGELI ONE PA TUDI NE ob 20. uri
2. novembra amer. barv. film VENERIN VRT ob 20. uri
3. novembra franc. barv. film NISMO ANGELI ONE PA TUDI NE ob 20. uri
4. novembra jap. barv. film KAGEMUSHA - SENCA BOJEVNIKA ob 20. uri

BLED

29. oktobra amer. barv. film ULICE NASILJA ob 20. uri
30. oktobra amer. barv. film MESEC ob 18. in 20. uri
31. oktobra amer. barv. film ULICE NASILJA ob 18. uri, amer. barv. film USODNA SFINGA ob 20. uri
1. novembra amer. barv. film RAJ ZA KAMIONARJE ob 18. uri, jap. barv. film KAGEMUSHA - SENCA BOJEVNIKA ob 20. uri
2. novembra jap. barv. film KAGEMUSHA - SENCA BOJEVNIKA ob 20. uri
3. novembra amer. barv. film VENERIN VRT ob 20. uri
4. novembra franc. barv. film NISMO ANGELI ONE PA TUDI NE ob 20. uri

BOHINJ BOH. BISTRICA

29. oktobra amer. barv. film USODNA SFINGA ob 20. uri
30. oktobra amer. barv. film ULICE NASILJA ob 20. uri

31. oktobra jap. barv. film KAGEMUSHA - SENCA BOJEVNIKA ob 18. in 20. uri
1. novembra amer. barv. film MESEC ob 18. in 20. uri
2. novembra nem. barv. film POČITNIKI NA IBICI ob 20. uri

SKOFJA LOKA SORA

29. oktobra dan. barv. film MORNARJI POSTELJI ob 18. in 20. uri
30. in 31. oktobra amer. akcijski film GLADIJA ob 18. in 20. uri
2. in 3. novembra amer. barv. film INVAZIJA TRETJIH RITLI ob 18. in 20. uri
4. novembra amer. drama RAZJARENJI BIK ob 20. uri

ŽELEZNIKI OBZORJE

29. oktobra amer. barv. film GLORJA ob 20. uri
30. oktobra ital. erot. film MAZOH ob 20. uri
31. oktobra dan. barv. film MORNARJI POSTELJI ob 18. in 20. uri
3. novembra hongk. barv. film ZMEDA V BATTLE CREEKU ob 20. uri

POLJANE

29. oktobra ital. barv. film MAZOH ob 20. uri
31. oktobra hongk. barv. film ZMEDA V BATTLE CREEKU ob 18.30
2. novembra amer. risani film ZAJČES DOLGOUŠEKE ob 18. uri, amer. drama RAZJARENJI BIK ob 20. uri

JESENICE RADIO

29. oktobra franc. barv. film KRALJ ZAPELJIVEC ob 17. in 19. uri
30. in 31. oktobra hongk. barv. film MISTER BOO ob 17. in 19. uri
1. in 2. novembra hongk. barv. film ZMAJ PROTI TIHOTAPCEM MAMIL ob 17. in 19. uri
3. novembra amer. komedija BOJEVNIKI PODZEMLJA ob 17. in 19. uri

JESENICE PLAVŽ

29. oktobra domači barv. film UČNA LETA IZUMITELJA POLŽA ob 18. in 20. uri
30. in 31. oktobra hongk. barv. film ZMAJ PROTI TIHOTAPCEM MAMIL ob 18. in 20. uri
1. in 2. novembra hongk. barv. film MISTER BOO ob 18. in 20. uri
4. novembra amer. barv. film BOJEVNIKI PODZEMLJA ob 18. in 20. uri

KRANJSKA GORA

30. oktobra nem. barv. film RESNIČNE ZGODBE - 4. del ob 20. uri
3. novembra hongk. barv. film ZMAJ PROTI TIHOTAPCEM MAMIL ob 20. uri

DOVJE

30. oktobra hongk. barv. film BRUCE LEE - SUPERZVEZDA ob 19.30
31. oktobra nem. barv. film RESNIČNE ZGODBE 7. del ob 19.30

KAM?

smučarski bal

Kompas, ki je generalni pokrovitelj jugoslovanske alpske moške smučarske reprezentance za olimpijske igre v Sarajevu, prireja v petek, 12. novembra v restavraciji hotela LEV »Veseli skok v smučarsko sezono 82-83« pravi smučarski ples. Seveda so vabljeni tudi tisti, ki ne smučajo. Ples se bo začel ob 20. uri, vstopnina pa je 750 din. Za ta denar bodo udeleženci dobili ne le večerjo, temveč tudi lep in zanimiv spored. Za večerjo bosta na voljo dva menija. Prvi: telečja ragu juha, nadevana palačinka v smetanovi omaki, pečen puran, debrecinska pečenka, dušeno zelje, mlinci in šomlojski žličniki in drugi: gobova juha po kmečko, slani sirovi štruklji, obloženo svinjsko stegno z rožmarinom, goveji medaljon, radič s fižolom in sadna kupa, po polnoči pa še bograč za vse. Po večerji bo predstavljena jugoslovanska alpska smučarska reprezentanca, sodelovala pa bosta tudi TOF in RIFLE. Ob polnoči bo bogat srečolov, nato pa ples tja do dveh ali še dlje. Nastopal bo ansambel 12. nadstropje s pevko Romano. Pri izvedbi programa »bala« sodelujejo Elan, Alpina, Rašica, Inex Adria Aviopromet in seveda Kompas in hotel Lev. Predprodaja kart in rezervacije: recepcija hotela Lev

Z VESELIM VLAKOM NA MARTINOVANJE

TTG prireja dvodnevni izlet z vlakom na martinovanje v Prekmurje. Odhod bo v soboto, 20. novembra ob 9.10 z ljubljanske železniške postaje. Na vlaku bodo postregli s prigrizkom in po prihodu v Mursko Soboto se bodo udeleženci z avtobusi odpeljali do Moravskih toplic, kjer se bodo namestili v novem hotelu Termal. Ob prihodu bo dobrodošlica z aperitivom. Po prostem popoldnevu, ki ga bodo izletniki izkoristili za kopanje, sprehode ali počitek, bo zvečer martinova večerja s plesom. Naslednji dan bo po zajtrku izlet po Prekmurju. Predviden je obisk Martijanec, Bogojine, Filovcev (lončarjev — možnost nakupa) in Sela. Po pravem prekmurškem kosilu v hotelu Termal bo še čas za kopanje in nato vožnja z avtobusi v Mursko Soboto in povratek z vlakom v Ljubljano. Cena izleta je 1.890 din na osebo, prijavite pa se lahko v poslovalnici TTG v Ljubljani na Titovi 40.

V PETROLOVI RESTAVRACIJI NA DETELJICI PRI TRŽIČU

vam bodo v okviru »kostanjevega tedna« ponudili: purana s kostanjevim pirejem, nadevana piščanca s pirejem, kostanjevo torto, kostanjev desert, kostanjevo rolado in kostanjevo rezino. Omenjene dobrote po zelo zmernih cenah bodo pripravljali še jutri, v nedeljo in ponedeljek.

PETROLOVI GOSTINSKI OBRATI VABIJO OD 27. 10. do 1. 11. NA KOSTANJEV TEDEN

Priporočajo se: ● Restavracija TRŽIČ na »Deteljici« ● Restavracija Tepanje ● Motel Čatež ● Motel Podlehnik

VOJTEK

DETTEL

LAHKA IN UDOBNA OTROŠKA OBUTEV

jesen '82

VOJTEK

V SORTIMENTU OD 27-34

DETTEL

V SORTIMENTU OD 22-30

Pikapolonica za »dinarčke spravljat«

Lepa je gesta Ljubljanske banke — temeljne banke Gorenjske, da se vsako leto ob 31. oktobru, svetovnem dnevu varčevanja, spomni dojenčkov, ki so bili rojeni pred letom dni prav na ta dan. Deset in več let jih že obiskujejo in vsakokrat malčki dobre hranilno knjižico z začetno vlogo — tokrat je to 300 dinarjev — čisto novo rdečo pikapolonico z velikimi črnimi pikami in šopek. Letos je bil ta res bolj skromen kajti stabilizacija je neusmiljena tudi za banke. A bil je.

Kar osem malčkov — oktobrčkov — je tokrat na Gorenjskem. Vsi so bili veseli, zdravi in kar po vrsti vsi pravi korenjaki.

Prvo smo obiskali Mojca Čater v Kropi. Sestrica Jana se je z malo Mojco pravkar namučila skozi vrata dnevnice. Težka je, Cela baba. Pa je bila rojena s sedmimi meseci in je tehtala le bora 2,2 kilograma. Rada je. Zdaj, zdaj bo shodila. Sicer pa v hojci obrede vse. »Živa je kot nit,« pravi mamica in res komaj ustavi hojco, da jo nahrani. Nak, ne uženeš je zlepa. Le tako naprej, Mojca!

Tina Kemperle iz Bohinjske Bistrice nas je pričakala v stajci. Pravkar je veselo trgala Zabavnik. Tudi Tina je bila prežgodaj rojena. Z osmimi meseci. A je vse kaj hitro »notri prinesla«. Živahen deklič. Le vozila bi se rada. Na kolesu, če ne pa vsaj na kuhinjski pručici. Govoriti še ne zna, žvižgati pa! Najljubša igrača pa je očitov vžigalnik. Tako lučko naredi, da jo lahko upihneš, ne pa tistale vašo na fotoaparatu, ki se samo pokaže, pa je več ni, govore njeni modri očki.

Irenca Štampelj z Lipc pri Blejski Dobravi je bila v sredo popoldne v očitovem varstvu. Najbolj zanimivo se ji zdi na tleh. Tu vsaj ne moreš nikamor pasti in telefon na kolesih tako prima teče za tabo. Pa shodila bo tud zdaj,

zdaj. Da le oči malo s palcem pomaga, pa že kar dobro gre.

Mircev Klemen z Viktorja Kežarja ulice na Jesenicah se je že odpravljal spat, a je bil takoj pripravljen »pozirat« s pikapolonico. Pravi veseljak je. Že cel teden sam hodi. Kako je to imenitno! Kje so tisti časi, ko je še stajica pela, pa divan z blazinami. Zdaj je vse stanovanje njegovo. In tale pikapolonica, ki ste jo prinesli, pogledjmo, če je dovolj trdna. Če se zdajle, ko jo bom vrgel z omare na tla, ne bo razbila, bo še zdržala. Ko bo polna očkovih dinarčkov, bo prijetno zvončkjala.

Valjavčev Luka iz Hudega ned Kovorjem pri Trziču je bil ta dan v očitovem varstvu pa v varstvu številnih stricov in tet. Mamica ja namreč šla v Kranj po brata. Malo je manjkalo, pa bi imela na isti dan rojstni dan! Je pa korenjak. Sam že hodi in osem zobkov ima. To pa ni kar tako! Ampak tale pikapolonica je pa imenitna. In pri toliko stricih bo zagotovo kmalu polna!

Mateja Malijeve z Golnika je že spala, ko smo jo obiskali. A ima rahel spanec. Mimogrede je bila pokonci in nasmeh je bil tudi tu. Tudi Mateja je bila cel mesec prežgodaj rojena, 2,85 kilograma je tehtala, danes ima pa kar 12 kilogramov. Punca in pol! Dva, tri korake že sama naredi in šest zobkov že ima. Tale pikapolonica bo pa lahko še imenitna igrača, ampak za v posteljico bo pa še vedno bolj prijeten mehki kuček...

Tudi Natašo Rozmanovo z Gorič smo dvignili s posteljice. Lepo se opravičujemo, Nataša, a drugače ni slo. Pаметen deklič je Nataša. Že zdaj ve, da je kruh boljši od bonbonov. In če hoče, da domači hitro prilete k njeni posteljici, ko se zbudi, pocuka za zvonček, obešen na posteljico. Zdaj, zdaj bo shodila. Le mace še

Mojca Čater

Irenca Štampelj

Mateja Mali

Tina Kemperle

Klemen Mirč

Nataša Rozman

rabi očitov prst. Sicer je pa njeno »prometno sredstvo« hojca. Ne veste kako hitro se pride z njo tudi do zunanjih vrat. Ampak tale pikapolonica je pa lepa. S starim atom jo bova že pridno polnila!

Eva Vehovčeva z Mlakarjeve ulice v Kranju nas je v četrtek zjutraj pričakala vsa vesela, dobro naspana. Drobižek je, rada je in že sama hodi. Povsod jo je polno. Komaj jo love. Ampak, veste kaj, takole pikapolonico pa že imam in že polna je. Pa nič zato. Bolje dve, kot nobena. Brez skrbi, tudi ta bo polna!

No, pa srečno, naši mali »oktobrččki«!

Luka Valjavčev

Eva Vehovec

Ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Alpeška modna industrija RADOVLJICA

Odbor za delovna razmerja pri TOZD proizvodnja pletenin Almira, alpeška modna industrija Radovljica, objavlja prosta dela in naloge

VODENJE PLETILNICE TOZD Radovljica (obratovodja)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja strokovna izobrazba tekstilne smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali
- srednja strokovna izobrazba pletiljske usmeritve in 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih

Delo se združuje za nedoločen čas s 3 mesečnim poizkusnim delom. Nastop dela je možen takoj. Kandidati za opravljanje navedenih del naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev na naslov ALMIRA - alpeška modna industrija Radovljica, za ODR TOZD pr. pletenin.

Razpis velja 8 dni od dneva objave oglasa.

MLADINSKA KNJIGA TOZD Knjigarne in papirnice Ljubljana, Titova 3

objavlja po sklepu Komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge

VODJE POSLOVNE ENOTE KNJIGARNE IN PAPIRNICE V KRANJU

Delavec mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da je državljan SFRJ in izpolnjuje pogoje, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori,
- da ima višjo ali srednjo izobrazbo in 5 let delovnih izkušenj na odgovornih delih in nalogah v delovnih organizacijah ali drugih organizacijah,
- da ima organizacijske sposobnosti in potrebno znanje in izkušnje za vodenje poslovalnice ali poslovne enote,
- da je moralno neoporečen in družbeno politično aktiven

Vloge kandidatov sprejema kadrovska služba Mladinske knjige, DSSS za trg TOZD, Ljubljana, Resljeva 16, v roku 15 dni od dneva objave. O rezultatih objave bodo kandidati pisмено obveščeni v 30 dneh po sprejemu sklepa o izboru delavca.

Informacije lahko dobijo kandidati po tel.: 061 325-982 oziroma 211-912.

ZIVINOREJSKO VETERINARSKI ZAVOD GORENJSKE - KRANJ

DEŽURNI VETERINARJI

od 29. 10. - 5. 11. 82

za občino Kranj in Tržič
TERAN JANEZ, dipl. vet.,
Kranj, Vrečkova 5, telefon:
26-357 ali 21-798
GASPERLIN BOSTJAN,
dipl. vet., Kranj, Tuga Vid-
marja 8, tel.: 25-831

za občino Škofja Loka
VODOPIVEC DAVORIN,
dipl. vet., Gorenja vas 186,
tel.: 68-310

KRIŽNAR MIRO, dipl. vet.,
Godešič 134, tel.: 62-130

za občino Radovljica in
Jesenice
GLOBOČNIK ANTON, dipl.
vet., Lesce, Poljska pot 3/a,
tel.: 74-629

Dežurna služba pri Živino-
rejsko veterinarskem zavodu
Gorenjske v Kranju, Iva
Slavca 1, tel. 25-779 ali
22-781 pa deluje nepreki-
njeno.

KŽK Gorenjske, TOZD Kmetijstvo Vrtnarstvo Kranj

Obveščamo, da bomo ob dnevu mrtvih v vseh naših cvetličarnah izdelovali šopke in ikebane iz suhega in rezanega cvetja. Prodajalne bodo odprte tudi v soboto in nedeljo pred praznikom in sicer: cvetličarna Zlato polje od 6. do 18. ure, cvetličarna Planina, Rožmarin in Stražšče od 7. do 19. ure. V ponedeljek pa od 7. do 11. ure.

Se priporočamo!

Osnovna šola LUCIJAN SELJAK Kranj

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

SNAŽILKE
na centralni šoli
za nedoločen čas

in razpisuje prosta dela in naloge

VZGOJITELJICE
na podružnični šoli v Žabnici

za določen čas - od 19. 12. 82 do 19. 9. 83 (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom).

Kandidati naj oddajo pisemne prijave v 8 dneh po objavi.

GIMNAZIJA KRANJ

objavlja prosta dela in naloge

KUHARICE

za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 3 mesečno poskusno delovno dobo.

Pogoj:
kvalificirana kuharica in najmanj 1 leto delovnih izkušenj. Nastop dela 22. novembra 1982.

Podrobnejše informacije dobi-
te na Gimnaziji Kranj, Koroška
cesta 13, kamor naslovite
tudi prijave.

Rok za prijavo je 15 dni po
objavi razpisa.

Trgovska in gostinska delovna organizacija ŽIVILA-CENTRAL

objavlja na podlagi sklepov Komisije za delovna razmerja oz. IO DS TOZD naslednje proste delovne naloge in opravila

TOZD MALOPRODAJA

1. VODENJE POSLOVNE ENOTE

TOZD GOSTINSTVO

2. VODENJE BIFEJA SO KRANJ

3. STREŽBA GOSTOM

TOZD DELIKATESA

4. PRIPRAVLJANJE IN KUHANJE JEDI

5. STREŽBA GOSTOM

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

Pod 1

- višja izobrazba ekonomske ali organizacijske smeri,
- dve leti delovnih izkušenj na področju vodenja blagovnega prometa

Pod 2., 3., 4. in 5.

- gostinska šola ustrezne smeri ali z delom pridobljena delovna zmožnost

Za vse objavljene proste delovne naloge je določeno poskusno delo 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo pisemne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi oglasa na naslov: ŽIVILA-CENTRAL - kadrovska služba, Naklo 252. Vsi prijavljeni kandidati bodo pisмено obveščeni o izidu izbirnega postopka v 30 dneh po poteku roka za prijavo.

OSNOVNO ZDRAVSTVO GORENJSKE, o.o. TOZD Zdravstveni dom Kranj

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

VIŠJE MEDICINSKE SESTRE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednji pogoj:

- dokončana višja šola za medicinske sestre.

Delo se združuje za nedoločen čas. Poskusno delo traja dva meseca.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Osnovno zdravstvo Gorenjske, o.o., Kranj, Gosposvetska 10 - kadrovska služba.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

Tiskarna in kartonaža GORENJSKI TISK n. sol. o. Kranj TOZD KARTONAŽA b. o. Kranj

objavlja prosta dela in naloge za določen čas na osnovi 60 čl. Pravilnika o delovnih razmerjih za

a) 3 DELAVCE V PROIZVODNJI

Pogoj:

- končana osnovna šola in odslužen vojaški rok. Delo je dvoizmensko in se združuje za določen čas, z enomesečnim poskusnim delom.

b) 2 DELAVKI

za določen čas za opravljanje delovnih nalog obrtovanje kartonskih zloženek

Pogoj:

- končana osnovna šola. Delo je dvoizmensko in se združuje za določen čas 6 mesecev za nadomeščanje delavk v času boleznih. Za opravljanje del je določeno enomesečno poskusno delo.

Ponudbe z dokazili o izobrazbi in strokovnosti sprejema tajništvo delovne organizacije TK Gorenjski tisk n. sol. o. Kranj Ul. Moše Pijadeja 1, najkasneje 15 dni po objavi.

KMETLJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT GORENJSKE n.s.o. JLA 2, Kranj

oglašja na osnovi sklepa Komisij za delovna razmerja prosta dela in naloge:

TOZD AGROMEHANIKA Kranj računovodsko-knjigovodska dela za določen čas - nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu

Posebni pogoj: ekonomski tehnik, 6 mesecev delovnih izkušenj

samostojna orodjarska dela

Posebni pogoj: KV orodjar, 2 leti delovnih izkušenj

samostojna strugarska dela

Posebni pogoj: KV strugar, 2 leti delovnih izkušenj

TOZD Tovarna olja OLJARICA BRITOF

ključavničarsko vzdrževalna dela

Posebni pogoj: KV ključavničar, 2 leti delovnih izkušenj

strugarska dela

Posebni pogoj: 2 leti delovnih izkušenj, KV strugar

Prijave sprejema Splošno kadrovske sektor KŽK Gorenjske, Kranj, JLA 2, v 8 dneh po objavi.

UPRAVA ZA NOTRANJE ZADEVE Kranj, Cesta JLA 7

razpisuje javno dražbo - licitacijo za naslednja osnovna sredstva:

- vozilo IMV 1600 - kombi, letnik 1976, izklicna cena 45.000 din (karamboliran - nevozen)
- osebni avto VW 1200 J, letnik 1975, izklicna cena 70.000 dinarjev
- druga oprema ter rezervni deli za motorna kolesa BMW

Licitacija bo v sredo, 3. 11. 1982 v garaži UNZ Kranj (za stavbo SO Kranj) za družbeni in zasebni sektor ob 15. uri. Interesenti si lahko ogledajo vozila eno uro pred pričetkom licitacije.

V prodajni ceni ni vračunan prometni davek.

Interesenti morajo pred licitacijo položiti 10-odstotni polog od izklicne cene.

GASILSKO REŠEVALNA SLUŽBA P. O. Kranj Oldhamska 4

Po sklepu delavskega sveta in v skladu s Statutom, razpisuje razpisna komisija naslednja dela in naloge:

VODJE GASILSKO REŠEVALNE SLUŽBE

Poleg zakonskih mora kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima višjo izobrazbo gasilske ali tehnične smeri,
- 5 let prakse, od tega 2 leti na odgovarjajočih delih,
- moralno politično neoporečnost

Dela in naloge razpisujemo za 4-letno mandatno obdobje. Interesenti naj oddajo vloge z dokazili o šolski izobrazbi na naslov Gasilsko reševalna služba Kranj, Oldhamska 4, za razpisno komisijo, v 30 dneh po objavi razpisa.

O izidu razpisa bomo obvestili vse prijavljene kandidate v 8 dneh po sprejetju sklepa delavskega sveta.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, sina, brata

VINKA KOKELJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga množično pospremili na zadnji poti, mu darovali cvetje, izrekli sožalje in denarno pomagali. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivu Elektro Kranj, LTH Škofja Loka - TOZD Livarna, Balinarskemu klubu Loka 1000, učencem 7. d razreda, dr. Debeljaku in dr. Križnarjevi, g. župniku in kaplanu za poslovljeni obred, pevskemu zboru, Francu Galičiču in predstavniku Elektro za ganljive besede ter sosedom, znancem in vsem sorodnikom za pomoč.

VSJ NJEGOVI

Škofja Loka, Leskovica, Poljčane, 21. oktobra 1982

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama, tašča in teta

MARTINA BUKOVEC

roj. Kozina

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti in ji darovali cvetje, vsem sosedom - botri, sorodnikom in znancem ter prijateljem za izrečena sožalja. Iskrena hvala tudi Onkološkemu inštitutu. Zahvaljujemo se dr. Bajžlju za lajšanje bolečin. Priznana hvala g. župniku za lep obred in ganljive besede ob odprtem grobu ter pevcem za lepo petje. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivom Planike - Montaža I., Šivalnica, Aerodroma Ljubljana - Brnik, Obrtniku Janezu Čopu, Vrtnarije KZK, Alešovi - žično pletilstvo in družinam Čander, Zajec, Subic, Mihelič, Ambrožič in Vidic.

VSJ NJENI

Breg ob Savi, 27. oktobra 1982

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame in stare mame

DANICE KREK

se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč, bodrilne besede, ki ste nam jih izrekli, za toliko podarjenega cvetja in spremstva na zadnji poti. Zahvalo smo dolžni DO Stol Kamnik, Titan Kamnik, Jelen Kranj in Savi Kranj, govorniku za poslovljene besede, pevcem za žalostinke in g. župniku za lep cerkveni obred.

VSEM IN VSAKOMUR ŠE ENKRAT HVALA!
ŽALUJOČI VSI NJENI

Komenda, 29. oktobra 1982

ZAHVALA

Ob tragični izgubi

MOJCE VDOVČ

- roj. KAJDIŽ

p. d. Pogorelove

se iskreno zahvaljujemo ob izkazani nesebični sosedski pomoči; darovalcem cvetja, sodelavcem Planike in Elana Begunje, vrteu Gorenjskega odreda iz Žirovnice, pevskemu zboru iz Zabreznice, jeseniškemu pihalnemu orkestru, sošolcem iz osnovne šole in vsem tistim, ki so iskreno sočustvovali z nami ob tragični izgubi hčerke. Posebno se zahvaljujemo vsem vaščanom za izkazano pomoč ob težki izgubi ter g. župniku za pogrebni obred.

DRUŽINA KAJDIŽOVA

ŽALUJOČI: mož, sinova Dejan in Domen, starši in drugo sorodstvo
Žirovnica, 26. oktobra 1982

ZAHVALA

S težkim srcem smo se v torek, 19. oktobra, poslovili od naše dobre mame

IVANE PRESTOR

ki je v veliko tolažbo in upanju ostala med nami v večnem spominu.

Iskreno se zahvalimo g. škofu dr. Leniču, ki je vodil pogrebne slovesnosti in z izbranimi besedami počastil pokojno mamo, nam pa vili moč in tolažbo. Hvala vsem stanovskim prijateljem duhovnikom, sodelavcem in sodelavkam občinske skupščine Kranj, tovarne Planika in trg. podjetja Živila, ki so se v tako velikem številu udeležili pogreba; vsem darovalcem vencev in cvetja, in vsem, ki ste nam ustno ali pisno izrazili sožalje. Iskrena hvala dr. Mihaelu Sajevcu za nesebično pomoč v bolezni, vsem sorodnikom in posebej sosedom, ki so z dobro voljo ljubeznivo pomagali v dnevih žalosti.

Hvaležni: Vinko, Ivanka, Pavla, Milka in Anica

Voklo, 25. oktobra 1982

MALI
OGLASI

telefon
27-960

PRODAM

GRAMOFON *tosca z glavno schure
PRODAM za 4.300 din. Perdan, Pševska
2, Kranj - Stražišče

Prodaj več PRASIČEV, težkih od 40 do 150 kg. Posavec 16, Podnart 7994
ZA DAN MRTVIH vam v CVETLIČARNI - VRTNARIJI v Senčurju nudimo domače KRIZANTEME - velikocvetne, pajkove, marjete ter vseh vrst drugega cvetja. Sprejemamo naročila za ARANŽMAJE. Telefon 41-122 10692
Prodaj PEČ na olje EMOS. Potoče 27, Preddvor 10933

Prodaj PSA - NEMSKEGA OVČARJA z rodovnikom, starega 7 mesecev. Justin, Trnje 16, Škofja Loka 11032
Prodaj SADIKE ligustra za živo mejo. Sv. Duh 99, Škofja Loka 11033
Prodaj macesnove PLOHE, debeline 8 cm, primerne za žadne obloge ali »pobjone«. Miha Megič, Jelendol 10, Tržič 110892

Prodaj barvni TELEVIZOR grundig (66 cm), letnik 1977 z daljinskim upravljanjem. Telefon 74-224 v soboto dopoldan. Jožica Nerat, Lesce, Finžgarjeva 8 11062

Prodaj temno-modre PLASČ za nosečnice, št. 42, primeren tudi za ženske močnejše postav. Telefon 28-084 popoldan ali 25-861 - int. 435 dopoldan 11085

Prodaj rdeč junijski KORENČEK. Strahinj 7, Naklo 11086
Prodaj 200 kosov STREŠNE OPEKE vesna - rdeče, 700 kosov rabljene cementne špičak, 150 kg betonskega železa, premera 10, PUNTE in BANKINE. Informacije po tel. 50-661 dopoldan 11087

Prodaj bakreno PLOČEVINO 0,60 mm. Naslov v oglasnem oddelku. 11088

Prodaj TELEVIZOR Rudi Čajevec, PRALNI STROJ gorenje, enodelno omaro in KAVC: Murnik, Velesovo 21, Cerklje 11089

Prodaj nekropljena JABOLKA, Podbrezje 27 11090

Prodaj razne dele za KADETA. Ljubno 126 11091

Prodaj 800 kosov STREŠNE OPEKE dravograd in rabljen POMIVALNI STROJ baucknecht, Visoko 112, Senčur 11092

Prodaj 300 kosov STREŠNE OPEKE, rdeče, trajanka Dravograd. Mirko Klemenc, Sp. Duplje 16 11093

Prodaj termoton OKNO 220x140 in

dvoja VRATA 60, lužen hrast, cena 20.000 din. Ivan Hafner, Žabnica 31 11094
Prodaj več sort obranih JABOLK in FIZOL. Zg. Bitnje 30 11095
Prodaj 500 kg semenskega KROMPIRJA Igor in oddam dva 5 mesecev stara KUŽKA, Jezerska c. 93, Kranj 11096
PLASČA, prehodnega in zimskega, ženska, št. 40, ugodno prodaj. Telefon 26-564 popoldan 11097
Prodaj mlado KRAVO s teletom. Voglje 98, Senčur 11098
Prodaj TRAKTOR Tomo Vinkovč, 18 KM. Janez Šlibar, Zg. Dobrava 13 11099

Prodaj večjo količino bukovih BUTAR. Telefon 79-646 11100

Prodaj ZELJE v glavah. Podreča 54, Mavčje 11101

Prodaj rabljeno SPALNICO »James Bond 007«. Telefon 26-312 11102

Ugodno prodaj novo PEČ za centralno kurjavo feroterm, 35.000 ccal in ZIDAK. Pšenična polica 9, Cerklje 11103

Uvoženo mrežasto STAJICO in globok otroški VOZICEK, prodaj. Cvijin, C. 1. maja 69, Planina, tel. 26-618 11104

Suhe borove PLOHE in colarice ter obrana JABOLKA, poceni prodaj. Voglje 59, Senčur 11105

Prodaj trajnožarečo PEČ. Telefon 25-810 11106

Prodaj električni ŠTEDILNIK. Pavlič, Zupanova 7, Senčur 11107

Poceni prodaj SEDEŽNO GARNITURO in dva JOGIJA. Telefon 26-998 11108

Prodaj VARILNI APARAT 350 A, trajnožarečo PEČ in AVTORADIO s kasetofonom. Oglej v soboto in nedeljo dopoldan. Janez Pravst, Zasavska 6, Kranj 11109

JABOLKA iz Štajerske, neškropljena, za ozimnico, po izredno ugodni ceni prodaj. Polde Zupanc, Mlakarjeva 17, Kranj (nasproti letnega kopašča) 11110

Prodaj STROJ za spajanje furnirja s plastično nitko, ZAGO za furnir, REZKAR za furnir, električno mizarstvo STISKALNICO (prešo) in aparat za nanos nitro laka. Prodaj tudi gradbeno OPEKO in LES za OSTRESJE. Informacije po tel. 064-47-112 ali osebno Zg. Duplje 2 11111

Prodaj 8 mesecev brejje TELICO ali KRAVO s teletom. Mesec, Žabnica 1 11112

Prodaj rabljene STEBRE za ograjo, kos 90 din. Informacije po tel. 27-452 11113

Malo rabljeno dvojno POMIVALNO KORITO, dolžine 1 m, nerjaveče in PEČ na olje kontakt, poceni prodaj. Bičkova 7, Kranj, tel. 23-929 11114

Prodaj ovčji KOŽUH. Telefon 26-555-11115

Prodaj otroško mrežasto, okroglo STAJICO in otroški AVTOSEDEŽ, oboje

novi. Despot Stajič, Zlato polje 3, Kranj

Ugodno prodaj nove ROLETE KEGLE gatec: 3 kose - dimenzije 140x140 - 1 kos - 140x200. Jani Kavalar, Marsova Jesenice, tel. 81-557

Prodaj 3 mesece brejje KRAVO. Zastagne 27, Bled

Poceni prodaj PLASČ - perzoran, črn, št. 44. Telefon 21-314

Prodaj 1 kub. m hrastovih PLOH ali DESK. Vidmar, Hrače 28, Smlednik

Prodaj KRAVI ali TELICI, po želji Jože Stravs, Volca 23, Poljane

Prodaj 120-basno klavirsko MONIKO hohner tip verdi 4. Teleso 21-540 od 19. do 21. ure

Prodaj 9 SPIROVCEV 12x14x12 cm in torzijski OS za avto-primarno nosilnosti 500 kg. Ključite po tel. 7-66 popoldan (Bled)

Prodaj DESKE, 20 mm za ploščo in zimska JABOLKA - kosmač. Sp. 9, Preddvor

PRASIČKE, stare 8 tednov, PISKE bele, težke, za zakol in OVES, prodaj. Fujan, Hrače 5, Smlednik

Prodaj SADIKE celoletnih JAGOR sorte humigrande, rastejo ob palici ali ali plantažno. Obrodijo 6 mesecev. Ena sadika da 5 kg jagod. Cena vsadike je 20 din. Pošljem po poceni najmanj 20 sadik. Priložim navodila za gojenje. Slavka Ivezić, Počekovna 23

Hotel JELOVICA Bled prodaja AVTOMATE za 4-stezno kegljišče, namizni volmer. Vse informacije dobite v HOTELU JELOVICA Bled, tel. 77-316

Prodaj VRATA, komplet s posodo mahagoni: 1 kos 70 cm L in 1 kos 80 cm D. Srčič, Bled, Prešihova 12 (tel. 8.000 din)

Prodaj črno-belo KRAVO, ki bo v vembra drugič teletila. Vidic, Keršič Bled

Prodaj 7 tednov stare PUSKE. Lukanc, Selo 27 pri Bledu

Prodaj nov HLADILNIK gorenje 11.000 din, malo rabljene otroške GRADE za 8.500 din ter otroški STAJICO za 500 din. Informacije po telefonu 27-755

Prodaj 18 kub. m bukovih DRV. S. nislav Mohorčič, Tavčarjeva 1, Bled, tel. 69-340 dopoldan

Prodaj KRAVO križanko, z dr. teletom ali brez. Srednja vas 2, Bohinj

Prodaj KOBILICO »PONI«, 12 let, težko 300 kg, primerno za poljsko nošnjo. Informacije po telefonu 063-844-117

Ugodno prodaj dobro ohranjeno KAVCA in električni MESALNIK s tičnik - set, nov, nerabljen, v garanci. Telefon 064-45-092 (Preddvor)

Prodaj šest tednov stare PUSKE. Kržan, Selo 23, Žirovnica

Prodaj mlado KRAVO s teletom po izbiri. Habjan, Breznica 11, Škofja Loka

Prodaj MIZARSKI »FREZAR« lesenim podstavkom in brusni kamen električni pogon. Skrlj, Blaževa 10, nadstropje, Škofja Loka

Prodaj PUNTE in BANKINE. Nartnik, Sv. Barbara 17, Škofja Loka

Prodaj težkega PRASIČA za zakol nekaj PRASIČKOV za dopitanje. Sv. Duh 41, Škofja Loka

Dva TELEVIZORJA, črnobel, ša in dva KAVCA, ohranjena. Naslov v oglasnem oddelku.

Ugodno prodaj globok in OTROŠKI VOZICEK. Krejčič, Mrakova 1

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

ANGELA GAŠPERLIN

Šuntarjeva mama iz Vopovelj

Na zadnjo pot jo bomo pospremili v soboto, 30. oktobra 1982, ob 16. uri na pokopališče v Sp. Brniku. Do pogreba leži v domači hiši v Vopovljah št. 14

ŽALUJOČI VSI NJENI
Vopovlje, 27. oktobra 1982

OBLETNICA

Že dve leti v grobu spiš,
a v mojem srcu še živiš

Danes, 29. oktobra 1982 je minilo dve leti, odkar si me za vedno zapustil ljubi sin

MILAN SITAR

s Kokrice, Golniška cesta

Vsem, ki se ga spominjate, prižigate sveče in prinašate cvetje ter obiskujete njegov prerani grob, iskrena hvala.

ŽALUJOČA MAMA

OBLETNICA

3. novembra mineva žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, brat, stric, zet in svak

CIRIL KOŽUH

Prazen je naš dom, odkar te ni več med nami. Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: žena Slavka in drugo sorodstvo

Planina, 3. novembra 1982

Prodaj RADIATORJE jugotherm 300/400, 300/600. Roman Leban, telefon 11197
 236 - mehanična delavnica 11197
 Prodaj 250 kg težko SVINJO za zakol. 11198
 Prodaj 4 mesece starega črnega PSA PUDELNA. Hudnik, Cerklje 25
 (zadružni dom) 11199
 Prodaj dva PRAŠICA, težka po 100 kg. Biser, Adergas 24, Cerklje 11200
 Ugodno prodaj športni OTROŠKI KOLECIK (avtosedež). Zasavska 58/A, 11201
 Prodaj ZELJE v glavah. Škofjeloška 11202
 Prodaj novo STREŠNO OPEKO puščice, 85x112 in PRALNI STROJ gorenje. 11203
 Prodaj menatno SVINJO za zakol. 11204
 Ugodno prodaj 100 kosov betonskih KAMNIKOV 20x29x40 cm. Kleindinst, Sp. 11205
 Prodaj PEČI küppersbusch. Blaž 11206
 Prodaj 8 tednov stare PUJSKE in 300 kg RZOLA. Gimje 12, Cerklje 11207
 Prodaj bregjo KRAVO po izbiri. Praprotnica 26, Cerklje 11208
 Ugodno prodaj OJAČEVALEC pionerov SA 720, 2x65 W sinus, star 10 mesecev, s carinsko deklaracijo. Štular, 11209
 Prodaj PAC na trda goriva za centralno, 4.000 cca. ALC, Puštal 58, Škofja 11210
 Prodaj obrana neškropljena JABOLKA po 10 din in domača ŽGANJE. 11211
 Prodaj DESKE in PLOHE. Telefon 11212
 Prodaj bočno traktorška KOSILNICA za traktor UTB universal. Vopovlje 11213
 Prodaj malo rabljen 50-litrski KOLECIK za škanjekubo. Ogleđ vsak dan od 17. ure. Ljubno 105, Podnart 11214
 Prodaj ZELJE v glavah. Sp. Brnik 10, 11215
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1973, 12.000 din in PEČ küppersbusch za centralno. Zrim, Zg. Brnik 49-11216
 Prodaj KRAVO frizijko, ki bo tretjič v ELEKTROMOTOR 25 KM. Jeršin, Jezerska c. 2, Kranj 11217
 Prodaj BIKCA, starega 10 dni. Kočevje, Podbrezje 17 11218
 Prodaj več sort neškropljenih JABOLK. Jože Praprotnik, Ljubno 16, 11219
 Prodaj dve tona CEMENTA. 11220
 Prodaj mizarsko tračno BRUSILKO (Ljubljana) dolžine 2,5 m. Briški, Medno 11223
 Prodaj KRAVO, ki bo kmalu teletila snoosno PRIKOLICO. Ljubno 23, 11224
 Prodaj debeli semenski KROMPIR. Vida Rozman, Poljšica 4, Podnart 11225
 Prodaj nov GORILEC CTC. Infor- 11226
 Prodaj DNEVNO OMARO. Telefon 11227
 Prodaj malo rabljen STEDILNIK küppersbusch. Telefon 82-150 11228

KUPIM

Kupim diesel STROJ AR 615 ali FIAT kompaniola, lahko tudi v okvari. Telefon 064-62-622 zvečer 11056
 Kupim navadno HARMONIKO trivrstno CFB ali BSAS. Telefon 064-47-386 11137
 Kupim tri zgomije OMARICE od POHISTVA barbara teak-mat, 100x60x50. Ponudbe sprejemam po tel. 24-550 ali na naslov: Valentin Križnar, Planina 11138
 Od 7 do 10 dni starega BIKCA, kupim. Telefon 62-811 zvečer 11139
 Kupim vozen TRAKTOR od 20 do 35 KM, po možnosti dva pogona. Ponudbe s ceno pošljite na naslov: Jaka Smid, Hrušica 112, Jesenice, tel. 064-82-457 11140
 Nujno kupim KNJIGO »CHEREL ALBERT - ENGLESKI BEZ MUKE« založbe Beograd NOLIT 1960 - Metoda Assimil. Milka Poreš, Kranj, Kidričeva 1 11141
 Kupim 0,5 kub. m rabljenih DESK za opaž. Fric, Zevnikova 5, Kranj (Orehek), tel. 27-937 11186
 Kupim KLJUKO od prinza NSU. Sodnik, Pivka 13, Naklo 11187
 Kupim starejši MOPED tomos. Telefon 24-259 11188
 Kupim delovnega VOLA. Franc Ruper, Log 5, Škofja Loka 11189
 Kupim eno ali dvobrazdni PLUG za lažji traktor. Čarman, Sora 4, Medvode 11190
 Kupim rabljeno MOTORNO ŽAGO. Telefon 21-579 11269
 Kupim PUNTE in BANKINE; ter prodaj rezervne dele za R-12. Telefon 25-730 11271

VOZILA

Prodaj ZASTAVO 101, prevoženih 66.000 km. Telefon 064-62-247 11064
 Prodaj karamboliranega ZAPOROŽCA, celega ali po delih, starega 3 leta. Vinko Fajfar, Sp. Sorica 22 11142
 Ugodno prodaj tovrstno PRIKOLICO. Bukovec, Britof 179, Kranj 11143
 Kupim menjalnik za opel A KADETT in prodaj ZASTAVO 750, letnik 1972, motor, menjalnik brezhiben. Telefon 061-032 11144
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1974. Metka Znidar, Bitnje 2, Bohinjska Bistrica 11145
 Prodaj WARTBURGA, prva registracija 1976. Ostoja Milošević, Janeza Puharja 2, Kranj 11155
 Poceni prodaj osebni avto FORD ESCORD, letnik 1963, dobro ohranjen, registriran do 17. 9. 1983. Gojko Gogič, Janeza Puharja 4, Kranj, tel. 28-967 11166
 Prodaj WARTBURG caravan, bele barve, star 5 let, prevoženih 52.000 km, cena 100.000 din. Franc Dijak, Zoisova 30/A, Bohinjska Bistrica 11157
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1973. Mataja Božič, Zasavska 3, Kranj 11158
 Prodaj odlično ohranjeno ZASTAVO 101 L, letnik 1978, oker barve. Miha Rezar, Gradnikova 41, Radovljica 11159
 Prodaj veliko delov za VW 1500 - 6-voltni ter menjalnik za ZASTAVO 750 in 210-litrsko ZAMRZOVALNO SKRINJO. Gogič, C. revolucije 2/A, Jesenice 11160
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1975, registrirano do 19. 4. 1983, cena 30.000 din, karambolirano. Ogleđ možen popoldan. Zdravko Ernojevič, Hrustje 117, Kranj 11161
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1976. Informacije po tel. 79-540 popoldan 11162
 Prodaj R-4, letnik 1975. Telefon 83-283 11163
 Prodaj ZASTAVO 101, letnik 1977. Ogleđ dopoldan. Koren, Tavčarjeva 1, Jesenice 11164
 Poceni prodaj ZASTAVO 101, registrirano do septembra 1983. Ogleđ na dvo-rišču Elmunda Bled 11165
 TOYOTO COROLO, 1100 ccm, letnik 1972, prodaj, možno tudi na gradbeni kredit. Telefon 74-860 11166
 Prodaj dobro ohranjeno ZASTAVO 750, letnik 1978. Britof 173, Kranj (Zibert) 11167
 AUDI 80, letnik 1974, prodaj. Perko, Naklo 113 11168
 Prodaj VW 1300, letnik 1971. Valvazorjeva 6, Bled, tel. 77-781 11169
 Prodaj RENAULT 9, dobava v novembru. Prusnik, Visoko 7/D, Šenčur 11170
 Prodaj DIANO, letnik 1977. Borš Košnik, Kranj, Veljka Vlahoviča 6 11171
 SIMCO 1100, prodaj po delih. Ogleđ v petek, 29. 10. 1982 od 15. ure dalje. Bajželj, Skokova 2, Kranj - Stražišče 11172
 Prodaj VW KOMBI, starejši letnik, v odličnem stanju. Rudi Kunstelj, Združniška 8, Mengeš 11173
 Zelo poceni prodaj ZASTAVO 1300, vozno, celo ali po delih. Naslov: Titov trg 16, Kranj (gostilna Majer) Stanojevič 11174

Prodaj GOLF - J, letnik 1977. Informacije po telefonu 47-266 popoldan 11175
 Prodaj DIANO 6, letnik 1978, dobro ohranjeno (majhna poraba). Informacije od 17. do 20. ure po tel. 064-22-681 11176
 Prodaj RENAULT 4, letnik 1974. Smolko, Sp. Bitnje 36 11177
 Prodaj karambolirano ZASTAVO 750, po delih. Reteče 29, Škofja Loka 11178
 Prodaj rahlo karamboliran MINI 1000, letnik 1970. Na Plavžu 93, Zelezniki 11179
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1972, nov IR motor. Bled, Aljaževa 1, telefon 77-969 11180
 Prodaj FIAT 126-P, garažiran, januar 1978. Telefon 064-75-555 popoldan 11181
 Prodaj SIMCO 1307 GLS ali talbot solare GLS. Kocjan, Kovor 102, Tržič 11182
 Prodaj MOTOR in MENJALNIK od Z-101, prevoženih 72.000 km. Anton Kavčič, Ribenska 28, Bled 11183
 Prodaj R-12, letnik 1975. Albin Šilar, Zg. Bitnje 125, Zabnica 11184
 Zelo poceni prodaj italijanski FIAT 125, registriran. Možina, Bodovlje 16, Škofja Loka 11185
 PRODAM streho, vetrobransko steklo, prednjo in zadnjo havbo, obe polosi ter 3 obroče, vse za zastavo 101. Kern Anton, Zg. Bitnje 170 (za gostilno Strahinc) 11063
 Kupim ZASTAVO 750 in R-4. Vinko Koblar, Ožbolt 19, Škofja Loka 11259
 Ugodno prodaj OPEL KADETT 1100, 110000 km. Pokorn, C. talcev 20, Škofja Loka 11260
 Prodaj ZASTAVO 101, letnik 1977 - december, garažirano. Telefon 28-774 11261
 Prodaj ZASTAVO 750. Ivo Zadražnik, Sr. Bela 33, Preddvor 11262
 Prodaj avto VW 1200 J. Lahovec 43, Cerklje 11263
 Ugodno prodaj ZASTAVO 750, starejši letnik, registriran do junija. Pogačnik, Pševska 3, Kranj 11264
 Prodaj ZASTAVO 101, letnik 1976. Telefon 45-012 11265
 SIMCO 1100, letnik 1976 dalje, KU-PIM. Ponudbe pod: 14 M 11266
 Prodaj SPACKA, letnik 1976 in starejšega »FICOTA«. Jerala, Ješetova 12, Kranj 11267
 Prodaj 126-P. Telefon 61-207 od 16. ure dalje 11146
 Prodaj avto 126-P, dobro ohranjen, registriran do 26. 10. 1983. Virje 38, Tržič 11147
 Poceni prodaj OPEL REKORD, starejši letnik, dobro ohranjen. Marjan Vidmar, Hotemaže 2. Ogleđ v soboto od 9. do 13. ure 11148
 Ugodno prodaj SIMCO 1100 GLS. Draga Tomažič, Sebenje 50/B, Tržič 11149
 Prodaj dobro ohranjen avto OPEL KADETT, letnik 1974. Dimčo Makov, Veljka Vlahoviča 8, Kranj 11150
 Prodaj karambolirano ZASTAVO 750, 1974, celo ali po delih. Brane Likar, Krže 93 pri Tržiču 11151
 Prodaj 126-P, letnik 1978. Rupa 21, Kranj 11152
 Ugodno prodaj ZASTAVO 101, 1977, školjka nova; in dva nova žarometa za renault 14. Vidic, Lesce, Na Trati 16, tel. 74-368 11153
 AUDI 60 L, prodaj po delih. Vojko Pavlovčič, Triglavška 45, Mojstrana 11154
 Prodaj ZASTAVO 101, staro 2,5 leti. Ogleđ vsako soboto in nedeljo. Milutin Božič, Ul. Juleta Gabrovska 21, Kranj 11020

STANOVANJA

Zamenjam dvosobno STANOVANJE s centralno na Plavžu za večje na Jesenicah ali v Radovljici. Informacije tel. 83-430 v večernih urah. 11049

V Kranju kupim enosobno ali manjše STANOVANJE. Sifra: Januar 83 11072
 Oddam opremljeno SOBO s centralnim ogrevanjem, možnostjo kuhanja, primerno za študentko ali samske ženske. Britof 369, Kranj 11229
 Majhno STANOVANJE ali GARSONJERO, vzame v najem mlad par v Kranju ali okolici. Sifra: Enoletno predplačilo 11230
 Miren fant dobi ogrevano SOBO kot sostanovalec. Naslov v oglasnem oddelku. 11231
 SOBO s kopalnico, oddam poštemenu dekletu ali mlajši upokojenki, za pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe pod: Takoj 11232
 Prodaj dvosobno prtilično STANOVANJE, primerno za obrt, na Jesenicah. Telefon 82-609 11233
 Upokojenka išče ogrevano SOBO z možnostjo kuhanja in souporabo kopalnice v Kranju ali bližnji okolici. Sifra: Upokojenka 11234

OBVESTILO!
 Živinorejce na območju Gorenjske obveščamo, da zaradi varčevanja z bencinom sprejemamo naročila za veterinarske storitve vsak dan od 6.-8.30 zjutraj na telefon 22-781 in 25-779.
 Kasneje pa samo naročila za nujne storitve (kot so: porod, porodna mrzlica, napenjanje, kolika, izpad maternice, krvavitve, mastitis).
 Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske Kranj, Iva Slavca 1.

POSESTI
 HIŠO z vrtom, v starem delu Kranja, mirna lega, ugodno prodaj. Informacije po tel. 064-21-287 od 18. do 20. ure 11235
 Veliko STANOVANJSKO HIŠO v tretji fazi gradnje v Preddvoru, prodaj ali zamenjam za STANOVANJE v Kranju ali okolici. Telefon 064-22-791 od 16. do 19. ure 11236
 V najem vzamem opuščeno KMETIJO. Naslov v oglasnem oddelku. 11237
 Prodaj GARAZO v garažni hiši na Plavžu - Jesenice. Informacije po tel. 82-113 11238
 7 hektarov zaraščenega GOZDA v k. o. Kropa, prodaj ali zamenjam za podobno zemljišče v bližini Škofje Loke. Peter Žagar, Groharjevo naselje 6, tel. 60-057 Škofja Loka 11239
 GARAZO z električnim priključkom v Kranju, vzamem v najem. Telefon 28-526 11076

ZAZIDLJIVO PARCELO (2000 kv. m) z materialom, zamenjam za vikend ali starejšo hišo. Sifra: Blizu Kranja 11270

ZAPOSLOTITVE
 Sprejem KV KOVINOSTRUGARJA s prakso. Naglič, C. na Brdo 26, Kokrica 11077

OBVESTILA
 Termoakumulacijske PEČI PÖPRAV-LJAM, ČISTIM in MONTIRAM. Matuja Zibelnik, Zavrti 5, Mengeš, telefon 061-737-466 10149
 Nudim storitve na TOČKOVNEM VARILNEM APARATU. Kavčič, tel. 27-937 11240
 IZDELUJEM in imam na zalogi cementne odtočne cevi, premera od 10 do 40. Vinko Brečko, Sebenje 67, Bled, tel. 77-756 11241
 Imate peč za centralno kurjavo in kurite s premogom ali drvmi? Bi radi že v letošnji ogrevalni sezoni prihranili del dragocene kurjave? Tedaj se vam splača namestiti napravo, ki vam bo prihranek omogočila. Vse informacije dobite po tel. 78-259 11242

PRIREDITVE
 ANSAMBEL SIBILA vabi vsak PETEK in vsako SOBOTO na PLES v HOTEL TRANSTURIST. vsako NEDELJO ob 16.30 pa na PRIMSKOVO 11243
 V SOBOTO, 30. X ob 20. uri bo PLES v ZELEZNIKI. Igra skupina TRGOVCI. VABLJENI! 11244

DRUŽABNI PLES s svetovnim plesnim programom, vsak petek, ob 20. uri v DELAVSKEM DOMU Kranj. Vodi plesni učitelj BORISEK 11245
 SKUPINA MODRINA igra vsako SOBOTO v restavraciji HOTELA CREINA in vsako nedeljo na MLADINSKEM PLESU v MEDVODAH v domu Svo-bode 11246
 DISCO! vsako soboto v Srednji vasi - Šenčur. Pričetek ob 17. uri 11247
 DISCO! Vsako soboto ob 19. uri v STRAŽIŠČU. VABLJENI 11248
 PLESNE VAJE! Vsako nedeljo ob 16.30 v dvorani KS STRAŽIŠČE Kranj 11249
 OBČINSKA KONFERENCA ZSMS JESENICE, organizira ob torkih v plesni dvorani HOTELA POSTA - ZACETNA PLESNA TEČAJA - iz rock'n rolla, ob 18.30 - iz klasičnih in latinsko ameriških plesov pa ob 19.30.
 Pričetek tečaja in prijave 2. novembra 1982 11250

IZGUBLJENO
 24. oktobra se je izgubil PES - VOLČ. JAK, ki sliči na ime DON. Kdorkoli bi kaj vedel, naj sporoči po tel. 24-081 dopoldan ali 40-518 popoldan

OSTALO
 Iščem VARSTVO za 9 mesecev starega fantka na vašem ali našem domu v Škofji Loki. Telefon 064-60-748 11252
 Iščem dopoldansko VARSTVO za enoletno punčko v bližini Vodovodnega stolpa. Telefon 24-623 11253
 POUČUJEM angleški jezik za višje razrede osnovne šole. Interesenti se lahko oglašijo vsak dan razen torka od 15. do 18. ure. Ribnikar, Ul. Staneta Rozmana 11, Kranj 11254
 Iščem žensko za VARSTVO 3-letne punčke na domu. Naslov v oglasnem oddelku 11255
 POUČUJEM matematiko in fiziko za srednje šole. Debeljak, Škofja Loka, tel. 62-091 11256
 Prevzamem staro hišo, ki jo obnovim na svoje stroške (pregipsam in preplekam - kvalitetno), na relaciji Kranj - Bohinj, če mi nudite SOBO ali dve za določen čas, za tričlansko družino. Sifra: Razumevanje 11257

LOTERIJA

Srečka št.	din	Srečka št.	din
30	60	5	40
60	60	6135	440
2050	400	43305	8.040
3360	860	62735	4.040
23890	2.000	183005	100.040
25030	4.060	263005	500.040
29910	4.000	398795	20.040
21	80	86	80
71	60	3796	1.000
101	200	012146	20.000
27301	6.000	032746	20.000
35941	8.000	046756	50.000
273671	1.000.060	250126	20.000
		290626	20.000
42	80		
072	200	17	60
322	160	367	160
06002	6.000	13297	6.000
36682	2.000	22377	6.000
331652	20.000	203277	20.000
475232	20.000	223707	20.000
		228417	20.060
		268647	20.000
3	40		
3183	440		
6183	640		
08243	2.040	22058	2.000
52663	4.040	315878	20.000
78763	2.040		
038753	20.040	09	100
220003	20.040	19	80
		39	100
		49	60
14	60	5669	400
24	120		
2944	600	01439	8.100
21934	8.000	79429	2.000
335244	20.000	203469	20.000
		477589	20.000

TRŽNI PREGLED

KRANJ
 Solata od 50 do 60 din, špinača 70 din, cvetača 80 din, korenček od 30 do 40 din, česen od 150 do 180 din, čebula od 30 do 35 din, fižol od 100 do 120 din, pesa 30 din, paradiznik 40 din, paprika 40 din, slive od 30 do 35 din, hruške od 30 do 40 din, grozdje 40 din, maroni 80 din, limone 80 din, ajdova moka 85 din, koruzna moka od 30 do 35 din, kaša 80 din, surovo maslo od 280 do 300 din, smetana 120 din, skuta 100 din, sladko zelje 20 din, kisló zelje od 40 do 50 din, orehi 500 din, jajčka od 8 do 9 din, krompir 12 do 15 din, med 180 din.

JESENICE
 Solata 40 din, špinača 50 din, cvetača od 50 do 50 din, korenček 33 din, česen 160 din, čebula od 36 do 43 din, fižol od 100 do 140 din, pesa 20 din, kumare 50 din, paradiznik 45 din, paprika 45 din, slive 89 din, jabolka od 16 do 21 din, hruške 30 din, grozdje 35 din, ajdova moka 90 din, koruzna moka 30 din, kaša 72 din, surovo maslo 270 din, smetana 110 din, skuta 85 din, sladko zelje od 15 do 16 din, kisló zelje 30 din, kislá repa 25 din, jajčka od 7 do 8,60 din, krompir od 11,05 do 13,70 din.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto
 30. oktobra, bodo odprte naslednje dežurne prodajalne:
KRANJ
 Central: Diskont Vino, Kranj, Delikatosa, Maistrov trg 11, Na vasi, Šenčur in Naklo v Naklem od 7. do 13. ure, vse ostale prodajalne pa bodo odprte od 7. do 19. ure; Klemenček - Duplje, Kravec - Cerklje, Hrib - Preddvor, Kočna - Zg. Jezersko.
 Živila: Dežurne prodajalne so odprte od 7. do 19. ure in sicer: PC Globus, PC Bitnje, SP Šenčur, PC Britof, PC Vodvodni stolp, M. Pijadeja 12, PC Zlato polje, Kidričeva 12, SP Planina - Center, Ul. Gorenjskega odreda 12, PC Klanec, Likozarjeva 12, SP Cerklje.

V nedeljo
 pa so dežurne naslednje prodajalne Centrala Kranj od 7. do 11. ure:
 Delikatosa, Maistrov trg 11, Kravec, Cerklje, Naklo v Naklem, Na vasi Šenčur.

JESENICE
 Špecerija Bled - supermarket Union, Titova 22 in Rožca - sam. trgovina, Bokalova 5/a

ŠKOFJA LOKA
 Nama Škofja Loka

BOHINJ
 Vse trgovine v Bohinju so odprte do 16. ure.

BLED
 Vse trgovine na Bledu so odprte do 16. ure.

GORJE
 Vse trgovine v Gorjah so odprte do 16. ure.

LESCE IN RADOVLJICA
 Vse trgovine v Lescah in Radovljici so odprte do 16. ure.

POSEBNO OBVESTILO STRANKAM!

»CVETLIČARNA« KOS ANI

- kiosk pred vhodom na kranjsko pokopališče, obveščamo cenjene stranke iz Kranja in okolice, da bo prodajalna - kiosk odprta neprekinjeno v nedeljo 31. oktobra in 1. novembra 1982.

Za dan mrtvih sprejemam tudi naročila za ikebane in cvetje.

Prodaj lepe KRIZANTEME - veličastne, PAJKOVCE in MARJETE. Sr. 11258
 Prodaj TELEVIZOR gorenje. Informacije po tel. 23-244 popoldan 11268

ZAHVALA
 Ob smrti dragega moža, ata, starega ata, pradedu in stricu

JAKOBA BEVKA
 tesarskega mojstra v pokoju, borca za severno mejo

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, mu poklonili toliko lepega cvetja in nam izrazili sožalje. Lepa hvala delavcem IMP Ljubljana - DO IKO ter Gostinskemu podjetju »Jelen« - obrat »Stari Mayer«. Posebno pa se zahvaljujemo zdravnikom iz Žirov in Gorenje vasi za dolgotrajno zdravljenje. Hvala tudi govorniku tov. Srečku Debelaku za ganljiv govor, g. župniku in pevcem iz Nove Oselice.

VSEM SKUPAJ ŠE ENKRAT LEPA HVALA!
YSI NJEGOVI!
 Sovodenj, Medvode, Kranj, Mar del Plata

Zasilni pristonek na njivi — Le pol kilometra od pristajalne steze brniškega letališča je moralo v ponedeljek popoldne zasilno pristati zasebno avstrijsko letalo znamke piper aztel-f-turbo. Letalo, ki ga je pilotiral poklicni pilot z Dunaja Hans Putrich je letelo iz Rima na Dunaj. Nenadoma so se pojavile težave z gorivom, nagajati je začel levi motor in pilot je zaprosil za zasilni pristonek na brniškem letališču. Med pristajalnim manevrom je odpovedal še desni motor in letalo se je bilo prisiljeno spustiti na bližnjo njivo ob cesti Vodice-Brnik. Pri pristanku se je poškodovalo levo krilo, motor in spodnji trup letala, saj je zadelo ob telefonski drog. Pilotu in sopotnikom ni bilo hudega. — Foto: F. Perdan

Vedno večja gneča na avtobusih

Na kranjski (začasni) avtobusni postaji se vsak dan zvrsti okrog 800 avtobusov — Na nekaterih relacijah tudi okrepitev ne pomagajo — Na železnici za 20 odstotkov več potnikov in razmišljajo o okrepitevah nekaterih vlakov

Nedavno sprejeti varčevalni ukrepi, ki se nanašajo na porabo goriva, vse bolj dosegajo zeleni cilj. Številni med nami, ki smo še včeraj sedli v svoj avtomobil in se odpeljali na delo, po takšnih ali drugačnih opravkih, gremo zdaj raje na avtobus ali na vlak. Podatki namreč kažejo, da se je število potnikov na avtobusih in tudi na vlakih že povečalo za 20 odstotkov in več. Povečanje je tako rekoč iz dneva v dan večje in ponekod se že kažejo prve težave.

Minulo nedeljo na primer ni bila nobena posebnost, če je potnik na avtobusnem postajališču Labore v Kranju čakal tudi uro in več, da je lahko stopil v avtobus za Ljubljano. Sprevodniki pa vedo povedati, da so v zadnjih dneh ob konicah na nekaterih avtobusnih progah prodali tudi še enkrat več vozovnic kot včasih.

»Na kranjski (začasni) avtobusni postaji se vsak dan zvrsti okrog 800 avtobusov mestnega, primestnega in medkrajevnega prometa«, pravi prometnik postaje Peter Sluga. »Med najbolj obremenjenimi relacijami sta Kranj-Jesenice in Kranj-Ljubljana. Za Ljubljano vozijo avtobusi vsakih 15 minut. In čeprav je 20 odstotkov teh avtobusnih zvez podvojenih, bi največkrat bila potrebna še dodatna okrepitev. To velja posebno za jutranje in popoldanske delavske in šolske konice. Mislim, da takšnega povečanja ne bo moč vzdržati. Sedanje pogovore o spremembi delovnega časa, o tako imenovanem tretjem intervalu, bi bilo treba pospešiti in predloge čimprej sprejeti.

Druga težava pa je kranjska avtobusna postaja. Mnenje, da bi morala biti ta postaja le začasna, je vedno bolj upravičeno. Ob konicah namreč včasih nismo več kos

Peter Sluga, prometnik na kranjski avtobusni postaji

zadostiti osnovnim pravilom o varnosti. Na ozki Stošičevi ulici se včasih zbere 20 avtobusov, ki imajo vsi odhod okrog 14. ure. Če bi se strogo držali pravil, promet praktično ne bi bil mogoč. Zato včasih zavestno »zamižimo«, da odpelje kakšen avtobus tudi par minut prej, kot je določeno po voznem redu. Ob konicah je na postaji tudi tisoč potnikov in več, ki vsi hkrati hitijo in iščejo avtobuse. Niso redki primeri, da se ob takšni gneči in prerivanju znajdeš pod nogami potnikov.

Ustavili smo se na avtobusni postaji v Naklem in na Laborah. Po prvih vtisih se promet odvija normalno. Toda malo po 13. uri avtobus, ki pelje na Jesenice, sploh ne počaka in odpelje mimo. Nabito poln je, tako da nehote »zamižimo«, saj bi ob spoštovanju zakona o varnosti cestnega prometa moralo vsaj polovico potnikov izsto-

piti. Podobna je slika na Laborah za Ljubljano.

»S kranjske železniške postaje odpelje ob delavnikih 11 potniških vlakov proti Ljubljani (ob nedeljah 9), proti Jesenicam pa 10 (ob nedeljah 9)«, pripoveduje šef postaje Miomir Tošič. »Že od 20. oktobra spremljamo število potnikov na posameznih vlakih. Opažamo okrog 20-odstotno povečanje, a praktično vsak dan narašča. Ob konicah zjutraj so delavski in šolski vlaki, ki prihajajo z Jesenic, zasedeni, naprej proti Ljubljani pa je še nekaj prostih sedežev.

Na železnici smo pripravljani, da bomo po potrebi vlake takoj okrepili. Če bo treba, pa razmišljamo tudi o uvedbi dodatnega vlaka. Čeprav je gorenjska proga praktično 100-odstotno izkoriščena, bomo vseeno še lahko našli kakšno rešitev. Zdaj potekajo dogovarjanja o delovnem času in o usklajevanju avtobusnega in železniškega prometa. Mislim, da bo v nekaj dneh marsikaj jasno. Lahko rečem, da je na železnici še precej možnosti.

Povečanje prometa po železnici se kaže tudi pri tovoru. Trenutno beležimo 10 do 15-odstotno povečanje. Temu primerno smo prilagodili notranjo organizacijo in okrepili tovorno blagajno. Zagotavljamo, da vsako blago, ki ga sprejememo, še isti dan odpremimo. Sicer pa na dan naložimo 12 do 14 postajnih vozov.

Miomir Tošič, šef železniške postaje Kranj

Kaj pa menite o avtobusni zvezi z železniško postajo?

»Včasih so menda na kranjski železniški postaji za nekatere relacije avtobusi čakali prihode vlakov. Tega že dolgo ni več. Mislim pa, da bi se zdaj ne glede na zakon o varnosti cestnega prometa lahko dogovorili, da bi lokalni avtobus imel zvezo z železniško postajo. Če bo to sprejeto, smo kljub dvema industrijskima tiroma na železnici pripravljani in sposobni zagotoviti varnost, sprejeti odgovornost.

Možnosti glede prometa so torej še in treba jih bo le uskladiti ter se dogovoriti. Slej ko prej si bosta železniški in avtobusni promet zagotovo morala dopolnjevati. Pomisleki o uvedbi avtobusne zveze med kranjsko avtobusno in železniško postajo zaradi dveh industrijskih tirov so najbrž malo utemeljeni. Teže bo zagotoviti varnost prometa na sedanji avtobusni postaji v Kranju. Vozniki avtobusov se že zdaj bojijo, kako se bo odvijal promet na avtobusni postaji, ko bo zapadel sneg.

A. Zalar

Kranjska avtobusna postaja se kar zadeva lokacijo, po pravici imenuje začasna

Bencin na bone

Zdaj se že vozimo na bone, za 40 litrov bencina na mesec. Mlade družine in tisti, ki imajo nujne opravke, bržkone ne bodo mogli s takšno količino bencina »priti skozi«, zato se bodo pod silo razmer usmerili na avtobusne in železniške prevoze.

Bencin po kapljicah ostaja le za zares najnujnejše opravke, za skrajno racionalizirane in na moč premišljene vožnje. Očitno pa je, da ga imajo nekateri za nedeljske vožnje zdaj še kar dovolj, da se črpajo rezerve, nakopičene v predbonski potrošniški mrzlici. Pa tudi bone so pravkar izdali in tako je možnosti še vedno dovolj. Bolj pa se bo poznalo pozimi, ko bo marsikateri bon pošel, tudi lahkomišelnost, kajti na resnično varčevanje se najbrž še nismo navadili.

Ob delavnikih vrst na črpalkah ni, sem in tja se ustavljajo osebni avtomobili, katerih vozniki so na nujnih vožnjah. V sredo smo povprašali tri »bonske« voznike na črpalki, kako varčujejo z bencinom.

Treba bo peš ali z avtobusom. Sam že prej nisem porabil noben povprečno veliko bencina, saj sem napravil okoli 10.000 kilometrov letno, vendar bo najbrž kljub temu težava, saj imam dva majhna otroka v vrtcu. Odločil smo se, da bomo otroke v vrtcu še vedno vozili, da pa bomo omejili druge vožnje.

Alojz Medvešek, inšpektor prometa: »Doma sem z Golnika, od koder pa so dobre avtobusne zveze. Vsekakor se nameravam na delovno mesto voziti z avtobusom, narava našega dela pa terja delo na terenu. Za zdaj še ne vemo, kako bo z bencinom za službena vozila, vsekakor pa jih imamo premalo, da bi s službenimi vozili lahko nemoteno opravljali delo.«

Željko Medič iz Kranja: »Do zdaj smo se pač po vseh zasebnih opravkih podali z osebnim avtomobilom, poslej bo drugače.

Dane Pavuna, upokojenec: »Sam sem bil 39 let za volanom kot poklicni voznik, imam pa svoje osebno vozilo, ki ga pa izjemoma malo uporabljam. Mene omejuje ne bo prav nič prizadela, bencina bom imel še preveč. Prav pa je, da se tako varčuje, čeprav bodo najbrž tisti, ki so v oddaljenih krajih, precej prizadeti. Varčevanje pa se že pozna, saj ponudoma niso slišali več avtomobilov na cesti ali okoli blokov.«

D. Sedej

NESREČE

ČELNO TRČILA

Sela — Voznik osebnega avtomobila, 37-letni Zorko Brence, je v ponedeljek, 25. oktobra, vozil od Žirov proti Trebju. V zaselku Selo je v levem ovinku neprevidno zašel na nasprotni vozni pas in tam čelno trčil v motorista Bogomira Oblaka, star 29 let. Slednji je bil v trčenju hudo ranjen. Odpeljali so ga v Klinični center v Ljubljano, kjer je v kritičnem stanju.

S CESTE V ŽIVO MEJO

Kropa — V sredo, 27. oktobra, je v Kropi ponesrečil voznik osebnega avtomobila Branko Hribar, star 25 let. Zaradi neprevidnosti nezanesljive vožnje je zapeljal več v desno in zadel v živo mejo cesti. S prsnim košem je udaril krmilo in se ranil. Poškodbe niso bile težke, vendar so ga v bolnišnici zadržali na zdravljenju v jesenski bolnišnici.

Mladi na naboru — Minuli torek so v Škofji Loki končali nabor za mladince, rojene 1964. leta. Že pred tem so mladinci iz Škofješke občine stopili pred naborno komisijo v Železnikih in Zireh. Nabor je lahko potrdil na splošno dobro zdravstveno stanje mladih. Tako je lahko komisija ob upoštevanju njihove strokovne usposobljenosti in interese usmerjenosti ter družbenopolitičnih vrednot mladih izpolnila večštevno želja fantov glede služenja vojaškega roka v določenih enotah armade. Mladinci so se namreč o tem izrekli v vprašalniku med pripravami na nabor, na končne odločitve pa je vplivalo tudi mnenje družbenopolitičnih organizacij, zlasti Zveze socialistične mladine, o nabornih (S) — Foto: F. Perdan